

EURÓPSKA
KOMISIA

V Bruseli 23. 2. 2017
COM(2016) 861 final

2016/0379 (COD)

Návrh

NARIADENIE EURÓPSKEHO PARLAMENTU A RADY

o vnútornom trhu s elektrinou

(prepracované znenie)

(Text s významom pre EHP)

{SWD(2016) 410 final}

{SWD(2016) 411 final}

{SWD(2016) 412 final}

{SWD(2016) 413 final}

DÔVODOVÁ SPRÁVA

1. KONTEXT NÁVRHU

• Dôvody a ciele návrhu

Politický kontext

Európski občania vynakladajú veľkú časť svojich príjmov na energiu, ktorá je navyše významným vstupom pre európsky priemysel. Odvetvie energetiky okrem toho zohráva kľúčovú rolu v plnení povinnosti znížiť emisie skleníkových plynov v Únii do roku 2030 aspoň o 40 % s očakávaným podielom obnoviteľných zdrojov na úrovni 50 %.

Návrhy na prepracovanie smernice o spoločných pravidlách pre vnútorný trh s elektrinou, nariadenia o trhu s elektrinou a nariadenia, ktorým sa zriaďuje Agentúra Európskej únie pre spoluprácu regulačných orgánov v oblasti energetiky, sú súčasťou väčšieho balíka iniciatív Komisie („Čistá energia pre všetkých Európanov“). Balík „Čistá energia pre všetkých Európanov“ zahŕňa kľúčové návrhy Komisie na realizáciu energetickej únie v zmysle plánu energetickej únie¹. Zahŕňa legislatívne návrhy, ako aj nelegislatívne iniciatívy na vytvorenie podporného rámca umožňujúceho dosiahnuť reálne prínosy pre občanov, zamestnanosť, rast a investície, a zároveň prispieva ku všetkým piatim rozmerom energetickej únie. Kľúčové zásady balíka preto zahŕňajú zásadu prvoradosti energetickej efektívnosti, globálne vedúce postavenie EÚ v oblasti obnoviteľných zdrojov a spravodlivé zaobchádzanie so spotrebiteľmi energie.

Európska rada² aj Európsky parlament³ opakovane zdôraznili, že dobre fungujúci integrovaný trh s energiou je najlepším nástrojom na zaistenie dostupných cien energie a bezpečnosti dodávok, pričom zároveň umožní hospodárnu integráciu a rozvoj výroby väčšieho objemu elektriny z obnoviteľných zdrojov. Konkurencieschopné ceny sú nevyhnutné pre rast a dobro spotrebiteľov, takže sú ústredným prvkom energetickej politiky EÚ. Súčasná štruktúra trhu s elektrinou je založená na pravidlách „tretieho energetického balíka“⁴ z roku 2009. Tie sa následne doplnili legislatívou proti zneužívaniu trhu⁵ a vykonávacími predpismi v oblasti

¹ Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru, Výboru regiónov a Európskej investičnej banke: Rámcová stratégia odolnej energetickej únie s výhľadovou politikou v oblasti zmeny klímy [COM(2015) 80 final].

² Výsledky 3429. zasadnutia Rady pre dopravu, telekomunikácie a energetiku, 26. november 2015 14632/15, výsledky 3472. zasadnutia Rady pre dopravu, telekomunikácie a energetiku, 6. jún 2016 9736/16.

³ Uznesenie Európskeho parlamentu z 13. septembra 2016 – Smerom k novej koncepcii trhu [P8_T A(2016) 0333].

⁴ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2009/72/ES z 13. júla 2009 o spoločných pravidlách pre vnútorný trh s elektrinou, ktorou sa zrušuje smernica 2003/54/ES, Ú. v. EÚ L 211, 14.8.2009, s. 55–93 (ďalej len „smernica o elektrine“); nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 714/2009 z 13. júla 2009 o podmienkach prístupu do sústavy pre cezhraničné výmeny elektriny, ktorým sa zrušuje nariadenie (ES) č. 1228/2003, Ú. v. EÚ L 211, 14.8.2009, s. 15 – 35 (ďalej len „nariadenie o elektrine“); nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 713/2009 z 13. júla 2009, ktorým sa zriaďuje Agentúra pre spoluprácu regulačných orgánov v oblasti energetiky, Ú. v. EÚ L 211, 14.8.2009, s. 1 – 14 (ďalej len „nariadenie o ACER“).

⁵ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1227/2011 z 25. októbra 2011 o integrite a transparentnosti veľkoobchodného trhu s energiou, Ú. v. EÚ L 326, 8.12.2011, s. 1 – 16; vykonávacie nariadenie Komisie (EÚ) č. 1348/2014 zo 17. decembra 2014 o oznamovaní údajov, ktorým sa vykonáva článok 8 ods. 2 a 6 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1227/2011 o integrite a transparentnosti veľkoobchodného trhu s energiou, Ú. v. EÚ L 363, 18.12.2014, s. 121 – 142.

obchodu s elektrinou a pravidiel prevádzky sústav⁶. Vnútny trh EÚ s energiou stojí na osvedčených zásadách ako právo prístupu tretích strán do elektrizačných sústav, sloboda spotrebiteľov zvoliť si dodávateľa, rozsiahla úprava podmienok oddelenia (unbundling), odstraňovanie prekážok cezhraničného obchodu, dohľad nad trhom vykonávaný nezávislými regulačnými orgánmi v oblasti energetiky a celouinná spolupráca regulačných orgánov a prevádzkovateľov sústav a sietí v rámci agentúry pre spoluprácu regulačných orgánov v oblasti energetiky (ACER) a európskou sieťou prevádzkovateľov prenosových sústav a prepravných sietí (ENTSO).

Tretí energetický balík priniesol spotrebiteľom hmatateľný pokrok. Viedol k posilneniu likvidity európskych trhov s elektrinou a výrazne zintenzívnil cezhraničný obchod. Spotrebiteľia v mnohých členských štátoch majú teraz väčšie možnosti výberu. Posilnená konkurencia (najmä na veľkoobchodných trhoch) pomohla udržať pod kontrolou veľkoobchodné ceny. Tretí energetický balík zároveň zaviedol nové práva spotrebiteľov, ktoré výrazne posilnili ich postavenie na trhoch s energiou.

Nové dianie malo zásadný vplyv na európske trhy s elektrinou. Prudko vzrástol podiel elektriny vyrobenej z obnoviteľných zdrojov energie (OZE). Trend posilňovania výroby elektriny z OZE bude pokračovať, keďže je to kľúčová podmienka na splnenie záväzkov Únie vyplývajúcich z Parížskej dohody o zmene klímy. Keďže výroba elektriny z OZE je zo svojej podstaty variabilnejšia, menej predvídateľná a decentralizovanejšia než tradičná výroba elektriny, pravidlá trhu a prevádzky sústav treba prispôsobiť flexibilnejšej povahe trhu. Zároveň štátne zásahy (často nekoordinované) vedú k narušeniam veľkoobchodného trhu s elektrinou, čo má nepriaznivé dôsledky na investície a cezhraničný obchod⁷. Výrazne sa menia aj technológie. Obchod s elektrinou má takmer celoeurópsky rozmer vďaka tzv. prepojeniu trhu (market coupling), ktoré spoločne organizujú energetické burzy a prevádzkovatelia prenosových sústav. Digitalizácia a rýchly rozvoj internetových riešení pre meranie a obchodovanie umožňujú odvetviu, firmám a dokonca aj domácnostiam vyrábať a uskladňovať elektrinu, a zároveň sa aktívne zapájať na trhoch s elektrinou vďaka riešeniam tzv. reakcie na strane spotreby. Trh s elektrinou nadchádzajúceho desaťročia sa bude vyznačovať variabilnejšou a decentralizovanou výrobou, narastajúcou mierou vzájomnej závislosti členských štátov a spotrebiteľom prinesie nové technologické príležitosti na zníženie nákladov a aktívnu účasť na trhoch s elektrinou vďaka reakcii na strane spotreby, vlastnej spotreby či uskladňovania.

⁶ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1227/2011 z 25. októbra 2011 o integrite a transparentnosti veľkoobchodného trhu s energiou, Ú. v. EÚ L 326, 8.12.2011, s. 1 – 16; nariadenie Komisie (EÚ) č. 543/2013 zo 14. júna 2013 o predkladaní a uverejňovaní údajov na trhoch s elektrickou energiou, ktorým sa mení a dopĺňa príloha I k nariadeniu Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 714/2009, Ú. v. EÚ L 163, 15.6.2013, s. 1 – 12; nariadenie Komisie (EÚ) 2015/1222 z 24. júla 2015, ktorým sa stanovuje usmernenie pre pridelovanie kapacity a riadenie preťaženia, Ú. v. EÚ L 197, 25.7.2015, s. 24 – 72; nariadenie Komisie (EÚ) 2016/631 zo 14. apríla 2016, ktorým sa stanovuje sieťový predpis pre požiadavky na pripojenie výrobcov elektriny do elektrizačnej sústavy, Ú. v. EÚ L 112, 27.4.2016, s. 1 – 68; nariadenie Komisie (EÚ) 2016/1388 zo 17. augusta 2016, ktorým sa stanovuje sieťový predpis pre pripojenie odberateľov do elektrizačnej sústavy, Ú. v. EÚ L 223, 18.8.2016, s. 10 – 54; nariadenie Komisie (EÚ) 2016/1447 z 26. augusta 2016, ktorým sa stanovuje sieťový predpis o požiadavkách na pripojenie sietí jednosmerného prúdu vysokého napätia a jednosmerne pripojených jednotiek parku zdrojov do elektrizačnej sústavy, Ú. v. EÚ L 241, 8.9.2016, s. 1 – 65; nariadenie Komisie (EÚ) 2016/1719 z 26. septembra 2016, ktorým sa stanovuje usmernenie pre pridelovanie dlhodobých kapacít, Ú. v. EÚ L 259, 27.9.2016, s. 42 – 68; ďalšie usmernenia a sieťové predpisy schválili členské štáty a čaká sa na ich prijatie.

⁷ Pozri oznámenie Komisie „Realizácia vnútorného trhu s elektrickou energiou a čo najefektívnejšie využívanie verejnej intervencie“, C(2013) 7243 final, 5.11.2013.

Cieľom prezentovanej iniciatívy koncepcie trhu s elektrinou je teda prispôbiť súčasné trhové pravidlá novým okolnostiam, a to vytvorením jasných trhových signálov, aby elektrina v správnom čase voľne smerovala tam, kde ju najviac treba, posilnením postavenia spotrebiteľov, čo najlepším využitím cezhraničnej konkurencie v prospech spoločnosti a vytvorením správnych signálov a stimulov pre potrebné investície na dekarbonizáciu celého energetického systému. Zároveň uprednostní riešenia zvyšujúce energetickú efektívnosť a prispeje k cieľu svetového prvenstva vo výrobe energie z obnoviteľných zdrojov, čím zároveň podporí cieľ Únie vytvárať pracovné miesta a rast a pritiahnuť investície.

Prispôsobovanie trhových pravidiel

Súčasné trhové pravidlá sa opierajú prevažne o výrobné technológie minulého desaťročia, teda centralizované veľké elektrárne na fosilne palivá s obmedzenou účasťou spotrebiteľov. Keďže variabilná výroba elektriny z OZE bude vo výrobnom mixe zohrávať čoraz významnejšiu rolu a spotrebiteľom by sa mala umožniť účasť na trhu, ak o to majú záujem, pravidlá treba upraviť. Krátkodobé trhy s elektrinou, ktoré umožňujú obchodovanie s elektrinou vyrobenou z OZE v zahraničí, sú kľúčové pre úspešné začlenenie elektriny z OZE na trh. Dôvodom je, že väčšinu výroby z obnoviteľných zdrojov možno presne predvídať iba krátko pred samotnou výrobou (pre premenlivosť počasia). Tvorba trhov, ktoré umožňujú účastníkom prístup krátko pred samotnou dodávkou (tzv. vnútrodenne trhy alebo trhy s regulačnou energiou), je kľúčovým krokom, ktorý umožní výrobcovi elektriny z OZE predávať energiu za spravodlivých podmienok a zároveň zvýši trhovú likviditu. Krátkodobé trhy prinesú účastníkom nové obchodné príležitosti ponúkať „záložné“ energetické riešenia v časoch vysokého dopytu a obmedzenej výroby z OZE. Zahŕňa to možnosť spotrebiteľov presúvať spotrebu („reakcia na strane spotreby“), prevádzkovateľov zariadení na uskladnenie elektriny či flexibilných výrobcov. Zatiaľ čo riešenie variability v malých regiónoch môže byť veľmi nákladné, agregácia variabilnej výroby na veľkom území by mohla spotrebiteľom pomôcť ušetriť veľa peňazí. Stále však chýbajú integrované krátkodobé trhy.

Nedostatky aktuálnej trhovej štruktúry znižujú atraktivitu energetického sektora pre nových investorov. Adekvátne prepojený a trhovito orientovaný energetický systém, kde ceny vychádzajú z trhových signálov, účinne stimuluje potrebné investície do výroby a prenosu a zaručuje, aby smerovali tam, kde ich trh najviac potrebuje, čím minimalizujú potrebu štátneho plánovania investícií.

Vnútroštátne trhové pravidlá (napr. cenové stropy) a štátne zásahy momentálne bránia tomu, aby ceny odrážali nedostatok elektriny. Okrem toho cenové zóny nie vždy odrážajú skutočný nedostatok, ak sú nastavené nevhodne a namiesto toho sa riadia politicky stanovenými hranicami. Nová koncepcia trhu má za cieľ zlepšiť cenové signály v záujme podpory investícií v oblastiach, kde ich najviac treba, pričom miesto hraníc štátov zohľadňuje obmedzenia sústavy a centrál dopytu. Cenové signály by tiež mali umožňovať primerané odmeňovanie flexibilných zdrojov (vrátane reakcie na strane spotreby a uskladnenia), keďže tieto môžu rátať s kompenzáciami iba v krátkodobom období (moderné plynové elektrárne, ktoré sa používajú iba v špičke, či zníženie odberu priemyselných zákazníkov v čase špičkovej spotreby alebo pri zaťažení sústavy). Účinné cenové signály zároveň zaisťujú efektívne spustenie existujúcich výrobných kapacít. Preto je kľúčové preskúmať všetky existujúce pravidlá, ktoré narúšajú cenotvorbu (napríklad pravidlá prednostného využívania určitých zariadení), aby sa aktivoval a plne realizoval potenciál flexibility na strane spotreby.

Spotrebiteľ ako ústredný prvok trhu s energiou

Úplnou integráciou spotrebiteľov z kategórie priemyslu, obchodu a domácností do energetického systému možno predísť veľkým nákladom na „záložnú“ výrobu, ktoré by inak

museli znášať samotní spotrebiteľia. Spotrebiteľia tak budú môcť dokonca využiť cenové fluktuácie a na trhovej účasti zarobiť. Aktivácia účasti spotrebiteľov je teda predpokladom úspešného a hospodárneho zvládnutia energetickej transformácie.

Nový prístup s dôrazom na spotrebiteľa je jedným z kľúčových záväzkov energetickej únie. Aktuálne trhové pravidlá však často spotrebiteľom neumožňujú využiť tieto nové príležitosti. Hoci môžu vyrábať a uskladňovať elektrinu a riadiť svoju energetickú spotrebu ľahšie než kedykoľvek predtým, súčasná štruktúra maloobchodného trhu im bráni v plnohodnotnom využití takýchto príležitostí.

Vo väčšine členských štátov spotrebiteľov (takmer) nič nemotivuje meniť spotrebu v reakcii na zmenu cien na trhoch, keďže cenové signály v reálnom čase sa ku konečným spotrebiteľom nedostanú. Balík návrhov koncepcie trhu je príležitosťou naplniť tento záväzok. Transparentnejšie cenové signály v reálnom čase stimulujú účasť spotrebiteľov (či už individuálne alebo agregovane), zvyšujú flexibilitu celého elektrického systému a uľahčujú integráciu elektriny z obnoviteľných zdrojov. Okrem toho, že technologický vývoj prináša veľký potenciál úspor energie pre domácnosti, môžu vďaka nemu spotrebiče a systémy ako inteligentná biela technika, elektrické vozidlá, elektrické kúrenie, klimatizácia a tepelné čerpadlá v zateplených budovách či diaľkové vykurovanie a chladenie automaticky reagovať na cenové výkyvy, a tak poskytnúť významný a flexibilný plošný vstup pre elektrizačnú sústavu. Aby mohli z týchto nových príležitostí finančne profitovať spotrebiteľia, potrebujú prístup k účelným inteligentným systémom, ako aj dodávateľské zmluvy s dynamickými cenami napojenými na spotový trh. Okrem prispôsobovania spotreby cenovým signálom prichádzajú na trh aj nové služby na strane dopytu, pri ktorých noví trhoví aktéri ponúkajú možnosť riadiť odber elektriny skupinám spotrebiteľov, ktorí sú za flexibilitu odmeňovaní. Hoci platná legislatíva EÚ už takéto služby podporuje, prax ukazuje, že sa týmito ustanoveniami nepodarilo účinne odstrániť primárne trhové prekážky vstupu týchto poskytovateľov služieb na trh. Na ďalšiu podporu takýchto nových služieb musia byť tieto ustanovenia razantnejšie.

V mnohých členských štátoch sa ceny elektriny neriadia dopytom a ponukou, ale ich regulujú verejné orgány. Cenová regulácia môže obmedziť rozvoj účinnej hospodárskej súťaže, odrádzať od investícií a vstupu nových účastníkov na trh. Komisia sa preto vo svojej rámcovej stratégii energetickej únie⁸ zaviazala postupne odstraňovať ceny regulované pod úroveň nákladov a podporovať členské štáty pri tvorbe plánu na postupné odbúranie všetkých regulovaných cien. Táto nová trhová koncepcia má zabezpečiť nezávislosť dodávateľských cien od akýchkoľvek verejných zásahov, okrem riadne odôvodnených výnimiek.

Vďaka rýchlemu poklesu ceny technológií si môže čoraz viac spotrebiteľov znížiť faktúry za energiu napríklad využitím strešných solárnych panelov a batérií. Vlastnú výrobu však stále brzdí nedostatok spoločných pravidiel pre „spotrebiteľov-výrobcov“. Vhodné pravidlá by tieto prekážky mohli odstrániť – napríklad garanciou práva spotrebiteľov na výrobu energie na vlastnú spotrebu a predaj prebytku do sústavy pri zohľadnení nákladov a prínosov pre systém ako celok (napr. znášanie primeranej časti nákladov na prevádzku sústavy).

S energiou môžu na miestnej úrovni efektívne hospodáriť lokálne energetické komunity, ktoré spotrebujú vlastnú vyrobenú energiu – buď priamo ako elektrinu, alebo na (diaľkové) vykurovanie a chladenie, pričom môžu, ale nemusia byť pripojené do distribučných sústav. Aby sa takéto iniciatívy mohli voľne rozvíjať, podľa novej koncepcie trhu sa vyžaduje, aby členské štáty zaviedli vhodné právne rámce, ktoré ich činnosti umožnia.

⁸ Pozri oznámenie „Rámcová stratégia odolnej energetickej únie s výhľadovou politikou v oblasti zmeny klímy“, COM(2015) 080.

V súčasnosti je vyše 90 % obnoviteľných zdrojov variabilnej elektriny pripojených do distribučných sústav. Integrácia miestnych výrobných kapacít v skutočnosti prispela k značnému zvýšeniu sieťových taríf pre domácnosti. Okrem toho výrazne vzrástli aj dane a odvody na financovanie rozširovania sústav a investícií do obnoviteľných zdrojov energie. Nová koncepcia trhu a revízia smernice o obnoviteľných zdrojoch energie sú príležitosťou vysporiadať sa s týmito problémami, ktoré môžu nepomerne zasiahnuť určitých spotrebiteľov v kategórii domácností.

Ak by sa prevádzkovateľom distribučných sústav (PDS) umožnilo riadiť niektoré z aspektov spojených s variabilnou výrobou na lokálnejšej úrovni (napr. spravovanie miestnych zdrojov flexibility), výrazne by to mohlo znížiť sieťové náklady. Keďže je však väčšina PDS vertikálne integrovanými spoločnosťami, ktoré podnikajú aj v sektore dodávok, sú potrebné ochranné regulačné opatrenia, ktoré zabezpečia neutralitu PDS pri vykonávaní nových funkcií, napríklad z hľadiska spravovania údajov či pri využívaní flexibility na riadenie miestnych preťažení.

Ďalším kľúčovým predpokladom hospodárskej súťaže a zapojenia spotrebiteľov je informovanosť. Predchádzajúce konzultácie a štúdie Komisie ukázali, že spotrebiteľia sa sťažujú na nedostatok transparentnosti na trhoch s elektrinou, čo oslabuje ich schopnosť profitovať z hospodárskej súťaže a aktívne pôsobiť na trhoch. Spotrebiteľia sa necítia dostatočne informovaní o alternatívnych dodávateľoch a dostupnosti nových energetických služieb a sťažujú sa na zložitosť ponúk a postupov zmeny dodávateľa. Reforma takisto zaistí ochranu údajov, keďže intenzívnejšie využívanie nových technológií (najmä inteligentných meracích systémov) prinesie rôzne údaje o energii s vysokou komerčnou hodnotou.

Pri stavaní spotrebiteľa do ústrednej roly na trhu s energiou je kľúčovou otázkou novej koncepcie trhu zabezpečiť ochranu tých najzraniteľnejších členov spoločnosti a zabrániť ďalšiemu nárastu celkového počtu energeticky chudobných domácností. Keďže energetická chudoba narastá a nie je jasné, ktoré prostriedky sú na riešenie zraniteľnosti odberateľov a boj proti energetickej chudobe najvhodnejšie, nový návrh koncepcie trhu vyžaduje, aby členské štáty riadne merali a pravidelne monitorovali energetickú chudobu podľa zásad stanovených na úrovni EÚ. Ďalšie opatrenia na boj proti energetickej chudobe obsahuje revidovaná smernica o energetickej efektívnosti a smernica o energetickej hospodárnosti budov.

Bezpečnosť dodávok elektriny

Bezpečnosť dodávok elektriny je pre modernú spoločnosť nevyhnutnosťou, keďže tá je do veľkej miery závislá od systémov využívajúcich elektrinu a internet. Preto treba posúdiť schopnosť európskej elektrizačnej sústavy zaistiť dostatočné výrobné kapacity a flexibilitu na spoľahlivú a nepretržitú dodávku elektrickej energie (primeranosť zdrojov). Zaistenie bezpečnosti dodávok nie je len vnútroštátnou povinnosťou, ale aj kľúčovým pilierom európskej energetickej politiky⁹. Je to preto, že bezpečnosť dodávok možno pri plne prepojenej a synchronizovanej sústave s fungujúcimi trhmi organizovať omnoho efektívnejšie a konkurencieschopnejšie, než iba čisto vnútroštátne. Stabilita sústav v jednotlivých členských štátoch často výrazne závisí od tokov elektriny zo susediacich krajín, a potenciálne problémy s bezpečnosťou dodávok majú teda zvyčajne regionálny dosah. Preto sú často najúčinnnejším opatrením v prípade vnútroštátneho deficitu výrobných kapacít regionálne riešenia, pri ktorých môžu členské štáty využiť prebytok vyrobenej elektriny z iných krajín. Malo by sa preto zaviesť koordinované európske posudzovanie primeranosti podľa spoločne dohodnutej metodiky, ktorého výsledkom bude reálny obraz o možných potrebách výrobných kapacít pri zohľadnení integrácie trhov s elektrinou a potenciálnych tokov z iných krajín. Ak

⁹ Pozri článok 194 ods. 1 písm. b) ZFEÚ.

koordinované posúdenie primeranosti preukáže, že v určitých krajinách alebo regiónoch sú potrebné kapacitné mechanizmy, mali by sa navrhnuť tak, aby minimalizovali narušenia hospodárskej súťaže. Preto by sa mali stanoviť jasné a transparentné kritériá na minimalizáciu narušení cezhraničného obchodu, maximalizáciu využitia reakcie na strane spotreby a zníženie vplyvov na dekarbonizáciu, aby sa predišlo riziku, že fragmentované vnútroštátne kapacitné mechanizmy vytvoria nové trhové prekážky a oslabia hospodársku súťaž¹⁰.

Posilňovanie regionálnej spolupráce

Úzke prepojenie členských štátov EÚ spoločnou transeurópskou sústavou je svetovo jedinečné a mimoriadne hodnotné na efektívne zvládnutie procesu energetickej transformácie. Bez možnosti využívať výrobné či odberné kapacity z iných členských štátov by boli náklady spotrebiteľov na energetickú transformáciu omnoho vyššie. Cezhraničná prevádzka sústav je dnes omnoho prepojenejšia než v minulosti. Je to vďaka nárastu variabilnej a decentralizovanej výroby, ale aj užšej trhovej integrácii, najmä v kratších trhových obchodných intervaloch. Zároveň to znamená, že vnútroštátne kroky regulačných orgánov alebo prevádzkovateľov sústav môžu okamžite ovplyvniť iné členské štáty EÚ. Zo skúsenosti vyplýva, že nekoordinované vnútroštátne rozhodnutia môžu znamenať pre európskych spotrebiteľov nemalé náklady.

Niektoré spojovacie vedenia sa používajú iba na 25 % kapacity (často pre nekoordinované vnútroštátne obmedzenia) a členské štáty sa nedokázali dohodnúť na primeraných cenových oblastiach, čo dokazuje, že medzi prevádzkovateľmi prenosových sústav (PPS) a regulačnými orgánmi je potrebná lepšia koordinácia. Príklady úspešnej dobrovoľnej i povinnej spolupráce PPS, regulačných orgánov a štátnych správ ukázali, že regionálna spolupráca môže výrazne zlepšiť fungovanie trhu a znížiť náklady. V niektorých oblastiach (napr. celoúnijný mechanizmus prepojenia trhu) sa už spolupráca PPS stala povinnou a systém väčšinového hlasovania o niektorých otázkach sa osvedčil tam, kde dobrovoľná spolupráca (a právo veta pre každého PPS) nepriniesla efektívne riešenia regionálnych problémov. V nadväznosti na tento úspešný príklad by sa povinná spolupráca mala rozšíriť aj na iné oblasti regulačného rámca. Na to by mohli PPS v rámci tzv. regionálnych operačných centier rozhodovať o tých otázkach, pri ktorých by fragmentované a nekoordinované vnútroštátne kroky mohli negatívne ovplyvniť trh a spotrebiteľov (napríklad prevádzka sústavy, výpočet kapacity spojovacích vedení, bezpečnosť dodávok a pripravenosť na riziká).

Prispôsobenie regulačného dohľadu regionálnym trhom

Zdá sa, že novej situácii na trhu by sa mal prispôbiť aj regulačný dohľad. Všetky veľké regulačné rozhodnutia prijímajú v súčasnosti národné regulačné orgány, a to aj tam, kde sa žiada spoločné regionálne riešenie. Hoci agentúra ACER úspešne plnila funkciu fóra na koordináciu národných regulačných orgánov s odlišnými záujmami, jej hlavná rola je momentálne obmedzená na koordináciu, poradenstvo a monitorovanie. Zatiaľ čo trhoví aktéri sa čoraz viac zapájajú do cezhraničnej spolupráce a rozhodujú kvalifikovanou väčšinou o určitých otázkach prevádzky sústavy a obchodovania s elektrinou na regionálnej úrovni či dokonca úrovni Únie¹¹, na regulačnej úrovni ekvivalent takýchto regionálnych rozhodovacích postupov absentuje. Regulačný dohľad je teda naďalej nejednotný, čo vedie k riziku rozdielnych rozhodnutí a zbytočných omeškaní. Posilnenie právomocí agentúry ACER v

¹⁰ V tejto súvislosti pozri tiež návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady o pripravenosti na riziká v odvetví elektriny, ktoré zahŕňa riziká pre bezpečnosť dodávok súvisiace s riadením krízových situácií v odvetví elektriny.

¹¹ Pozri napr. článok 9 nariadenia Komisie (EÚ) 2015/1222 z 24. júla 2015, ktorým sa stanovuje usmernenie pre pridelovanie kapacity a riadenie preťaženia, Ú. v. EÚ L 197, 25.7.2015, s. 24 – 72.

cezhraničných otázkach, ktoré si vyžadujú koordinované regionálne rozhodnutie, by prispelo k rýchlejšiemu a účinnejšiemu rozhodovaniu o ich riešení. Národné regulačné orgány, ktoré v agentúre o týchto záležitostiach rozhodujú väčšinovým hlasovaním, by boli do procesu naďalej plne zapojené.

Zároveň sa zdá vhodné lepšie vymedziť rolu siete ENTSO-E, aby sa posilnila jej koordinačná funkcia a stransparentnil rozhodovací proces.

Objasnenie textu

Pri prepracovaní nariadenia o elektrine, nariadenia o agentúre a smernice o elektrine sa pristúpi k určitým redakčným objasneniam niektorých existujúcich pravidiel a v niektorých prípadoch k úprave ich štruktúry, aby boli tieto veľmi odborné pravidlá všetkých troch aktov zrozumiteľnejšie, bez zásahu do vecnej podstaty týchto ustanovení.

• Súlad s ostatnými ustanoveniami a návrhmi v danej oblasti politiky

Iniciatíva koncepcie trhu je úzko prepojená s ďalšími súbežne predkladanými legislatívnymi návrhmi v oblasti energetiky a klímy. Patria sem najmä iniciatívy na zvýšenie energetickej efektívnosti Európy, balík opatrení o obnoviteľných zdrojoch energie a zastrešujúca iniciatíva venovaná mechanizmom riadenia a informovania v rámci energetickej únie. Cieľom všetkých týchto iniciatív je prijať potrebné opatrenia na dosiahnutie cieľa konkurencieschopnej, bezpečnej a udržateľnej energetickej únie. Zmyslom zoskupenia týchto jednotlivých iniciatív (ktoré zahŕňajú viacero legislatívnych aj nelegislatívnych nástrojov) je zabezpečiť maximálnu koherentnosť odlišných, no úzko prepojených politických návrhov.

To znamená, že hoci tento návrh sa zameriava na aktualizáciu trhových pravidiel, aby bol prechod na čistú energiu ekonomicky výhodný, tieto ustanovenia pôsobia v synergii so širším rámcom politik EÚ v oblasti klímy a energetiky. Tieto prepojenia sú podrobnejšie vysvetlené v posúdení vplyvu¹², ktoré vykonala Komisia.

Návrh je úzko spojený s návrhom revidovanej smernice o obnoviteľných zdrojoch energie, ktorý vytvára rámec na dosiahnutie cieľa v oblasti obnoviteľných zdrojov energie na rok 2030 vrátane zásad spojených so systémami podpory obnoviteľných zdrojov energie, ktoré posilnia ich trhovú orientáciu, nákladovú efektívnosť a mieru regionalizácie v prípadoch, keď sa členské štáty rozhodnú systémy podpory zachovať. Opatrenia zamerané na trhovú integráciu energie z obnoviteľných zdrojov, ako sú ustanovenia o spúšťaní výrobných zdrojov, trhových prekážkach zavádzania vlastnej spotreby a ďalších pravidlách prístupu na trh, ktoré boli predtým súčasťou smernice o obnoviteľných zdrojoch energie, sa teraz začlenili do nariadenia o elektrine a smernice o elektrine.

Návrh nariadenia o riadení energetickej únie prispeje k zabezpečeniu politickej jednotnosti zefektívnením povinností členských štátov v oblasti plánovania a podávania správ, aby lepšie podporovali napĺňanie cieľov EÚ v oblasti energetiky a klímy. Ako nový nástroj plánovania, oznamovania a monitorovania posluží na monitorovanie pokroku jednotlivých členských štátov v napĺňaní celoeurópskych trhových požiadaviek zavedených týmito aktmi.

Návrh nariadenia o pripravenosti na riziká v sektore elektriny dopĺňa súčasný návrh, pričom sa zameriava najmä na opatrenia štátnych úradov na riadenie krízových situácií v sektore elektriny a prevenciu krátkodobých rizík pre elektrizačnú sústavu.

¹² [Úrad pre publikácie: doplniť odkaz na posúdenie vplyvu].

Súčasný návrh je úzko prepojený s politikou Komisie v oblasti hospodárskej súťaže v energetike. Zahŕňa najmä výsledky odvetvového prieskumu Komisie v oblasti kapacitných mechanizmov, pričom zabezpečuje plný súlad s jej politikou presadzovania pravidiel štátnej pomoci v energetike.

- **Súlad s ostatnými politikami Únie**

Cieľom návrhu je implementovať kľúčové ciele energetickej únie vymedzené v rámcovej stratégii odolnej energetickej únie s výhľadovou politikou v oblasti zmeny klímy. Ako sa už uviedlo, podrobnosti balíka sú tiež v súlade s nedávnym zapojením Únie do globálnej iniciatívy ambiciózných klimatických cieľov v zmysle parížskej dohody z 21. konferencie zmluvných strán Rámcového dohovoru OSN o zmene klímy (COP 21). Súčasný návrh sa vzájomne podporuje a dopĺňa s návrhom revízie systém EÚ na obchodovanie s emisiami z júla 2015.

Okrem toho, keďže revízia trhovej koncepcie v sektore elektriny je zameraná na zvýšenie konkurencieschopnosti európskeho trhu s energiou a jeho otvorenosti novým technológiám, návrh zároveň prispieva k naplneniu cieľov Únie v oblasti tvorby pracovných miest a rastu. Ponúknutím trhových príležitostí pre nové technológie návrh stimuluje zavádzanie mnohých produktov a služieb, vďaka ktorým získajú európske firmy výhodu prvenstva v kontexte globálneho prechodu na čistú energiu.

2. PRÁVNÝ ZÁKLAD, SUBSIDIARITA A PROPORCIONALITA

- **Právny základ**

Právnym základom navrhovaných opatrení je článok 194 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (ZFEÚ), ktorým sa konsolidovali a ujasnili kompetencie EÚ v oblasti energetiky. Podľa článku 194 ZFEÚ je hlavným cieľom energetickej politiky EÚ: zabezpečovať fungovanie trhu v oblasti energetiky; zabezpečovať bezpečnosť dodávok energie v Únii; presadzovať energetickú efektívnosť, úsporu a vývoj nových a obnoviteľných zdrojov energie a podporovať prepojenie energetických sietí.

Iniciatíva zároveň vychádza z komplexného súboru legislatívnych aktov, ktoré boli prijaté a aktualizované za posledných dvadsať rokov. V záujme vytvorenia vnútorného trhu s energiou EÚ prijala v období rokov 1996 až 2009 tri nadväzujúce legislatívne balíky s hlavným cieľom integrovať a liberalizovať vnútroštátne trhy s elektrinou a plynom. Tieto ustanovenia pokrývajú mnoho aspektov, okrem iného vrátane prístupu na trh, transparentnosti, práv spotrebiteľa a nezávislosti regulačných orgánov.

Vzhľadom na existujúcu legislatívu a trend posilňovania integrácie trhov s energiou by sa teda táto iniciatíva mala vnímať aj ako súčasť trvalého úsilia o integráciu a účinné fungovanie európskych trhov s energiou.

Nedávne výzvy Európskej rady¹³ a Európskeho parlamentu na opatrenia EÚ na dobudovanie európskeho trhu s energiou sú ďalším dôvodom prijať kroky.

¹³ Európska rada vo februári 2011 stanovila cieľ dobudovania vnútorného trhu s energiou do roku 2014 a vybudovania spojovacích vedení na ukončenie izolácie niektorých členských štátov do roku 2015. V júni 2016 okrem toho Európska rada vyzvala na vytvorenie stratégie jednotného trhu v oblasti energetiky s akčnými plánmi, ktoré navrhne Komisia a ktoré sa majú realizovať do roku 2018.

- **Subsidiarita**

Navrhované zmeny ustanovení nariadenia o trhoch s elektrinou, smernice o spoločných pravidlách pre vnútorný trh s elektrinou a nariadenia, ktorým sa zriaďuje Agentúra Európskej únie pre spoluprácu regulačných orgánov v oblasti energetiky, sú nevyhnutné na dosiahnutie cieľa integrovaného trhu EÚ s elektrinou a nemožno ich rovnako efektívne dosiahnuť na vnútroštátnej úrovni. Ako sa podrobne uvádza v hodnotení prepracovaných legislatívnych aktov¹⁴, ukázalo sa, že izolované vnútroštátne prístupy viedli k omeškaniam v budovaní vnútorného trhu s energiou a k suboptimálnym a nekompatibilným regulačným opatreniam, zbytočnému zdvojovaniu zásahov a oneskorenej náprave trhových nedostatkov. Vytvorenie vnútorného trhu s energiou, ktorý prináša konkurencieschopnú a udržateľnú energiu pre všetkých, nemožno dosiahnuť fragmentovanými národnými pravidlami, pokiaľ sa týkajú obchodovania s energiou, prevádzky spoločne využívanej sústavy a určitej miery štandardizácie produktov.

Čoraz prepojenejšie trhy s elektrinou v EÚ si vyžadujú intenzívnejšiu koordináciu aktérov z jednotlivých štátov. Politické zásahy jednotlivých štátov v odvetví elektriny majú vzhľadom na vzájomnú energetickú závislosť a sieťové prepojenia priamy vplyv na susedné členské štáty. Stabilitu sústavy a jej efektívnu prevádzku je čoraz ťažšie zabezpečiť na výlučne vnútroštátnej úrovni, keďže rastúci cezhraničný obchod, využívanie decentralizovanej výroby a účasť spotrebiteľov zvyšujú potenciál externých vplyvov. Žiaden štát nemôže prijať účinné kroky samostatne a dôsledky jednostranného konania sú časom výraznejšie. Táto všeobecná zásada platí pre mnoho opatrení, ktoré tento návrh zavádza, či už ide o obchodovanie s energiou, prevádzku sústavy alebo praktickú angažovanosť spotrebiteľov.

Keďže spoločné regionálne otázky, ktoré si vyžadujú koordinované rozhodnutia, majú často pre jednotlivé členské štáty výrazný hospodársky vplyv, skúsenosti ukázali, že hoci je v mnohých oblastiach dobrovoľná spolupráca členských štátov užitočná, často nestačí na prekonanie technicky zložitých konfliktov s výraznými distribučnými účinkami medzi členskými štátmi¹⁵. Existujúce dobrovoľné iniciatívy (napríklad päťstranné energetické fórum) sú takisto geograficky obmedzené, keďže pokrývajú len určité časti trhu EÚ s elektrinou a nemusia nevyhnutne spájať všetky krajiny, ktoré sú fyzicky najviac prepojené.

Konkrétny príklad na ilustráciu: nekoordinované vnútroštátne politiky v oblasti zásad pre stanovovanie distribučných taríf môžu narušiť vnútorný trh natoľko, že stimuly trhovej účasti pre decentralizovanú výrobu alebo skladovanie energie budú veľmi odlišné. Vzhľadom na zavádzanie nových technológií a čoraz intenzívnejšie cezhraničné obchodovanie s energetickými službami má činnosť EÚ veľkú hodnotu pri zabezpečovaní rovnakých podmienok a efektívnejších trhových výsledkov pre všetkých zainteresovaných.

Koordinačná funkcia agentúry ACER sa prispôsobila novému vývoju na trhoch s energiou – napríklad zvýšenej potrebe koordinácie v časoch vyšších cezhraničných tokov energie a vzostupu výroby elektriny z nestálych OZE. Nezávislé národné regulačné orgány (NRO) zohrávajú významnú úlohu v regulačnom dohľade nad energetickými sektormi vo svojich krajinách. Systémy členských štátov sú však čoraz prepojenejšie – tak z hľadiska trhových transakcií, ako aj prevádzky sústav, čo si vyžaduje regulačný dohľad presahujúci hranice. Agentúra ACER bola zriadená práve na takýto regulačný dohľad v situáciách, ktoré sa týkajú viac než dvoch členských štátov. Jej hlavná úloha koordinácie činnosti národných regulačných orgánov sa zachovala; agentúre sa priznali určité obmedzené dodatočné

¹⁴ [Úrad pre publikácie: doplniť odkaz na posúdenie vplyvu – hodnotiacu časť].

¹⁵ Pozri napr. diskusiu o riadení preťaženia v strednej Európe, kde odlišné vnútroštátne záujmy výrazne oneskorili intenzívnejšiu trhovú integráciu.

kompetencie v tých oblastiach, kde by fragmentované rozhodovanie členských štátov o otázkach cezhraničného významu viedlo k problémom alebo nezrovnalostiam na vnútornom trhu. Napríklad vytvorenie regionálnych operačných centier v rámci [prepracovaného znenia nariadenia (ES) č. 714/2009 podľa návrhu COM(2016) 861/2] si vyžaduje nadnárodné monitorovanie, ktoré musí realizovať ACER, keďže regionálne centrá zahŕňajú viacero členských štátov. Podobne, zavedenie celoúniijného koordinovaného posudzovania primeranosti v [prepracovanom znení nariadenia (ES) č. 714/2009 podľa návrhu COM(2016) 861/2] si vyžaduje regulačné schválenie jeho metodiky a výpočtov, ktoré možno prisúdiť iba agentúre, keďže posúdenie primeranosti sa má vykonávať vo všetkých členských štátoch.

Pridelenie nových úloh si bude vyžadovať posilnenie personálu agentúry ACER, no jej koordinačná rola zníži zaťaženie národných orgánov, čím uvoľní administratívne zdroje na národnej úrovni. Navrhovaný prístup zefektívni regulačné postupy (napr. zavedením priameho schválenia ACER miesto 28 samostatných schválení). Koordinované vypracovanie metodík (napríklad pre posudzovanie primeranosti) zníži pracovné zaťaženie národných orgánov a zabráni zbytočnej práci navyše na vyriešenie potenciálnych problémov v dôsledku nezosúladených vnútroštátnych regulačných krokov.

• **Proporcionalita**

Cieľom politických rozhodnutí zahrnutých v nariadení o elektrine, smernici o elektrine a nariadení o agentúre je prispôbiť koncepciu trhu s elektrinou rastúcemu podielu decentralizovanej výroby a neustálemu technologickému vývoju.

Navrhované reformy sú orientované výlučne na to, čo je nevyhnutné na dosiahnutie potrebného pokroku v budovaní vnútorného trhu, pričom členským štátom, národným regulačným orgánom a národným aktérom sa ponechávajú najširšie možné kompetencie a zodpovednosti.

V posúdení vplyvu sa jednoznačne zamietli možnosti zahŕňajúce hlbšiu harmonizáciu – napríklad navrhnutím jediného nezávislého celoeurópskeho regulačného orgánu v odvetví energetiky, jediného integrovaného európskeho prevádzkovateľa prenosovej sústavy, či priamejšie zákazy štátnych zásahov bez možnosti výnimiek. Návrhy sa miesto toho zameriavajú na vyvážené riešenia, ktoré obmedzujú priestor na vnútroštátne regulačné zásahy iba tam, kde má koordinovaná činnosť jednoznačne väčší prínos pre spotrebiteľa.

Zvolené možnosti politiky sú zamerané na vytvorenie rovnakých podmienok pre všetky výrobné technológie a na odstraňovanie narušení trhu, okrem iného aby dokázali obnoviteľné zdroje energie rovnocenne konkurovať na trhu s energiou. Všetci trhoví účastníci budú navyše niesť finančnú zodpovednosť za rovnováhu sústavy. Odstránia sa prekážky pre služby zabezpečujúce flexibilitu sústavy, ako sú napríklad služby riadenia odberu. Okrem toho je cieľom opatrení vytvorenie likvidnejšieho krátkodobého trhu, aby cenové výkyvy riadne odrážali nedostatok a náležite stimulovali poskytovanie flexibility v sústave.

Na úrovni maloobchodného trhu budú členské štáty podporované v tom, aby postupne upúšťali od plošnej cenovej regulácie, počnúc cenami pod úrovňou nákladov. Zraniteľných odberateľov možno chrániť prechodnou cenovou reguláciou. Na ďalšie posilnenie hospodárskej súťaže sa obmedzí využívanie poplatkov za vypovedanie zmluvy, čo uľahčí zmenu dodávateľa. Všeobecnými zásadami sa takisto zaručí prehľadnosť a zrozumiteľnosť faktúr za energiu, ako aj nediskriminačný prístup k spotrebiteľským údajom, a to pri rešpektovaní všeobecných pravidiel ochrany súkromia.

V súlade s vývojom cezhraničného obchodu s elektrinou a postupnou integráciou trhu sa upraví inštitucionálny rámec vzhľadom na potrebu zintenzívnenej regulačnej spolupráce a nové úlohy. Agentúre ACER sa zveria dodatočné úlohy, najmä v oblasti regionálnej

prevádzky energetického systému, pričom sa národným regulačným orgánom ponecháva ústredná úloha z hľadiska energetickej regulácie.

Proporcionalita všetkých možností sa dôsledne preverila v posúdení vplyvu, ktoré je k návrhu priložené. Treba poznamenať, že navrhované politiky sú kompromisom medzi iniciatívami „zdola“ a direktívnym riadením trhu. V súlade so zásadou proporcionality opatrenia nijako nenahrádzajú úlohu národných úradov, NRO či PPS členských štátov v jednotlivých kritických funkciách. Jednoducho podporujú účinnejšiu formálnu aj neformálnu spoluprácu národných regulačných orgánov v regionálnom prostredí na riešení otázok vyplývajúcich z riadenia elektrizačnej sústavy v mierke, ktorá zodpovedá rozsahu problému.

Opatrenia v žiadnom prípade nepresadzujú „úplnú harmonizáciu“ – miesto toho majú za cieľ vytvoriť rovnaké podmienky pre všetkých účastníkov trhu, najmä tam, kde trhové príležitosti presahujú hranice štátov. Efektívny cezhraničný obchod s elektrinou si v konečnom dôsledku vyžaduje určitú štandardizáciu pravidiel a produktov, inak by rozhodnutia o prevádzke sústavy ponechané na konanie jednotlivých členských štátov a regulačných orgánov v izolovanom prostredí viedli k suboptimálnym trhovým výsledkom. Priame skúsenosti s formuláciou a prijímaním spoločných sieťových a obchodných pravidiel (tzv. sieťové predpisy a usmernenia) od čias prijatia tretieho energetického balíka z roku 2009 jasne ukázali, akú pridanú hodnotu má, keď si zástupcovia regulačných a národných orgánov sadnú za jeden stôl a dohodnú sa na spoločných pravidlách a metodikách – či už ide o zastrešujúce pravidlá alebo technické zásady.

Medzi maloobchodným a veľkoobchodným trhom sa jednoznačne prehlbuje rozdiel v úrovni hospodárskej súťaže: maloobchodný trh stále zaostáva z hľadiska ponuky služieb a hmatateľných prínosov pre spotrebiteľa. Monitorovaním energetickej chudoby, transparentnosti a zrozumiteľnosti informácií pre spotrebiteľov a ich prístupu k údajom navrhované opatrenia nebudú neprimerane obmedzovať vnútroštátne právomoci.

- **Výber právneho nástroja**

Návrhom sa menia kľúčové právne akty, ktoré boli súčasťou tretieho energetického balíka. Patrí sem nariadenie o elektrine (č. 714/2009) a smernica o elektrine (č. 2009/72/ES) spolu s nariadením, ktorým sa zriaďuje agentúra ACER (č. 713/2009). Voľba prepracovaného znenia ako riešenia zlepši právnu zrozumiteľnosť. Pozmeňujúci akt by nemusel byť primeraný vzhľadom na rozsiahly súbor nových ustanovení. Voľba nástroja si teda v rámci prirodzeného vývoja súčasnej legislatívy vyžaduje revíziu už prijatých a zavedených pravidiel.

3. VÝSLEDKY HODNOTENÍ EX POST, KONZULTÁCIÍ SO ZAJINTERESOVANÝMI STRANAMI A POSÚDENÍ VPLYVU

- **Hodnotenia ex post/kontroly vhodnosti existujúcich právnych predpisov**

Útvary Komisie hodnotili výsledky aktuálneho legislatívneho rámca (tretí energetický balík) z hľadiska piatich kritérií: relevantnosť, účinnosť, efektívnosť, koherentnosť a pridaná hodnota pre EÚ. Popri posúdení vplyvu sa vykonalo samostatné hodnotenie, ktorého výsledky sa zohľadnili pri identifikácii problému v rámci posúdenia vplyvu.

Z tohto hodnotenia vyplýva všeobecný záver, že zámer tretieho energetického balíka posilniť hospodársku súťaž a odstrániť prekážky cezhraničnej konkurencii na trhoch s elektrinou sa dosiahol. Aktívne presadzovanie legislatívy prinieslo pozitívne výsledky pre trhy i spotrebiteľov a trhy sú vo všeobecnosti menej koncentrované a integrovanejšie než v roku 2009. Pokiaľ ide o maloobchodné trhy, súbor nových práv spotrebiteľov zavedených tretím energetickým balíkom výrazne posilnil postavenie spotrebiteľa na trhoch s energiou.

Úspešnosť pravidiel tretieho balíka v rozvoji vnútorného trhu s elektrinou je však vo viacerých oblastiach stále obmedzená, a to tak na veľkoobchodnej, ako aj maloobchodnej úrovni. Celkovo hodnotenie preukázalo, že by sa dalo mnoho dosiahnuť zdokonalením trhovej koncepcie, čo naznačuje nevyužitý potenciál všeobecného zlepšenia životných podmienok a konečných prínosov pre spotrebiteľov. Na veľkoobchodných trhoch pretrvávajú bariéry cezhraničného obchodovania a kapacity spojovacích vedení sa naplno využívajú len zriedka. Okrem iného to pramení z nedostatočnej spolupráce medzi vnútroštátnymi prevádzkovateľmi sústav a regulačnými orgánmi v oblasti spoločného využívania prepojovacích vedení. Vnútroštátne orientované postoje zainteresovaných aktérov v mnohých prípadoch stále bránia účinným cezhraničným riešeniam a v konečnom dôsledku obmedzujú inak prospešné cezhraničné toky. Situácia nie je na všetkých trhoch rovnaká a mení sa aj v závislosti od časového rámca – rôzna je integrácia pri denných, vnútrodenných trhoch a trhoch s regulačnou energiou.

Pokiaľ ide o maloobchodné trhy, výrazne by sa dala posilniť hospodárska súťaž. Medzi jednotlivými členskými štátmi pretrvávajú veľké rozdiely v cene elektriny z netrhových príčin a ceny pre domácnosti v posledných rokoch zaznamenávali stabilný nárast pre výrazné zvyšovanie záväzných poplatkov vrátane sieťových poplatkov, daní a odvodov. V oblasti ochrany spotrebiteľa brzdí ďalšie prehlbovanie vnútorného trhu s energiou narastajúca energetická chudoba, ako aj nejasnosti v tom, ktoré prostriedky sú na riešenie zraniteľnosti odberateľov a boj proti energetickej chudobe najvhodnejšie. Poplatky spojené so zmenou dodávateľa vrátane pokuty za vypovedanie zmluvy sú aj naďalej veľkou finančnou bariérou aktívnej účasti spotrebiteľov. Okrem toho vysoký počet sťažností na vyúčtovania¹⁶ naznačuje, že priestor na zlepšenie je aj v oblasti porovnateľnosti a zrozumiteľnosti informácií vo vyúčtovaní.

Okrem nedostatkov v napĺňaní pôvodných cieľov tretieho energetického balíka sa objavili aj určité nové výzvy, s ktorými sa v čase jeho prípravy nepočítalo. Ako už bolo spomenuté, patrí sem mimoriadny nárast podielu obnoviteľných zdrojov na objeme výroby elektriny, zintenzívnenie štátnych zásahov na trhoch s elektrinou z dôvodov bezpečnosti dodávok, ale aj prebiehajúce technologické zmeny. Všetky tieto faktory viedli k markantnej zmene fungovania trhov (najmä za posledných päť rokov), oslabeniu pozitívneho účinku reforiem pre spotrebiteľa a k nevyužitému potenciálu modernizácie. Existujúca legislatíva má v otázke riešenia týchto skutočností medzery.

V súlade s výsledkom hodnotenia a súvisiaceho posúdenia vplyvu má súčasný návrh za cieľ tieto medzery vyplniť a predstaviť podporný rámec na zohľadnenie technologického vývoja odvetvia pri transformácii nášho energetického systému na nové výrobné a spotrebné modely.

- **Konzultácie so zainteresovanými stranami**

Pri príprave tejto iniciatívy Komisia uskutočnila niekoľko verejných konzultácií prístupných občanom EÚ a orgánom členských štátov, účastníkom trhu s energiou a ich združeniam, ako aj všetkým ostatným relevantným zainteresovaným stranám vrátane MSP a spotrebiteľov energie.

Vyzdvihnúť treba najmä tri konzultácie a ich výsledky:

¹⁶ Európska komisia (2016), „Druhá štúdia spotrebiteľského trhu o fungovaní maloobchodných trhov s elektrinou pre spotrebiteľov v EÚ“.

1. Otázky primeranosti zdrojov boli predmetom verejnej konzultácie¹⁷ vedenej od 15. novembra 2012 do 7. februára 2013 pod názvom „Konzultácia o primeranosti výroby, kapacitných mechanizmov a vnútornom trhu s elektrinou“. Cieľom bolo získať názory zainteresovaných strán na zaistovanie primeranosti zdrojov a bezpečnosti dodávok elektriny na vnútornom trhu.

V rámci konzultácie bolo prijatých 148 individuálnych odpovedí od verejných orgánov, zástupcov odvetvia (výrobcov aj odberateľov) a akademickej obce. Podrobné grafické členenie odpovedí je k dispozícii online¹⁸, rovnako ako individuálne príspevky a zhrnutie výsledkov konzultácie¹⁹.

2. Verejná konzultácia venovaná maloobchodným trhom s elektrinou a konečným spotrebiteľom²⁰ prebehla od 22. januára 2014 do 17. apríla 2014. Komisia dostala 237 podnetov, z toho zhruba 20 % od dodávateľov energie, 14 % od PDS, 7 % od spotrebiteľských organizácií a 4 % od NRO. Do tejto konzultácie sa zapojilo aj veľa individuálnych občanov. Súhrn odpovedí je dostupný na webových stránkach Komisie²¹.

3. Rozsiahla verejná konzultácia²² o novej koncepcii trhu s energiou prebiehala od 15. júla 2015 do 9. októbra 2015.

Komisii prišlo na túto konzultáciu 320 odpovedí, z toho približne 50 % od vnútroštátnych alebo celounijných odvetvových asociácií. 26 % odpovedí prišlo od spoločností pôsobiacich v sektore energetiky (dodávateľia, sprostredkovatelia, spotrebiteľia) a 9 % od prevádzkovateľov sústav. Do konzultácie sa zapojilo aj 17 úradov členských štátov, viacero NRO a veľa individuálnych občanov. Podrobný opis názorov zainteresovaných strán pri každej z konkrétnych možností politiky sa uvádza v posúdení vplyvu pripojenom k tejto legislatívnej iniciatíve.

- **Získavanie a využívanie expertízy**

Príprava navrhovaných pravidiel aj posúdenie vplyvu vychádza z veľkého množstva materiálov – v posúdení vplyvu sú všetky citované v poznámkach pod čiarou. Patrí sem takmer 30 štúdií a modelov zameraných na hodnotenie konkrétnych možností v rámci súčasného návrhu, ktoré pripravili najmä nezávislé externé strany. Ich úplný zoznam je uvedený v prílohe V k posúdeniu vplyvu. Tieto štúdie využívajú mnoho metodík a zameriavajú sa na kvantitatívne odhady analýz hospodárskych a sociálnych nákladov a prínosov.

¹⁷ Európska komisia (2012) „Konzultačný dokument o primeranosti výroby, kapacitných mechanizmov a vnútornom trhu s elektrinou“.
https://ec.europa.eu/energy/sites/ener/files/documents/20130207_generation_adequacy_consultation_document.pdf

¹⁸ https://ec.europa.eu/energy/sites/ener/files/documents/Charts_Public%20Consultation%20Retail%20Energy%20Market.pdf

¹⁹ Konzultácia Európskej komisie (2012) o primeranosti výroby, kapacitných mechanizmov a vnútornom trhu s elektrinou.
<https://ec.europa.eu/energy/en/consultations/consultation-generation-adequacy-capacity-mechanisms-and-internal-market-electricity>

²⁰ Konzultácia Európskej komisie (2014) o maloobchodnom trhu s energiou.
<https://ec.europa.eu/energy/en/consultations/consultation-retail-energy-market>

²¹ https://ec.europa.eu/energy/sites/ener/files/documents/Charts_Public%20Consultation%20Retail%20Energy%20Market.pdf

²² Konzultácia Európskej komisie (2015) o novej koncepcii trhu s energiou [COM(2015) 340 final],
<https://ec.europa.eu/energy/en/consultations/public-consultation-new-energy-market-design>.

Komisia okrem toho vykonala odvetvový prieskum vnútroštátnych kapacitných mechanizmov, ktorého priebežné výsledky sa ihneď použili pri príprave súčasného návrhu²³. Výsledky týchto štúdií doplnili už spomínanú bohatú spätnú väzbu zainteresovaných strán, takže Komisia mala celkovo rozsiahle zdroje poznatkov na podloženie súčasného návrhu.

• **Posúdenie vplyvu**

Všetky navrhované opatrenia majú v posúdení vplyvu oporu. Výbor pre kontrolu regulácie vydal 7. novembra 2016 kladné stanovisko. V prílohe I k posúdeniu vplyvu je uvedené, ako sa názory výboru pre kontrolu regulácie zohľadnili.

V posúdení vplyvu sa hodnotili viaceré možnosti politiky pre každý z identifikovaných súborov otázok. Tieto súbory, ako aj alternatívne možnosti intervencie sú uvedené nižšie:

Prispôsobenie koncepcie trhu nárastu využívania obnoviteľných zdrojov energie a technologickému vývoju:

Posúdenie vplyvu sa priklonilo k posilneniu súčasných trhových pravidiel na vytvorenie rovnakých podmienok pre všetky technológie výroby a zdroje odstránením existujúcich narušení trhu. Týka sa to pravidiel, ktoré diskriminujú určité zdroje a obmedzujú či uprednostňujú prístup určitých technológií do elektrizačnej sústavy. Zároveň by všetci účastníci trhu niesli finančnú zodpovednosť za spôsobené odchýlky v sústave a všetky zdroje by na trhu boli odmeňované za rovnocenných podmienok. Odstránili by sa prekážky reakcie na strane spotreby. Zvolená možnosť by zároveň posilnila krátkodobé trhy, keďže by ich priblížila reálnemu času v záujme maximalizácie príležitostí naplniť potreby flexibility a trhy s regulačnou energiou by sa zefektívnili. Zvolená možnosť zahŕňa opatrenia, ktoré by pomohli integrovať na trh všetky flexibilné decentralizované zdroje výroby, odberu i uskladnenia, a to vhodnými stimulmi, vyhovujúcejším trhovým rámcom a opatreniami na zvýšenie motivácie pre PDS.

Neregulačný prístup sa zamietol, keďže ponúka málo priestoru na zlepšenie trhu a zaistenie rovnakých podmienok pre všetky zdroje. Aktuálny regulačný rámec EÚ v relevantných oblastiach je naozaj obmedzený a v iných celkom absentuje. Dospelo sa navyše k záveru, že dobrovoľná spolupráca nezabezpečuje trhu primeranú mieru harmonizácie ani istoty. Rovnako bola zamietnutá aj možnosť úplnej harmonizácie trhu, keďže takéto zmeny by mohli porušiť zásadu proporcionality a všeobecne nie sú vzhľadom na súčasný stav európskych trhov s energiou potrebné.

Otázka budúcich investícií do výroby a nekoordinovaných kapacitných mechanizmov

Posudzovali sa aj rôzne možnosti politiky nad rámec základného scenára, pričom každá z nich predpokladala rôzne úrovne zosúladenia a koordinácie členských štátov na úrovni EÚ a mieru, do akej by boli účastníci trhu závislí od platieb z trhu s energiou.

Pri možnosti trhu založeného „iba na energii“ by sa európske trhy zlepšili a prepojili dostatočne na to, aby sa vytvorili potrebné cenové signály pre investície do nových zdrojov na správnych miestach. Pri tomto scenári by už neboli potrebné žiadne kapacitné mechanizmy.

Zvolená možnosť uplatňuje tento scenár, ale nevylučuje možnosť členských štátov využívať kapacitné mechanizmy za predpokladu, že sú založené na spoločnej metodike posudzovania primeranosti zdrojov, ktoré celkom transparentne vykonáva ENTSO-E a ACER, a že sú v súlade so spoločnými prvkami koncepcie v záujme lepšej compatibility vnútroštátnych kapacitných mechanizmov a harmonizovanej cezhraničnej spolupráce. Táto možnosť

²³ Predbežná správa zo sektorového zisťovania týkajúceho sa kapacitných mechanizmov, C(2016) 2107 final.

vychádza okrem odvetvového prieskumu kapacitných mechanizmov z usmernení Európskej komisie o štátnej pomoci na ochranu životného prostredia a energetiku na roky 2014 – 2020.

Neregulačný prístup sa zamietol, keďže existujúce ustanovenia legislatívy EÚ nie sú dostatočne jasné a stabilné na zvládnutie výziev, ktorým európsky sektor elektriny čelí. Dobrovoľná spolupráca navyše nemusí priniesť primeranú mieru harmonizácie medzi všetkými členskými štátmi, ani trhovej istoty. Legislatíva je v tejto oblasti potrebná, aby sa problémy riešili konzistentne. Možnosť, pri ktorej by sa od celých regiónov a v konečnom dôsledku aj všetkých členských štátov EÚ v závislosti od regionálnych alebo celoúnijných posúdení primeranosti výroby vyžadovalo povinné zavedenie kapacitných mechanizmov, bola zamietnutá ako neprimeraná.

Neuspokojivé výsledky na maloobchodných trhoch: pomalý rozvoj a nízka úroveň služieb

Podľa schválenej možnosti by členské štáty postupne upúšťali od plošnej cenovej regulácie do termínu stanoveného v legislatíve EÚ, pričom by sa začalo cenami pod úrovňou nákladov. Táto možnosť umožňuje prechodnú reguláciu cien pre zraniteľných spotrebiteľov. V záujme posilneného angažovania spotrebiteľov sa obmedzuje využívanie poplatkov za vypovedanie zmluvy. Dôveru spotrebiteľov v porovnávajúce webové stránky by národné orgány mali posilniť zavedením certifikačných nástrojov. Okrem toho sa zavedú všeobecné zásady upravujúce požiadavky na obsah, ktoré zaistia, aby boli faktúry za energiu jasné a ľahko zrozumiteľné. Od členských štátov sa zároveň vyžaduje monitorovanie počtu domácností, ktoré trpia energetickou chudobou. Napokon sa v záujme rozvoja nových služieb od nových trhových aktérov a spoločností poskytujúcich energetické služby zaistuje nediskriminačný prístup k údajom spotrebiteľov.

Ďalšie zvažované a zamietnuté možnosti zahŕňali úplnú harmonizáciu spotrebiteľskej legislatívy a rozsiahle mechanizmy na ochranu spotrebiteľov; výnimky z cenovej regulácie stanovené na úrovni EÚ buď na základe stanovenia prahovej spotreby alebo ceny; štandardný model spracovania údajov, ktorý by presadzoval a za ktorý by niesol zodpovednosť neutrálny trhový aktér ako PPS; zákaz všetkých poplatkov za zmenu dodávateľa vrátane pokút za vypovedanie zmluvy a čiastočnú harmonizáciu obsahu účtov za energiu a napokon rámec EÚ na monitorovanie energetickej chudoby na základe prieskumu energetickej efektívnosti bytového fondu, ktorý by vykonávali členské štáty, ako aj zavedenie preventívnych opatrení proti odpojeniu. Všetky tieto možnosti sa zamietli vzhľadom na zásadu subsidiarity a proporcionality. Zachovanie súčasného stavu zároveň nepovažovali za schodnú možnosť takmer všetky konzultované zainteresované strany.

Zdokonalenie inštitucionálneho rámca a úloha agentúry

Cieľom inštitucionálneho rámca tretieho balíka je rozvoj spolupráce medzi NRO, ako aj medzi PPS. Agentúra aj siete ENTSO od svojho zriadenia zohrávali kľúčovú úlohu v budovaní fungujúceho vnútorného trhu s energiou. Najnovšie dianie na európskych energetických trhoch zohľadnené v aktuálnom posúdení vplyvu a následných návrhoch iniciatívy trhovej koncepcie si však vyžaduje prispôbenie inštitucionálneho rámca. Vykonávanie tretieho balíka navyše odhalilo oblasti, kde je priestor na zlepšenie rámcov fungovania agentúry ACER aj sietí ENTSO. Z hľadiska zvažovaných možností reformy inštitucionálneho rámca bol scenár zachovania súčasného stavu zamietnutý, pretože by vzhľadom na úpravu trhových ustanovení zavedených v iných častiach tohto návrhu a na aktuálny pokrok vo vývoji sekundárneho práva na úrovni EÚ viedol k medzerám v regulácii a trhovom dohľade.

Zvažoval sa aj neregulačný prístup „prísnejšieho presadzovania“ a dobrovoľnej spolupráce bez akýchkoľvek nových dodatočných opatrení na prispôbenie inštitucionálneho rámca.

Lepšie presadzovanie existujúcich právnych predpisov zahŕňa pokračovanie vo vykonávaní tretieho balíka a úplné vykonávanie sieťových predpisov a usmernení – ako sa opisuje v možnosti zachovania súčasného stavu – spolu s prísnejším presadzovaním. Samotné prísnejšie presadzovanie by však neprinieslo žiadne zlepšenie súčasného inštitucionálneho rámca.

Legislatívna možnosť transformácie agentúry ACER na subjekt podobný paneurópskemu regulačnému orgánu sa zvažila tiež, no napokon sa zamietla. Aby agentúra mohla takúto rolu plniť, musel by sa výrazne posilniť jej rozpočet a personál, keďže by si to vyžadovalo výraznú koncentráciu expertov v agentúre. Zároveň sa zdá vhodné zachovať zapojenie národných regulačných orgánov do rozhodovacích procesov agentúry a nenahrádzať systematicky väčšinové rozhodnutia národných regulačných orgánov rozhodnutiami riaditeľa.

Uvažovalo sa teda o legislatívnych možnostiach zlepšenia agentúry ACER na základe existujúceho rámca. Možnosť, ktorú podporuje posúdenie vplyvu, umožňuje prispôbenie inštitucionálneho rámca EÚ novej realite v sektore elektriny. Reaguje zároveň na výslednú potrebu dodatočnej regionálnej spolupráce a na existujúce i očakávané regulačné nedostatky na trhu s energiou, čím zaisťuje flexibilitu kombináciou zostupných a vzostupných prístupov.

Okrem toho, s cieľom vysporiadať sa s existujúcim regulačným nedostatkom spojeným s regulačnými funkciami NRO na regionálnej úrovni, by politické iniciatívy vychádzajúce z tejto možnosti stanovili flexibilný regionálny regulačný rámec na posilnenie regionálnej koordinácie a rozhodovania NRO. Touto možnosťou by sa zaviedol systém koordinovaných regionálnych rozhodnutí a dohľadu NRO príslušného regiónu nad určitými oblasťami (napr. regionálne operačné centrá a iné, ktoré vyplývajú z navrhovaných iniciatív koncepcie trhu), a zároveň by agentúra ACER prevzala úlohu ochrany záujmov EÚ.

Základné práva

Súčasný návrh môže mať vplyv na viacero základných práv stanovených v charte základných práv EÚ, a to najmä: rešpektovanie súkromného a rodinného života (článok 7), právo na ochranu osobných údajov (článok 8), zákaz diskriminácie (článok 21), právo na sociálnu pomoc (článok 34), prístup k službám všeobecného hospodárskeho záujmu (článok 36), integrácia vysokej miery ochrany životného prostredia (článok 37) a právo na účinný prostriedok nápravy (článok 47).

T tejto otázke sa venuje najmä viacero ustanovení zameraných na ochranu spotrebiteľa, energetickú chudobu, ochranu zraniteľných odberateľov, prístup k službám všeobecného hospodárskeho záujmu, ochranu údajov a súkromia.

Zhrnutie posúdenia vplyvu je k dispozícii na webových stránkach Komisie²⁴ spolu s kladným stanoviskom výboru pre kontrolu regulácie.

• **Regulačná vhodnosť a zjednodušenie**

Návrh môže zvýšiť administratívne požiadavky, hoci iba v obmedzenej miere. Napríklad vytvorením rovnakých podmienok plnej účasti na trhoch s energiou pre všetky technológie by tieto technológie museli spĺňať viacero požiadaviek trhového súladu, čo môže byť spojené s určitým administratívnym zaťažením.

Plánované opatrenia na zvýšenie likvidity a integrácie trhov s energiou môžu tiež mať krátkodobý vplyv na podniky, ktoré by sa museli prispôbiť novým podmienkam obchodovania s energiou. Oproti základnému scenáru bez opatrení sa však tieto vplyvy

²⁴ [Úrad pre publikácie: doplniť odkaz na posúdenie vplyvu].

považujú za minimálne, keďže hospodárske prínosy reformy by zďaleka prevážili nad aspektmi akejkoľvek krátko- či dlhodobej administratívnej reorganizácie.

Zároveň bude postupné odbúravanie regulovaných cien na úrovni členských štátov vyžadovať, aby NRO posilnili úsilie v oblasti monitorovania trhov, zaisťovania efektívnej súťaže a ochrany spotrebiteľa. Tieto vplyvy môže vyvážiť intenzívnejšie zapojenie spotrebiteľov, ktoré by prirodzene posilnilo hospodársku súťaž na trhu.

Rozsah činností, ktoré sa majú vykonávať v rámci aktualizovaného inštitucionálneho usporiadania, vytvorí aj nový súbor požiadaviek na administratívne zapojenie národných regulačných orgánov a prevádzkovateľov prenosových sústav. Zahŕňa to ich účasť v rámci agentúry a v rozhodovacích procesoch, ktoré povedú k dohode na metodikách a postupoch zaistenia bezproblémového obchodovania s energiou na hraniciach.

Podrobnosti o administratívnom a hospodárskom dosahu každej zo zvažovaných možností politiky na podniky a verejné orgány sú uvedené v kapitole 6 posúdenia vplyvu.

4. VPLYV NA ROZPOČET

Rozpočtový vplyv návrhu podľa tohto balíka sa týka zdrojov agentúry pre spoluprácu regulačných orgánov v oblasti energetiky (ACER) opísaných v legislatívnom finančnom výkaze pripojenom k návrhu Komisie na prepracovanie nariadenia, ktorým sa zriaďuje agentúra ACER. V zásade si nové úlohy, ktoré by mala agentúra ACER vykonávať, najmä v oblasti posudzovania primeranosti sústavy a zariadenia regionálnych operačných centier, budú v roku 2020 vyžadovať postupné navýšenie personálu v rozsahu do 18 ekvivalentov plného pracovného času, ako aj zodpovedajúce finančné prostriedky. **5. ĎALŠIE PRVKY**

• Plány vykonávania, spôsob monitorovania, hodnotenia a podávania správ

Komisia bude monitorovať transpozíciu a súlad členských štátov a ostatných aktérov s prijatými opatreniami a podľa potreby prijme prípadné opatrenia na presadzovanie. Navyše rovnako ako pri vykonávaní tretieho energetického balíka poskytne Komisia usmerňujúce dokumenty, ktoré s vykonávaním prijatých opatrení pomôžu.

V celom procese monitorovania a vykonávania bude Komisiu podporovať najmä agentúra ACER. Ustanovenia v rámci predkladanej iniciatívy upravujú aj výročné správy agentúry, súbežné hodnotenie zo strany Komisie a podávanie správ skupiny pre koordináciu v oblasti elektrickej energie. Agentúra bude vyzvaná na ďalšie prehodnotenie svojich monitorovacích ukazovateľov v záujme zachovania ich relevantnosti v procese monitorovania dosahovania cieľov, na ktorých sú súčasné návrhy založené, aby sa dali primerane zohľadniť okrem iného vo výročnej správe agentúry o monitorovaní trhu.

Súbežne s navrhovanými iniciatívami Komisia predloží iniciatívu v oblasti riadenia energetickej únie, ktorá zefektívni požiadavky na plánovanie, podávanie správ a monitorovanie. Na základe iniciatívy riadenia energetickej únie sa aktuálne požiadavky tretieho energetického balíka na monitorovanie a podávanie správ zo strany Komisie a členských štátov zlúčia do horizontálnych správ o pokroku a monitorovaní. Viac informácií o zefektívnení požiadaviek na monitorovanie a podávanie správ možno nájsť v posúdení vplyvu iniciatívy riadenia energetickej únie.

Úprava monitorovacích mechanizmov a referenčných ukazovateľov je podrobnejšie rozpísaná v kapitole 8 posúdenia vplyvu.

6. VYSVETLENIE KONKRÉTNÝCH USTANOVENÍ NÁVRHOV

• Návrh smernice Európskeho parlamentu a Rady o spoločných pravidlách pre vnútorný trh s elektrinou (prepracované znenie)

V kapitole I navrhovanej smernice sa uvádzajú určité objasnenia rozsahu pôsobnosti a predmetu úpravy smernice, pričom sa zdôrazňuje zameranie na spotrebiteľa a význam vnútorného trhu a jeho hlavných zásad. Okrem toho sa tu aktualizuje vymedzenie hlavných pojmov použitých v smernici.

Kapitola II navrhovanej smernice stanovuje všeobecnú zásadu, podľa ktorej členské štáty musia zabezpečiť, aby bol trh EÚ s elektrinou konkurenčný, orientovaný na spotrebiteľa, flexibilný a nediskriminačný. Zdôrazňuje, že vnútroštátne opatrenia by nemali nadmieru brániť cezhraničným tokom, účasti spotrebiteľov či investíciám. Ďalej sa tu stanovuje zásada, že dodávateľské ceny musia byť okrem riadne odôvodnených výnimiek trhové. V tejto kapitole sa zároveň objasňujú niektoré zásady spojené s fungovaním trhov EÚ s elektrinou, ako napríklad právo na voľbu dodávateľa. Taktiež sa aktualizujú pravidlá prípadných záväzkov vyplývajúcich zo služieb vo verejnom záujme, ktoré môžu členské štáty za určitých podmienok uložiť energetickým podnikom.

V kapitole III navrhovanej smernice sa posilňujú už existujúce práva spotrebiteľov a zavádzajú sa nové práva, ktorých cieľom je postaviť spotrebiteľov do ústrednej roly na trhoch s energiou zaistením ich silnejšieho angažovania a lepšej ochrany. Stanovujú sa tu pravidlá upravujúce jasnejšie vyúčtovania a certifikované nástroje na porovnávanie. Kapitola obsahuje aj ustanovenia na zaistenie toho, aby si spotrebiteľia mohli slobodne vybrať a zmeniť dodávateľa či agregátora, aby mali nárok na dynamickú cenotvorbu a aby sa mohli zapájať do reakcie na strane spotreby, vlastnej výroby a vlastnej spotreby elektriny. Každému spotrebiteľovi priznáva právo žiadať o inteligentné meradlo vybavené určitým minimálnym súborom funkcií. Zároveň zdokonaľuje existujúce pravidlá upravujúce možnosť spotrebiteľa poskytnúť svoje údaje dodávateľom a poskytovateľom služieb, pričom objasňuje úlohu jednotlivých strán zodpovedných za spravovanie údajov a zavádza spoločný celoeurópsky formát údajov, ktorý má pripraviť Komisia vo vykonávacom akte. Ďalším zámerom je zaistiť, aby členské štáty riešili problém energetickej chudoby. Okrem toho od členských štátov vyžaduje stanovenie rámca pre nezávislých agregátorov a reakciu na strane spotreby v súlade so zásadami, ktoré umožnia ich plnohodnotnú trhovú účasť. Vymedzuje rámec pre miestne energetické komunity, ktoré sa môžu zapájať do miestnej výroby, distribúcie, agregácie, uskladňovania, dodávky elektriny či do služieb energetickej účinnosti. Ďalej sa tu uvádza určité objasnenie existujúcich ustanovení o inteligentných meradlách, jednotných kontaktných miestach a právach na mimosúdne urovnávanie sporov, univerzálnu službu a právach zraniteľných spotrebiteľov.

Kapitola IV navrhovanej smernice obsahuje určité vysvetlenia úloh PDS, najmä pokiaľ ide o ich činnosti spojené s obstarávaním sieťových služieb na zaistenie flexibility, integráciu elektrických vozidiel a spravovanie údajov. Objasňuje sa tu úloha PDS v oblasti uskladnenia a nabíjacích staníc pre elektrické vozidlá.

V kapitole V navrhovanej smernice sa sumarizujú všeobecné pravidlá platné pre PPS, ktoré do veľkej miery vychádzajú z existujúceho textu a obsahujú len určité vysvetlenia v oblasti podporných služieb a nových regionálnych operačných centier.

Kapitola VI navrhovanej smernice, v ktorej sa stanovujú pravidlá oddelenia v zmysle tretieho energetického balíka, zostáva nezmenená z hľadiska vecnej podstaty hlavných pravidiel pre oddelenie, najmä pokiaľ ide o tri režimy pre PPS (oddelenie vlastníctva, nezávislý prevádzkovateľ sústavy a nezávislý prevádzkovateľ prenosovej sústavy) a ustanovenia o

určení a certifikácii PPS. Ujasňuje sa len možnosť PPS vlastniť zariadenia na uskladnenie alebo poskytovať podporné služby.

Kapitola VII navrhovanej smernice obsahuje pravidlá o zriadení, právomociach a povinnostiach, ako aj pravidlá fungovania nezávislých národných regulačných orgánov v sektore energetiky. Návrh predovšetkým zdôrazňuje povinnosť regulačných orgánov spolupracovať so susednými regulačnými orgánmi a agentúrou ACER v otázkach cezhraničného významu a zároveň aktualizuje zoznam ich úloh, okrem iného v oblasti dohľadu nad novými regionálnymi operačnými centrami.

V kapitole VIII navrhovanej smernice sa menia niektoré všeobecné ustanovenia, okrem iného o výnimkách z uplatňovania smernice, vykonávaní delegovaných právomocí Komisie a o výbore zriadenom podľa komitologických pravidiel v zmysle nariadenia (EÚ) č. 182/2011.

Novými prílohami k navrhovanej smernici sa stanovujú ďalšie požiadavky na nástroje porovnávania, vyúčtovanie a informácie o vyúčtovaní, a zároveň sa menia existujúce požiadavky na inteligentné meradlá a ich zavádzanie.

• Návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady o vnútornom trhu s elektrinou (prepracované znenie)

Kapitola I navrhovaného nariadenia zahŕňa rozsah pôsobnosti, predmet úpravy a vymedzenie použitých pojmov. Zdôrazňuje sa tu význam nedeformovaných trhových signálov pre zvyšovanie flexibility, dekarbonizáciu a inováciu, a zároveň sa aktualizuje a dopĺňa vymedzenie hlavných pojmov použitých v nariadení.

Kapitola II navrhovaného nariadenia zavádza nový článok s hlavnými zásadami, ktoré musí vnútroštátna energetická legislatíva rešpektovať v záujme fungovania vnútorného trhu s elektrinou. Zároveň sa tu stanovujú hlavné právne zásady pravidiel obchodovania s elektrinou v rôznych časových rámcoch (vyrovnávací, vnútrodenný, denný a forwardový trh) vrátane princípov cenotvorby. Objasňuje zásadu zodpovednosti za vyrovnávanie odchýlok a poskytuje rámec trhovo kompatibilnejších pravidiel upravujúcich spúšťanie a obmedzovanie prevádzky výrobných zariadení a riadenia odberu vrátane podmienok prípadných výnimiek.

Kapitola III navrhovaného nariadenia opisuje proces koordinovaného určovania ponukových oblastí v súlade s postupom preskúmania stanoveným v nariadení 1222/2015, ktorým sa stanovuje usmernenie pre pridelovanie kapacity a riadenie preťaženia²⁵. Na riešenie pretrvávajúceho problému výrazných vnútroštátnych obmedzení cezhraničných tokov elektriny sa objasňujú podmienky takýchto výnimočných obmedzení, a najmä sa zavádzajú pravidlá, ktoré zaistia, aby dovoz a vývoz elektriny neobmedzovali vnútroštátni aktéri z ekonomických dôvodov. Táto kapitola navyše zahŕňa zmeny existujúcich zásad platných pre prenosové a distribučné sieťové tarify a stanovuje proces postupného zblížovania metodík určovania prenosových a distribučných taríf. Zároveň obsahuje zmenené pravidlá využívania poplatkov za preťaženie.

V kapitole IV navrhovaného nariadenia sa stanovujú nové všeobecné zásady koordinovaného riešenia problémov s primeranosťou zdrojov zo strany členských štátov. Stanovujú sa v nej zásady a postup vypracovania posúdenia primeranosti zdrojov na európskej úrovni s cieľom lepšie identifikovať potrebu kapacitných mechanizmov a prípadne stanovenia štandardu spoľahlivosti zo strany členských štátov. Objasňuje, ako a za akých podmienok možno

²⁵ Nariadenie Komisie (EÚ) 2015/1222 z 24. júla 2015, ktorým sa stanovuje usmernenie pre pridelovanie kapacity a riadenie preťaženia, Ú. v. EÚ L 197, 25.7.2015, s. 24 – 72.

zaviesť kapacitné mechanizmy v súlade s trhom. Zároveň vysvetľuje zásady trhovo kompatibilnej tvorby kapacitných mechanizmov vrátane pravidiel účasti kapacity z iného členského štátu a využitia energetických prepojení. V tejto kapitole sa stanovuje, ako budú regionálne operačné centrá, vnútroštátni PPS, ENTSO pre elektrinu a národné regulačné orgány (prostredníctvom ACER) zapojení do prípravy technických parametrov účasti kapacít z iných členských štátov, ako aj prevádzkové pravidlá ich účasti.

V kapitole V navrhovaného nariadenia sa vymedzujú úlohy a povinnosti ENTSO pre elektrinu a monitorovacie úlohy agentúry ACER v tomto smere, pričom sa objasňuje jej povinnosť konať nezávisle a pre dobro Európy. Vymedzuje sa tu poslanie regionálnych operačných centier a uvádzajú sa kritériá a postupy vymedzenia prevádzkových regiónov každého z regionálnych operačných centier, ako aj koordinačnej funkcie, ktorú tieto centrá vykonávajú. Zároveň sa v nej stanovujú pracovné a organizačné aspekty, požiadavky na konzultácie, požiadavky a postupy prijímania a revízie rozhodnutí a odporúčaní, zloženie a zodpovednosti riadiacej rady a úprava zodpovednosti regionálnych operačných centier. Okrem toho táto kapitola zahŕňa pravidlá pripojenia kogeneračných jednotiek, ktoré boli predtým súčasťou smernice Európskeho parlamentu a Rady 2012/27/EÚ z 25. októbra 2012 o energetickej efektívnosti. Pravidlá desaťročného plánu rozvoja siete, mechanizmus kompenzácie medzi prevádzkovateľmi prenosových sústav, výmena informácií a certifikácia zostávajú z veľkej časti nezmenené.

V kapitole VI navrhovaného nariadenia sa zriaďuje európsky subjekt pre PDS, vymedzuje sa postup jeho zriadenia a jeho úlohy, aj v oblasti konzultácií so zainteresovanými stranami. Okrem toho sa tu uvádzajú podrobné pravidlá spolupráce medzi PDS a PPS v oblasti plánovania a prevádzky ich sústav.

V kapitole VII navrhovaného nariadenia sa vymedzujú existujúce právomoci a pravidlá Komisie na prijímanie delegovaných aktov v podobe sieťových predpisov alebo usmernení. Objasňuje sa v nej právna povaha a prijímanie sieťových predpisov a usmernení, pričom sa ich možný obsah rozširuje o oblasti ako štruktúra distribučných taríf; pravidlá poskytovania nefrekvenčných podporných služieb; pravidlá riadenia odberu, uskladňovania energie a obmedzovania dopytu; pravidlá v oblasti kybernetickej bezpečnosti; pravidlá týkajúce sa regionálnych operačných centier a obmedzenie výroby a úprava prevádzky výrobných zdrojov a odberu (redispečing). Zjednodušuje a zefektívňuje sa proces prípravy sieťových predpisov v oblasti elektriny a národným regulačným orgánom sa priznáva možnosť rozhodovať v rámci ACER o otázkach vykonávania sieťových predpisov a usmernení. Zároveň intenzívnejšie zapája európsky subjekt pre PDS a ďalšie zainteresované strany do postupu prípravy návrhov sieťových predpisov v oblasti elektriny.

V kapitole VIII navrhovaného nariadenia sa vymedzujú jeho záverečné ustanovenia. Zahŕňa existujúce pravidlá oslobodenia nových spojovacích vedení jednosmerného prúdu od určitých požiadaviek smernice a nariadenia o elektrine, a zároveň objasňuje postup ich následných zmien zo strany NRO.

V prílohe k navrhovanému nariadeniu sa podrobnejšie vymedzujú funkcie regionálnych operačných centier, ktoré sa nariadením stanovujú.

- **Návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa zriaďuje Agentúra Európskej únie pre spoluprácu regulačných orgánov v oblasti energetiky (prepracované znenie)**

Vo všeobecnosti sa navrhuje prispôsobenie pravidiel týkajúcich sa ACER „spoločnému prístupu“ decentralizovaných agentúr EÚ, ktorý bol dohodnutý medzi Európskym parlamentom, Radou Európskej únie a Európskou komisiou (ďalej len „spoločný prístup“)²⁶. V momentálnej fáze sa však ponecháva možnosť pre ACER v obmedzenej miere sa odchýliť od spoločného prístupu.

V kapitole I navrhovaného nariadenia sa opisuje rola, ciele a úlohy agentúry ACER a typ aktov, ktoré môže prijímať, a zároveň sa uvádzajú pravidlá konzultácií a monitorovania. Zoznam úloh sa aktualizoval tak, že zahŕňa povinnosti agentúry v oblasti dohľadu nad veľkoobchodným trhom a cezhraničnej infraštruktúry, ktoré boli agentúre ACER zverené po prijatí nariadenia.

V oblasti prijímania sieťových predpisov v oblasti elektriny dostáva ACER viac zodpovednosti pri príprave a predkladaní konečného návrhu sieťového predpisu Komisii, pričom ENTSO-E si zachová funkciu technického experta. Návrh zároveň zahŕňa formálne zastúpenie PDS na úrovni EÚ, najmä v rámci prípravy návrhov sieťových predpisov, v súlade s ich rozšírenými zodpovednosťami. Agentúre sa priznáva právomoc rozhodovať o podmienkach, metodikách a algoritmoch vykonávania sieťových predpisov a usmernení v oblasti elektriny.

Pre úlohy v regionálnom kontexte, ktoré sa týkajú len obmedzeného počtu národných regulačných orgánov, sa zavádza regionálny rozhodovací proces. Z toho vyplýva, že riaditeľ by musel poskytnúť stanovisko k tomu, či má daný problém primárne regionálny význam. Ak sa rada regulačných orgánov zhodne, že to tak je, regionálny podvýbor rady regulačných orgánov by mal pripraviť príslušné rozhodnutie, ktoré by napokon schválila alebo zamietla samotná rada regulačných orgánov. Inak by rada regulačných orgánov rozhodla bez intervencie regionálneho podvýboru.

V danej kapitole sa zároveň vymedzuje viacero nových úloh agentúry ACER v oblasti koordinácie určitých funkcií spojených s regionálnymi operačnými centrami v rámci agentúry, dohľadu nad nominovanými organizátormi trhu s elektrinou a schvaľovania metód a návrhu súvisiacich s primeranosťou výroby a pripravenosti na riziká.

Kapitola II návrhu nariadenia obsahuje organizačné pravidlá, ktoré sa vzťahujú na správnu radu, radu regulačných orgánov, riaditeľa, odvoláciu radu a (ako nové ustanovenie) pracovné skupiny agentúry. Hoci sa niektoré individuálne ustanovenia prispôbujú spoločnému prístupu k decentralizovaným agentúram EÚ alebo novým pravidlám hlasovania Rady, hlavné prvky existujúcej riadiacej štruktúry – najmä rady regulačných orgánov – zostávajú zachované.

Táto odchýlka ACER od spoločného prístupu je odôvodnená nasledovne:

Hlavné ciele európskej politiky v oblasti elektriny, bezpečnosti dodávok, cenovej dostupnosti elektriny a dekarbonizácie by dokázal nákladovo najefektívnejšie dosiahnuť integrovaný európsky trh s elektrinou. Preto sa postupne čoraz viac prepája prenosová elektrická infraštruktúra, čoraz viac elektriny sa obchoduje cezhranične, výrobné kapacity sa zdieľajú v celoeurópskom meradle a prenosová sústava je prevádzkovaná pri zohľadnení regionálnych cezhraničných aspektov. Súčasné legislatívne balíky ďalej posilňujú tieto trendy, ktorých výsledkom má byť zvýšenie efektívnosti v prospech európskych spotrebiteľov.

²⁶ Pozri spoločné vyhlásenie Európskeho parlamentu, Rady EÚ a Európskej komisie o decentralizovaných agentúrach z 19. 7. 2012.

Predpokladom vytvorenia vnútorného trhu s elektrinou je otvorenie odvetvia hospodárskej súťaži. Ako aj v iných odvetviach hospodárstva, otváranie trhu s elektrinou si vyžiadalo nové predpisy, najmä v oblasti prenosových a distribučných sústav a regulačného dohľadu. Na tento účel boli zavedené nezávislé regulačné orgány. Tieto subjekty nesú osobitnú zodpovednosť v otázke dohľadu nad vnútroštátnymi aj európskymi pravidlami platnými v sektore elektriny.

S narastajúcim objemom cezhraničného obchodu a prevádzkou sústavy, ktorá zohľadňuje regionálny a európsky kontext, sa od NRO vyžadovala čoraz intenzívnejšia koordinácia ich činností s NRO z iných členských štátov. Agentúra ACER sa mala stať platformou takejto interakcie a túto úlohu si plní od svojho založenia v roku 2011. Orgánom agentúry, ktorý pripravuje najviac z jej stanovísk, odporúčaní a rozhodnutí, je spolu s personálom ACER rada regulačných orgánov, ktorá zahŕňa vyššie postavených zástupcov NRO a zástupcu Komisie bez hlasovacieho práva. V prvých rokoch fungovania ACER sa ukázalo, že rada regulačných orgánov dokázala účinne prispieť k plneniu úloh agentúry.

Keďže trhy s elektrinou sú do značnej miery stále regulované na vnútroštátnej úrovni, národné regulačné orgány zohrávajú na trhoch s energiou kľúčovú rolu. Hlavnou úlohou ACER nie je výkon delegovaných regulačných kompetencií Komisie, ale koordinácia regulačných rozhodnutí nezávislých národných regulačných orgánov. Súčasný legislatívny návrh stále do veľkej miery zachováva rozdelenie týchto rolí. Súčasná štruktúra zaisťuje precíznu rovnováhu právomocí jednotlivých aktérov, pričom zohľadňuje osobitnú povahu vyvíjajúceho sa vnútorného trhu s energiou. Zmenou takej rovnováhy v tomto štádiu by sa mohlo ohroziť vykonávanie politických iniciatív v predmetných legislatívnych návrhoch, čo by vytvorilo prekážky ďalšej integrácii trhu s energiou, ktorá je hlavným cieľom súčasného návrhu. Preto sa javí ako predčasné presúvať rozhodovacie právomoci na správnu radu v zmysle spoločného prístupu. Namiesto toho sa zdá vhodné ponechať aktuálnu štruktúru, ktorá zaisťuje pôsobenie národných regulačných orgánov bez akejkoľvek intervencie zo strany inštitúcií EÚ či členských štátov v konkrétnych otázkach. Zároveň všetka práca regulačných orgánov naďalej podlieha schváleniu inštitúcií EÚ v rámci programovacích, rozpočtových a strategických dokumentov. Inštitúcie EÚ sú zapojené aj do otázok administratívy. Preto sa nenavrhuje meniť organizáciu a prevádzku existujúcej rady regulačných orgánov.

Nenavrhuje sa ani prispôbovať fungovanie správnej rady modelu uvedenému v spoločnom prístupe. Správna rada agentúry v súčasnom zložení sa v posledných rokoch ukázala ako mimoriadne účinná a efektívna. Jej fungovanie zaisťujú zástupcovia Európskeho parlamentu, Rady a Komisie.

Hoci Komisia v tejto fáze nepovažuje za vhodné plne prispôbovať štruktúru riadenia agentúry spoločnému prístupu, bude aj naďalej monitorovať, či sú uvedené odchýlky od spoločného prístupu stále opodstatnené, pričom ďalšie hodnotenie je naplánované na rok 2021 a okrem posudzovania cieľov, mandátu a úloh agentúry sa zameria osobitne na štruktúru jej riadenia.

Kapitola III navrhovaného nariadenia obsahuje finančné ustanovenia. Navrhuje sa prispôbenie niektorých individuálnych ustanovení spoločnému prístupu o decentralizovaných agentúrach.

Kapitola IV navrhovaného nariadenia aktualizuje niekoľko individuálnych ustanovení v súlade so spoločným prístupom a obsahuje inak zväčša nezmenené ustanovenia o personálnom zabezpečení a zodpovednosti.

Návrh

NARIADENIE EURÓPSKEHO PARLAMENTU A RADY

o vnútornom trhu s elektrinou

(prepracované znenie)

(Text s významom pre EHP)

EURÓPSKY PARLAMENT A RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na ~~Zmluvu o založení Európskeho spoločenstva~~, ☒ Zmluvu o fungovaní Európskej únie, ☒ a najmä na jej článok ~~95~~ ☒ 194 ods. 2 ☒,

so zreteľom na návrh ☒ Európskej ☒ komisie,

☒ po postúpení návrhu legislatívneho aktu národným parlamentom, ☒

so zreteľom na stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru,

so zreteľom na stanovisko Výboru regiónov,

konajúc v súlade s ☒ riadnym legislatívnym ☒ postupom,

keďže:

↓ nový

- (1) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 714/2009²⁷ bolo opakovane podstatným spôsobom zmenené. Vzhľadom na nové zmeny je v záujme prehľadnosti vhodné toto nariadenie prepracovať.

↓ 714/2009 odôvodnenie 1
(prispôsobené)
⇒ nový

- (2) ⇒ Cieľom energetickej únie je poskytnúť spotrebiteľom – domácnostiam i podnikom – bezpečnú, udržateľnú, konkurencieschopnú a cenovo dostupnú energiu. Historicky v elektrizačnej sústave prevažovali vertikálne integrované monopoly s veľkými

²⁷ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 714/2009 z 13. júla 2009 o podmienkach prístupu do sústavy pre cezhraničné výmeny elektriny, ktorým sa zrušuje nariadenie (ES) č. 1228/2003 (Ú. v. EÚ L 211, 14.8.2009, s. 15).

centralizovanými elektrárnami na jadrové palivo alebo na fosílné palivá, ktoré boli často vo verejnom vlastníctve. ⇨ Cieľom vnútorného trhu s elektrinou, ktorý sa postupne zavádza od roku 1999, je ponúknuť všetkým spotrebiteľom v ~~Únii~~ ~~Spoločenstve~~, a to tak ~~či už ide o~~ občanov, ako aj ~~alebo~~ podnikom, skutočný výber, nové podnikateľské ~~obchodné~~ príležitosti a zvýšený objem cezhraničného obchodu v snahe získať výhody vyplývajúce z vyššej efektívnosti, konkurenčných cien a vyšších štandardov služieb a prispieť k bezpečnosti dodávok a trvalej udržateľnosti. ⇨ Vnútorný trh s elektrinou posilnil hospodársku súťaž, a to najmä na veľkoobchodnej úrovni, a takisto cezhraničný obchod. Nadalej zostáva základom efektívneho trhu s energiou. ⇨

↓ nový

- (3) Energetický systém Európy prechádza najzásadnejšou zmenou za posledné desaťročia a trh s elektrinou zohráva v tejto zmene ústrednú úlohu. Spoločný cieľ dekarbonizovať energetický systém vytvára pre účastníkov trhu nové príležitosti a výzvy. Zároveň technologický vývoj umožňuje nové formy účasti spotrebiteľov a cezhraničnej spolupráce.
- (4) Štátne zásahy (často nekoordinované) vedú k čoraz silnejšiemu narúšaniu veľkoobchodného trhu s elektrinou, čo má nepriaznivé dôsledky na investície a cezhraničný obchod.
- (5) Odberatelia elektriny boli v minulosti čisto pasívni, pričom často nakupovali elektrinu za regulované ceny, ktoré nemali žiadny priamy vzťah k trhu. V budúcnosti by sa spotrebiteľom malo umožniť, aby sa mohli na trhu zúčastňovať plnohodnotne a v rovnocennom postavení s ostatnými účastníkmi trhu. Aby buduca elektrizačná sústava mohla integrovať rastúce podiely energie z obnoviteľných zdrojov, mala by využívať všetky dostupné zdroje flexibility, najmä riadenie odberu a uskladňovanie. Na dosiahnutie efektívnej dekarbonizácie pri čo najnižších nákladoch bude zároveň musieť podnecovať energetickú efektívnosť.
- (6) Posilnená trhová integrácia a prechod na výrobu elektriny s väčšími výkyvmi si vyžadujú viac úsilia o koordináciu vnútroštátnych energetických politík so susediacimi štátmi a využitie príležitostí na cezhraničné obchodovanie s elektrinou.

↓ 714/2009 odôvodnenia 2 až 5

~~(2) Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2003/54/ES z 26. júna 2003 o spoločných pravidlách pre vnútorný trh s elektrickou energiou²⁸ a nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1228/2003 z 26. júna 2003 o podmienkach prístupu do siete pre cezhraničné výmeny elektrickej energie²⁹ významne prispeli k vytvoreniu takéhoto vnútorného trhu s elektrinou.~~

~~(3) V súčasnosti však existujú prekážky, ktoré bránia tomu, aby sa v Spoločenstve mohla predávať elektrina za rovnakých podmienok, bez diskriminácie alebo znevýhodnenia. Vo všetkých členských štátoch zatiaľ nie je zabezpečený najmä nediskriminačný prístup do~~

²⁸ Ú. v. EÚ L 176, 15.7.2003, s. 37.

²⁹ Ú. v. EÚ L 176, 15.7.2003, s. 1.

~~sústavy a rovnako účinná úroveň regulačného dohľadu a stále sa ešte vyskytujú izolované trhy.~~

~~(4) V oznámení Komisie z 10. januára 2007 s názvom Energetická politika pre Európu sa zdôraznil význam dobudovania vnútorného trhu s elektrinou a vytvorenia rovnakých podmienok pre všetky elektroenergetické podniky v Spoločenstve. Oznámenia Komisie z 10. januára 2007 s názvom Vyhliadky vnútorného trhu s plynom a elektrickou energiou a Vyšetrovanie podľa článku 17 nariadenia (ES) č. 1/2003 v odvetviach plynárenstva a elektrickej energie v Európe (záverečná správa) ukázali, že súčasné pravidlá a opatrenia nielenže neposkytujú potrebný rámec, ale ani nezabezpečujú vytváranie kapacít spojovacích vedení na dosiahnutie cieľa, ktorým je dobre fungujúci, efektívny a otvorený vnútorný trh.~~

~~(5) Okrem toho, že sa bude dôkladne vykonávať platný regulačný rámec, v súlade s týmito oznámeniami by sa mal upraviť regulačný rámec vnútorného trhu s elektrinou ustanovený v nariadení (ES) č. 1228/2003.~~

⇓ nový

- (7) Regulačné rámce prešli určitým vývojom a umožňujú, aby sa s elektrinou obchodovalo v rámci celej Únie. Tento vývoj bol podporený prijatím viacerých sieťových predpisov a usmernení na integráciu trhov s elektrinou. Uvedené sieťové predpisy a usmernenia obsahujú ustanovenia o trhových pravidlách, prevádzke sústavy a o pripojení k sústave. Aby sa zabezpečila úplná transparentnosť a posilnila právna istota, mali by sa v súlade s riadnym legislatívnym postupom prijať hlavné zásady fungovania trhu a pridelovania kapacity v časových rámcoch vyrovnávacieho, vnútrodeného, denného a forwardového trhu, ktoré by sa mali začleniť do jedného právneho aktu.
- (8) V základných zásadách by sa malo stanoviť, že ceny elektriny musia byť určované dopytom a ponukou. Tieto ceny by mali signalizovať potrebu elektriny a poskytovať trhové stimuly pre investície do zdrojov flexibility, ako sú flexibilná výroba, prepojenosť, riadenie odberu alebo uskladňovanie.
- (9) Základným cieľom energetickej únie je to, aby sa odvetvie elektriny dekarbonizovalo a aby sa energia z obnoviteľných zdrojov stala významnou súčasťou trhu. Únia sa posúva smerom k dekarbonizácii odvetvia elektriny a k väčšiemu rozšíreniu obnoviteľných zdrojov energie, a preto je dôležité, aby sa na trhu odstránili existujúce prekážky cezhraničného obchodu a aby trh podnecoval k investíciám do podpornej infraštruktúry, napríklad do flexibilnejšej výroby, prepojenia, riadenia odberu a uskladňovania. Pre podporu tohto posunu k variabilnej a decentralizovanej výrobe a na zabezpečenie toho, aby zásady trhu s energiou boli základom budúcich trhov s elektrinou v Únii, je kľúčové, aby sa pozornosť znova zamerala na krátkodobé trhy a na tvorbu cien pri nedostatočnej ponuke.
- (10) Krátkodobé trhy zvýšia likviditu a posilnia hospodársku súťaž tým, že umožnia, aby sa na trhu plnohodnotne zúčastňovalo viac zdrojov, a to najmä takých, ktoré sa vyznačujú väčšou flexibilitou. Efektívna tvorba cien pri nedostatočnej ponuke podnieti účastníkov trhu k tomu, aby boli dostupní vtedy, keď to trh najviac potrebuje, a zabezpečí návratnosť ich nákladov na veľkoobchodnom trhu. Preto je kľúčové v čo najväčšej miere odstrániť administratívne a implicitné cenové stropy a umožniť, aby sa ceny vyplývajúce z nedostatočnej ponuky zvyšovali až na úroveň hodnoty nedodanej

elektriny. Ak sa krátkodobé trhy a tvorba cien pri nedostatočnej ponuke stanú pevnou súčasťou trhovej štruktúry, prispievajú k odstráneniu iných opatrení, ako sú napríklad kapacitné mechanizmy, a k zaisteniu bezpečnosti dodávok. Tvorba cien pri nedostatočnej ponuke na veľkoobchodnom trhu bez cenových stropov by zároveň nemala ohrozovať možnosť spoľahlivých a stabilných cien pre koncových odberateľov, hlavne pre domácnosti a MSP.

- (11) Výnimky zo základných trhových zásad, ako je zodpovednosť za vyrovnanie odchýlok a trhový dispečing alebo obmedzenie a redispečing, obmedzujú signály flexibility a fungujú ako prekážky rozvoja riešení, ako sú uskladňovanie, riadenie odberu alebo agregácia. Výnimky sú síce stále potrebné na to, aby niektorí aktéri, najmä domácnosti a MSP, neboli vystavení zbytočnej administratívnej záťaži, rozsiahle výnimky, ktoré sa týkajú celých technológií, však nie sú zlučiteľné s cieľom dosiahnuť trhovú a efektívnu dekarbonizáciu a mali by sa nahradiť cielenejšími opatreniami.

↓ 714/2009 odôvodnenie 16

- (12) Predpokladom skutočnej hospodárskej súťaže na vnútornom trhu s elektrinou sú nediskriminačné a transparentné poplatky za používanie sústavy vrátane spojovacích vedení v prenosovej sústave. Dostupná kapacita týchto vedení by mala byť stanovená na maximálnych úrovniach, ktoré sú v súlade s bezpečnostnými normami bezpečnej prevádzky sústavy.

↓ 714/2009 odôvodnenie 17

- (13) Je dôležité zabrániť narušeniu hospodárskej súťaže v dôsledku rozdielnych bezpečnostných, prevádzkových a plánovacích noriem používaných prevádzkovateľmi prenosových sústav v členských štátoch. Okrem toho by účastníci trhu mali mať transparentné informácie, pokiaľ ide o dostupné prenosové kapacity a bezpečnostné, plánovacie a prevádzkové normy, ktoré majú vplyv na dostupné prenosové kapacity.

↓ nový

- (14) V záujme efektívneho usmerňovania nevyhnutných investícií by ceny mali signalizovať, kde je potreba elektriny najväčšia. Aby boli lokačné signály v elektrizačnej sústave rozdelené na oblasti správne, musí byť určovanie ponukových oblastí jednotné, objektívne a spoľahlivé a jeho priebeh musí byť transparentný. Ponukové oblasti by mali zohľadňovať štrukturálne preťaženie, aby sa zabezpečila efektívna prevádzka a plánovanie elektrizačnej sústavy Únie a aby sa umožnili účinné cenové signály pre novú výrobnú kapacitu, riadenie odberu alebo prenosovú infraštruktúru. Najmä by sa v záujme riešenia vnútorného preťaženia nemala znižovať medzioblastná kapacita.
- (15) Efektívna dekarbonizácia elektrizačnej sústavy integráciou trhov si vyžaduje systematické odstraňovanie prekážok cezhraničného obchodovania, aby sa prekonal fragmentácia trhu a aby odberatelia energie v Únii mohli v plnej miere ťažiť z výhod integrovaných trhov s elektrinou a hospodárskej súťaže.

↓ 714/2009 odôvodnenie 10

- (16) Toto nariadenie by malo ~~ustanoviť~~ stanoviť základné zásady týkajúce sa tarifikácie a pridelovania ~~kapacít~~ kapacity a súčasne zabezpečiť prijatie usmernení upresňujúcich ďalšie relevantné zásady a metodiky s cieľom umožniť rýchle prispôbovanie sa zmeneným podmienkam.
-

↓ 714/2009 odôvodnenie 22

- (17) Riešenie problémov súvisiacich s preťažením by malo poskytovať korektné ekonomické signály pre prevádzkovateľov prenosových sústav a účastníkov trhu a malo by byť založené na trhových mechanizmoch.
-

↓ 714/2009 odôvodnenie 11

- (18) Na otvorenom konkurencieschopnom trhu by mali byť prevádzkovateľom prenosových sústav kompenzované náklady, ktoré im vznikli v dôsledku prenosu cezhraničných tokov elektriny cez ich sústavy, a to zo strany prevádzkovateľov prenosových sústav, z ktorých cezhraničné toky pochádzajú, a sústav, v ktorých tieto toky končia.
-

↓ 714/2009 odôvodnenie 12

- (19) Platby a príjmy pochádzajúce z kompenzácií medzi prevádzkovateľmi prenosových sústav by sa mali zohľadňovať pri stanovovaní taríf v národných sústavách.
-

↓ 714/2009 odôvodnenie 13

- (20) Skutočné splatné sumy za cezhraničný prístup do sústav môžu výrazne kolísať v závislosti od zúčastnených prevádzkovateľov prenosových sústav a v dôsledku rozdielov v štruktúre tarifných systémov uplatňovaných v členských štátoch. Preto je potrebný istý stupeň harmonizácie s cieľom zabrániť deformáciám obchodu.
-

↓ 714/2009 odôvodnenie 21

- (21) Mali by existovať pravidlá o využívaní príjmov pochádzajúcich z postupov riadenia preťaženia, pokiaľ špecifická povaha dotknutého spojovacieho vedenia neoprávňuje výnimku z takýchto pravidiel.
-

↕ nový

- (22) Aby sa pre všetkých účastníkov trhu vytvorili rovnaké podmienky, mali by sa sieťové tarify uplatňovať spôsobom, ktorý nediskriminuje výrobu pripojenú na úrovni

distribúcie oproti výrobe pripojenej na úrovni prenosu, a to ani pozitívne, ani negatívne. Nemali by diskriminovať uskladňovanie energie ani vytvárať prvky odrádzajúce od účasti na riadení odberu, ani by nemali byť prekážkou zvyšovania energetickej efektívnosti.

- (23) S cieľom zvýšiť transparentnosť a porovnateľnosť stanovovania taríf v prípadoch, v ktorých sa záväzná harmonizácia nepovažuje za vhodnú, by mala európska Agentúra pre spoluprácu regulačných orgánov v oblasti energetiky zriadená [prepracovaným znením nariadenia (ES) č. 713/2009 podľa návrhu COM(2016) 863/2] (ďalej len „agentúra“) vydávať odporúčania k metodikám stanovovania taríf.
- (24) V záujme lepšieho zabezpečenia optimálnych investícií do transeurópskej sústavy a riešenia problémov v prípadoch, keď nemožno realizovať životaschopné projekty prepojení z dôvodu nedostatočného určenia priorít na vnútroštátnej úrovni, by sa malo prehodnotiť používanie poplatkov za preťaženie, ktoré by malo byť povolené len vtedy, keď je potrebné zaručiť dostupnosť a udržať alebo zvýšiť kapacitu spojovacích vedení.

↓ 714/2009	odôvodnenie	7
(prispôbené)		

- (25) S cieľom zabezpečiť optimálne riadenie elektrizačnej prenosovej sústavy a umožniť obchodovanie s elektrinou a dodávky elektriny cez hranice v ☒ Únii ☒ Spoločenstve by sa mala zriadiť Európska sieť prevádzkovateľov prenosových sústav pre elektrinu (ďalej len „ENTSO pre elektrinu“). Úlohy ENTSO pre elektrinu by sa mali vykonávať v súlade s predpismi ☒ Únie ☒ Spoločenstva o hospodárskej súťaži, ktoré sa ~~naďalej~~ uplatňujú ☒ aj ☒ na rozhodnutia ENTSO pre elektrinu. Úlohy ENTSO pre elektrinu by mali byť dostatočne vymedzené a spôsob práce by mal byť taký, aby zabezpečil efektívnosť, transparentnosť a reprezentatívnu povahu ENTSO pre elektrinu. Cieľom sieťových predpisov pripravených ENTSO pre elektrinu nie je nahradiť potrebné národné sieťové predpisy určené pre záležitosti, ktoré nemajú cezhraničný rozmer. Vzhľadom na to, že pokrok možno účinnejšie dosiahnuť prostredníctvom regionálneho prístupu, prevádzkovatelia prenosových sústav by mali vytvoriť v rámci celkovej štruktúry spolupráce regionálne štruktúry, čím sa zabezpečí kompatibilita výsledkov na regionálnej úrovni so sieťovými predpismi a nezáväznými 10-ročnými plánmi rozvoja sústavy na úrovni ☒ Únie ☒ Spoločenstva. Členské štáty by mali podporovať spoluprácu a monitorovať účinnosť sústavy na regionálnej úrovni. Spolupráca na regionálnej úrovni by mala byť zlučiteľná s pokrokom smerom ku konkurencieschopnému a efektívnemu vnútornému trhu s elektrinou.

↓ nový

- (26) ENTSO pre elektrinu by mala vykonať dôkladné strednodobé až dlhodobé posudzovanie primeranosti zdrojov na úrovni Únie s cieľom poskytnúť objektívny základ na posúdenie obáv týkajúcich sa ich primeranosti. Poznanie problému primeranosti zdrojov, ktorý riešia kapacitné mechanizmy, by malo vychádzať z posudzovania na úrovni EÚ.
- (27) Strednodobé až dlhodobé posudzovanie primeranosti zdrojov (od jedného až do 10 rokov vopred) stanovené v tomto nariadení má iný účel ako sezónne výhľady (šesť

mesiacov vopred) stanovené v článku 9 [nariadenia o pripravenosti na riziká podľa návrhu COM(2016) 862]. Strednodobé až dlhodobé posudzovania sa využívajú hlavne na posúdenie potreby kapacitných mechanizmov, zatiaľ čo sezónne výhľady sa používajú na upozorňovanie na riziká, ktoré sa môžu vyskytnúť počas nasledujúcich šiestich mesiacov a ktoré môžu viesť k výraznému zhoršeniu dodávok elektriny. Regionálne operačné centrá okrem toho vykonávajú aj regionálne posudzovanie primeranosti podľa európskych právnych predpisov o prevádzke elektrizačnej prenosovej sústavy. Ide o veľmi krátkodobé posudzovanie primeranosti (od jedného dňa až po týždeň vopred) využívané v rámci prevádzky sústavy.

- (28) Pred zavedením kapacitných mechanizmov by členské štáty mali posúdiť regulačné deformácie prispievajúce k súvisiacemu problému primeranosti zdrojov. Mali by mať povinnosť prijať opatrenia na odstránenie zistených deformácií, ako aj harmonogram ich vykonávania. Kapacitné mechanizmy by sa mali zaviesť iba v prípade zostávajúcich obáv, ktoré nemožno riešiť odstránením deformácií.
- (29) Členské štáty, ktoré plánujú zaviesť kapacitné mechanizmy, by mali svoje ciele v oblasti primeranosti zdrojov určovať na základe transparentného a overiteľného postupu. Členské štáty by mali mať možnosť stanoviť svoju vlastnú želanú úroveň bezpečnosti dodávok.
- (30) Na základe zásad týkajúcich sa štátnej pomoci v oblasti životného prostredia a energetiky a zistení odvetvového prieskumu GR pre hospodársku súťaž v oblasti kapacitných mechanizmov by mali stanoviť hlavné zásady kapacitných mechanizmov. Už zavedené kapacitné mechanizmy by sa mali prehodnotiť vo svetle týchto zásad. Ak európske posudzovanie primeranosti zdrojov odhalí, že neexistuje žiadna obava týkajúca sa primeranosti, nemali by sa zavádzať žiadne nové kapacitné mechanizmy a prijímať žiadne nové záväzky v rámci už zavedených kapacitných mechanizmov. Vždy sa musia uplatňovať pravidlá kontroly štátnej pomoci podľa článkov 107 až 109 Zmluvy o fungovaní Európskej únie.
- (31) Mali by sa stanoviť podrobné pravidlá na uľahčenie účinnej cezhraničnej účasti na kapacitných mechanizmoch iných ako rezervné systémy. Cezhraniční prevádzkovatelia prenosových sústav by mali podporovať výrobcov, ktorí majú záujem a chcú sa zúčastniť na kapacitných mechanizmoch v iných členských štátoch. Preto by mali vypočítat úrovne kapacít, do ktorých by bola možná cezhraničná účasť, túto účasť umožniť a zistiť dostupnosť. Národné regulačné orgány by mali presadzovať cezhraničné predpisy v členských štátoch.
- (32) Vzhľadom na rozdiely medzi vnútroštátnymi energetickými systémami a na technické obmedzenia existujúcich elektrizačných sústav sa pokrok pri integrácii trhu často bude najlepšie dosahovať na regionálnej úrovni. Preto by sa mala posilniť regionálna spolupráca prevádzkovateľov prenosových sústav. Na zabezpečenie efektívnej spolupráce by nový regulačný rámec mal počítat so silnejším riadením a regulačným dohľadom na regionálnej úrovni vrátane posilnenia rozhodovacej právomoci agentúry v cezhraničných záležitostiach. Aby sa zvýšila bezpečnosť dodávok a obmedzilo narušanie trhu, mohla by užšia spolupráca členských štátov byť potrebná aj v krízových situáciách.
- (33) Koordinácia medzi prevádzkovateľmi prenosových sústav na regionálnej úrovni bola formalizovaná prostredníctvom ich povinnej účasti v regionálnych koordinátoroch bezpečnosti, ktorá by sa mala doplniť o posilnený inštitucionálny rámec tak, že sa zriadia regionálne operačné centrá. Pri vytváraní regionálnych operačných centier by sa mali zohľadniť existujúce regionálne koordinačné iniciatívy a mala by sa podporiť

čoraz užšia integrácia prevádzky elektrizačných sústav v celej Únii a zabezpečiť ich účinné a bezpečné fungovanie.

- (34) Geografický rozsah pôsobnosti regionálnych operačných centier by im mal umožniť účinne zohrávať koordinačnú úlohu v podobe optimalizácie činnosti prevádzkovateľov prenosových sústav v rámci väčších regiónov.
- (35) Regionálne operačné centrá by mali vykonávať funkcie, ktorých regionalizácia v porovnaní s funkciami vykonávanými na vnútroštátnej úrovni prináša pridanú hodnotu. Funkcie regionálnych operačných centier by mali zahŕňať tak funkcie vykonávané regionálnymi koordinátormi bezpečnosti, ako aj ďalšie funkcie prevádzky sústavy, fungovania trhu a pripravenosti na riziká. Funkcie vykonávané regionálnymi operačnými centrami by nemali zahŕňať prevádzku elektrizačnej sústavy v reálnom čase.
- (36) Regionálne operačné centrá by mali v prvom rade konať v záujme prevádzky sústavy a fungovania trhu v regióne a až potom v záujme jednotlivých subjektov. Preto by regionálnym operačným centrom mali byť v prípade určitých funkcií zverené rozhodovacie právomoci konať a usmerňovať činnosti, ktoré majú vykonávať prevádzkovatelia prenosových sústav v regióne prevádzky sústavy, a v prípade zostávajúcich funkcií by sa mala posilniť ich úloha poradcu.
- (37) ENTSO pre elektrinu by mala zabezpečiť, aby opatrenia regionálnych operačných centier boli koordinované aj naprieč hranicami regiónov.
- (38) S cieľom zvýšiť efektívnosť v rámci distribučných sústav elektriny v Únii a zabezpečiť úzku spoluprácu s prevádzkovateľmi prenosových sústav a ENTSO pre elektrinu by sa mal zriadiť európsky subjekt prevádzkovateľov distribučných sústav v Únii (ďalej len „subjekt PDS EÚ“). Úlohy subjektu PDS EÚ by mali byť riadne vymedzené a jeho spôsob práce by mal byť taký, aby zabezpečil efektívnosť, transparentnosť a reprezentatívnosť medzi prevádzkovateľmi distribučných sústav v Únii. Subjekt PDS EÚ by mal podľa potreby úzko spolupracovať s ENTSO pre elektrinu pri vypracovaní a vykonávaní sieťových predpisov a mal by pracovať na poskytovaní usmernení okrem iného aj pri integrácii decentralizovanej výroby a skladovania do distribučných sústav alebo v iných oblastiach, ktoré súvisia s riadením distribučných sústav.

↓ 714/2009	odôvodnenie	6
(prispôsobené)		

- (39) Potrebná je ~~nejmä~~ zvýšená spolupráca a koordinácia medzi prevádzkovateľmi prenosových sústav, aby sa vypracovali sieťové predpisy pre poskytovanie a riadenie účinného a transparentného cezhraničného prístupu k prenosovým sústavám a zaručilo koordinované plánovanie dostatočne zamerané na budúcnosť a zdravý technický vývoj prenosových sústav v ☒ Únii ☒ ~~Spoločenstve~~ vrátane vytvárania kapacít spojovacích vedení pri riadnom zohľadnení životného prostredia. Tieto sieťové predpisy by mali byť v súlade s rámcovými usmerneniami, ktoré majú nezáväzný charakter (ďalej len „rámcové usmernenia“) a ktoré vypracovala ~~Agentúra pre spoluprácu regulačných orgánov v oblasti energetiky zriadená nariadením Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 713/2009 z 13. júla 2009, ktorým sa zriaďuje Agentúra pre~~

~~spoluprácu regulačných orgánov v oblasti energetiky³⁰ (ďalej len „agentúra“).~~
Agentúra by sa mala podieľať na preskúvaní návrhov sieťových predpisov na základe skutkového stavu, a to vrátane ich súladu s rámcovými usmerneniami, a mala by mať možnosť ich odporúčať Komisii na prijatie. Agentúra by mala posudzovať navrhované úpravy sieťových predpisov a mala by mať možnosť odporúčať Komisii ich prijatie. Prevádzkovatelia prenosových sústav by mali prevádzkovať svoje siete v súlade s týmito sieťovými predpismi.

↓ 714/2009 odôvodnenie 24

- (40) Aby sa zabezpečilo hladké fungovanie vnútorného trhu s elektrinou, mali by sa ~~u~~stanoviť postupy, ktoré umožnia Komisii prijímať rozhodnutia a usmernenia týkajúce sa okrem iného tarifikácie a prideľovania kapacity, pričom by sa súčasne mala zabezpečiť účasť regulačných orgánov členských štátov na tomto procese, pokiaľ možno cez ich európske združenie. Regulačné orgány, v spolupráci s ostatnými príslušnými orgánmi v členských štátoch, zohrávajú dôležitú úlohu pri prispievaní k správne fungovaniu vnútorného trhu s elektrinou.

↓ 714/2009 odôvodnenie 8
(prispôbené)

- (41) Všetci účastníci trhu by sa mali podieľať na činnosti, ktorá sa očakáva od ENTSO pre elektrinu. Preto sú nevyhnutné efektívne konzultácie, pri ktorých by mali dôležitú úlohu zohrávať existujúce štruktúry vytvorené na ich uľahčenie a zjednodušenie, ~~ako sú napr. Únia pre koordináciu prenosu elektriny (UCTE),~~ ☒ a to prostredníctvom ☒ ~~národných regulačných orgánov alebo agentúr, vytvorené na ich uľahčenie a zjednodušenie.~~

↓ 714/2009 odôvodnenie 9
(prispôbené)

- (42) Na zabezpečenie väčšej transparentnosti týkajúcej sa celej elektrizačnej prenosovej sústavy v ☒ Únii ☒ Spoločenstve by ENTSO pre elektrinu mala vypracovať, zverejniť a pravidelne aktualizovať nezáväzný 10-ročný plán rozvoja sústavy pre ☒ celú Úniu ☒ Spoločenstve (plán rozvoja sústavy pre ☒ celú Úniu ☒ Spoločenstve). Do tohto plánu rozvoja sústavy by sa mali zahrnúť prevádzkyschopné prenosové sústavy a potrebné regionálne spojovacie vedenia, ktoré majú význam z obchodného hľadiska alebo z hľadiska bezpečnosti dodávok.

↓ nový

- (43) Zo skúseností s vypracúvaním a prijímaním sieťových predpisov vyplýva, že je užitočné zjednodušiť postup vypracovávania spresnením, že agentúra má právo

³⁰

Pozri stranu 1 tohto úradného vestníka.

preskúmať návrhy sieťových predpisov v oblasti elektriny pred ich predložením Komisii.

↓ 714/2009 odôvodnenie 14

~~Mal by byť potrebný vhodný systém dlhodobých lokálnych signálov, založený na zásade, že výška poplatku za prístup do sústavy by mala odrážať rovnováhu medzi výrobou a spotrebou v dotknutom regióne, na základe diferencovania poplatkov za prístup do sústavy výrobcami a/alebo spotrebiteľmi.~~

↓ 714/2009 odôvodnenie 15

~~Používanie taríf založených na vzdialenosti alebo, pokiaľ už existujú vhodné lokálne signály, špecifických taríf, ktoré by platili len vývozcovia alebo dovozcovia navyše k všeobecnému poplatku za prístup do národnej sústavy, by nebolo vhodné.~~

↓ 714/2009 odôvodnenie 18

~~Monitorovanie trhu, ktoré v posledných rokoch vykonali národné regulačné orgány a Komisia, ukázalo, že súčasné požiadavky transparentnosti a pravidiel prístupu k infraštruktúre nie sú postačujúce na zabezpečenie skutočného, dobre fungujúceho, otvoreného a efektívneho vnútorného trhu s elektrinou.~~

↓ 714/2009 odôvodnenie 19

~~Potrebný je rovnaký prístup k informáciám týkajúcim sa fyzického stavu a efektívnosti sústavy, ktorý by všetkým účastníkom trhu umožňoval posúdiť celkový stav dopytu a ponuky a určiť dôvody pohybov veľkoobchodných cien. To zahŕňa presnejšie informácie o výrobe elektriny, dopyte a ponuke vrátane prognóz, kapacity sústavy a kapacity spojovacích vedení, tokoch a údržbe, vyrovňovaní a rezervnej kapacity.~~

↓ 714/2009 odôvodnenie 23

(44) Mali by sa výrazne podporovať investície do významnej novej infraštruktúry a zároveň by sa malo zaručiť správne fungovanie vnútorného trhu s elektrinou. Vo fáze prípravy projektu by sa mal testovať záujem trhu a mali by sa prijať pravidlá pre riadenie preťaženia, aby sa zvýšil pozitívny účinok spojovacích vedení jednosmerného prúdu, ktorým bola udelená výnimka, na hospodársku súťaž a bezpečnosť dodávok. Ak sa spojovacie vedenia jednosmerného prúdu nachádzajú na území viac ako jedného členského štátu, žiadosti o výnimky by mala vybavovať agentúra ako posledná inštancia, aby sa lepšie zohľadnili cezhraničné dôsledky žiadosti a aby sa uľahčilo jej administratívne vybavenie. Vzhľadom na výnimočný rizikový profil výstavby takýchto významných projektov infraštruktúry, ktorým bola udelená výnimka, by sa navyše malo umožniť, aby bolo podnikom so záujmami v oblasti dodávky a výroby v prípade dotknutých projektov dočasne umožnené odchyliť sa od dodržiavania

pravidiel úplného oddelenia. Výnimky udelené na základe nariadenia (ES) č. 1228/2003³¹ sa naďalej uplatňujú až do stanoveného dátumu skončenia ich platnosti, ktorý je uvedený v rozhodnutí o udelení výnimky.

↓ 714/2009 odôvodnenie 25

~~Národné regulačné orgány by mali zabezpečiť dodržiavanie pravidiel obsiahnutých v tomto nariadení a usmerneniach prijatých na jeho základe.~~

↓ 714/2009 odôvodnenie 20

- (45) V záujme posilnenia dôvery v trh si jeho účastníci potrebujú byť istí, že správanie vedúce k zneužívaniu možno účinne, primerane a odrádzajúcim spôsobom sankcionovať. Príslušné orgány by mali mať právomoc účinne vyšetriť obvinenia zo zneužívania trhu. Preto je potrebné, aby príslušné orgány mali prístup k údajom, ktoré obsahujú informácie o prevádzkových rozhodnutiach dodávateľských podnikov. Na trhu s elektrinou prijímajú mnohé závažné rozhodnutia výrobcovia, ktorí by mali na určené časové obdobie sprístupňovať s tým súvisiace informácie príslušným orgánom a umožňovať, aby im boli ľahko dostupné. Príslušné orgány by okrem toho mali pravidelne monitorovať dodržiavanie pravidiel prevádzkovateľmi prenosových sústav. Od tejto povinnosti by sa mali oslobodiť malí výrobcovia, ktorí nemajú reálnu schopnosť narušiť trh.

↓ 714/2009 odôvodnenie 26

- (46) Členské štáty a príslušné vnútroštátne orgány by mali povinne poskytovať relevantné informácie Komisii. Komisia by mala s týmito informáciami zaobchádzať ako s dôvernými. Pokiaľ to bude nevyhnutné, Komisia by mala mať možnosť vyžiadať si v prípade potreby relevantné informácie priamo od dotknutých podnikov pod podmienkou, že to oznámi príslušným vnútroštátnym orgánom.

↓ 714/2009 odôvodnenie 27

- (47) Členské štáty by mali ~~u~~stanoviť pravidlá ukladania sankcií za porušenie ustanovení tohto nariadenia a zabezpečiť ich vykonanie. Takéto sankcie musia byť účinné, primerané a odrádzajúce.

↓ 714/2009 odôvodnenie 28

~~Opatrenia potrebné na vykonanie tohto nariadenia by sa mali prijať v súlade s rozhodnutím Rady 1999/468/ES z 28. júna 1999, ktorým sa ustanovujú postupy pre výkon vykonávacích právomocí prenesených na Komisiu³².~~

³¹ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1228/2003 z 26. júna 2003 o podmienkach prístupu do siete pre cezhraničné výmeny elektrickej energie (Ú. v. EÚ L 176, 15.7.2003, s. 1).

↓ 714/2009 odôvodnenie 29

~~Komisia by mala byť predovšetkým splnomocnená na prijímanie usmernení potrebných na zabezpečenie minimálneho stupňa harmonizácie požadovanej na dosiahnutie cieľov tohto nariadenia. Keďže tieto opatrenia majú všeobecnú pôsobnosť a ich cieľom je zmeniť nepodstatné prvky tohto nariadenia jeho doplnením o nové nepodstatné prvky, musia sa prijať v súlade s regulačným postupom s kontrolu ustanoveným v článku 5a rozhodnutia 1999/468/ES.~~

↓ nový

- (48) Členské štáty a zmluvné strany Energetického spoločenstva by mali úzko spolupracovať vo všetkých otázkach týkajúcich sa rozvoja integrovaného regiónu obchodovania s elektrinou a nemali by prijímať opatrenia, ktoré by ohrozili ďalšiu integráciu trhov s elektrinou alebo bezpečnosť dodávok členských štátov a zmluvných strán.
- (49) S cieľom zabezpečiť minimálny stupeň harmonizácie potrebný na účinné fungovanie trhu by sa právomoc prijímať akty v súlade s článkom 290 Zmluvy o fungovaní Európskej únie mala delegovať na Komisiu, pokiaľ ide o oblasti, ktoré majú zásadný význam pre integráciu trhu. K nim by mali patriť zemepisná oblasť regionálnej spolupráce prevádzkovateľov prenosových sústav, výška kompenzačných platieb medzi prevádzkovateľmi prenosových sústav, prijímanie a zmena sieťových predpisov a usmernení, ako aj uplatňovanie ustanovení o výnimkách pre nové spojovacie vedenia. Je mimoriadne dôležité, aby Komisia počas prípravných prác viedla príslušné konzultácie, a to aj na úrovni expertov, a aby sa tieto konzultácie uskutočňovali v súlade so zásadami stanovenými v Medziinštitucionálnej dohode o lepšej tvorbe práva z 13. apríla 2016³³. Predovšetkým sa v záujme rovnakého zastúpenia pri príprave delegovaných aktov všetky dokumenty doručujú Európskemu parlamentu a Rade v rovnakom čase ako odborníkom z členských štátov a odborníci Európskeho parlamentu a Rady majú neustále prístup na zasadnutia expertných skupín Komisie, ktoré sa zaoberajú prípravou delegovaných aktov.

↓ 714/2009 odôvodnenie 30
(prispôbené)

- (50) Keďže cieľ tohto nariadenia, a to ~~ustanovenie~~ harmonizovaného rámca pre cezhraničné výmeny elektriny, nie je možné uspokojivo dosiahnuť na úrovni členských štátov, a možno ho preto lepšie dosiahnuť na úrovni ~~Únie~~ ~~Spoločenstva~~, môže ~~Únia~~ ~~Spoločenstvo~~ prijať opatrenia v súlade so zásadou subsidiarity podľa článku 5 ~~zmluvy~~ ~~Únie~~ ~~Spoločenstva~~ ~~Zmluvy o Európskej únii~~ ~~Únie~~. V súlade so zásadou proporcionality podľa uvedeného článku toto nariadenie neprekračuje rámec nevyhnutný na dosiahnutie tohto cieľa.

³² Ú. v. ES L 184, 17.7.1999, s. 23.

³³ Ú. v. EÚ L 123, 12.5.2016, s. 1.

↓ 714/2009 odôvodnenie 31

~~Vzhľadom na rozsah zmien a doplnení, ktoré sa vykonávajú v nariadení (ES) č. 1228/2003, je kvôli jasnosti a zjednodušeniu žiaduce, aby sa príslušné ustanovenia prepracovali a spojili sa do jedného textu v novom nariadení,~~

↓ 714/2009 (prispôsobené)

PRIJALI TOTO NARIADENIE:

Kapitola I

⊗ Predmet úpravy, rozsah pôsobnosti a vymedzenie pojmov ⊗

Článok 1

Predmet úpravy a rozsah pôsobnosti

Cieľom tohto nariadenia je:

↓ nový

- a) stanoviť základ pre efektívne dosahovanie cieľov európskej energetickej únie a najmä rámca politik v oblasti klímy a energetiky do roku 2030³⁴ umožnením vysielania trhových signálov v záujme zvýšenia flexibility, dekarbonizácie a inovácie;
 - b) stanoviť základné zásady dobre fungujúcich integrovaných trhov s elektrinou, ktoré umožnia nediskriminačný prístup na trh pre všetkých poskytovateľov zdrojov a odberateľov elektriny, posilnia postavenie spotrebiteľov, umožnia riadenie odberu a energetickú efektívnosť, uľahčia agregáciu distribuovaného dopytu a ponuky a prispievajú k dekarbonizácii hospodárstva tým, že umožnia integráciu trhu a trhové odmeňovanie elektriny vyrobenej z obnoviteľných zdrojov;
-

↓ 714/2009 (prispôsobené)
⇒ nový

~~ca)~~ stanoviť spravodlivé pravidlá pre cezhraničnú výmenu elektriny a tým podporiť hospodársku súťaž na vnútornom trhu s elektrinou, berúc do úvahy špecifiká národných a regionálnych trhov. ⊗ Sem patrí ⊗ ~~Toto bude zahŕňať~~ zriadenie kompenzačného mechanizmu pre cezhraničné toky elektriny a určenie harmonizovaných zásad pre poplatky za cezhraničný prenos a prideľovanie dostupných kapacít spojovacích vedení medzi národnými prenosovými sústavami;

³⁴

COM/2014/015 final.

~~de)~~ uľahčiť vývoj dobre fungujúceho a transparentného veľkoobchodného trhu s vysokou úrovňou bezpečnosti dodávok elektriny. Nariadenie stanovuje mechanizmy na harmonizáciu pravidiel pre cezhraničné výmeny elektriny.

Článok 2

Vymedzenie pojmov

1. Na účely tohto nariadenia sa uplatňujú vymedzenia pojmov uvedené v článku 2 smernice ~~Európskeho parlamentu a Rady 2009/72/ES~~ [prepracované znenie smernice 2009/72/ES podľa návrhu COM(2016) 864/2] ~~z 13. júla 2009 o spoločných pravidlách pre vnútorný trh s elektrinou~~ ⇨, v článku 2 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1227/2011³⁵, v článku 2 nariadenia Komisie (EÚ) č. 543/2013³⁶ a v článku 2 [prepracované znenie smernice o obnoviteľných zdrojoch energie] ⇨ ~~„s výnimkou vymedzenia pojmu „spojovacie vedenie“, ktoré sa nahrádza takto: „spojovacie vedenie“ je prenosové vedenie, ktoré prechádza cez hranicu medzi členskými štátmi alebo ju preklenuje a ktoré spája národné prenosové sústavy členských štátov.~~
2. ~~Okrem toho sa~~ ☒ ~~uplatňuje~~ Uplatňujú sa tieto toto vymedzenia pojmov:
 - a) „regulačné orgány“ sú regulačné orgány uvedené v článku ~~5735~~ ods. 1 [prepracované znenie smernice 2009/72/ES podľa návrhu COM(2016) 864/2] ~~smernice 2009/72/ES~~;
 - b) „cezhraničný tok“ je fyzický tok elektriny cez prenosovú sústavu členského štátu, ktorý vyplýva z vplyvu činností výrobcov a/alebo odberateľov ~~na prenosovú sústavu mimo tohto členského štátu~~ ☒ na jeho prenosovú sústavu ☒;
 - c) „preťaženie“ je situácia, pri ktorej ⇨ nie je možné prijať všetky požiadavky účastníkov trhu na obchodovanie medzi dvoma ponukovými oblasťami, pretože by významným spôsobom ovplyvnili fyzické toky na prvkoch siete, ktoré tieto toky nedokážu prijať ⇨ ~~spojovacie vedenie spájajúce národné prenosové sústavy nemôže prijať všetky fyzické toky vyplývajúce z medzinárodného obchodu požadovaného účastníkmi trhu z dôvodu nedostatku kapacity spojovacích vedení a/alebo dotknutých národných prenosových sústav;~~
 - ~~d) „deklarovaný vývoz“ je odoslanie elektriny z jedného členského štátu na zmluvnom základe, v dôsledku čoho sa v inom členskom štáte alebo tretej krajine simultánne uskutoční zodpovedajúce prijatie (deklarovaný dovoz) elektriny;~~
 - ~~e) „deklarovaný tranzit“ je stav, pri ktorom sa uskutoční deklarovaný vývoz elektriny a kde nominovaná trasa transakcie zahŕňa krajinu, v ktorej sa neuskutoční ani odoslanie, ani simultánne zodpovedajúce prijatie elektriny;~~
 - ~~f) „deklarovaný dovoz“ je prijatie elektriny v členskom štáte alebo v tretej krajine simultánne s odoslaním elektriny (deklarovaný vývoz) z iného členského štátu;~~
 - ~~g) d)~~ „nové spojovacie vedenie“ je spojovacie vedenie, ktoré k 4. augustu 2003 ešte nebolo dokončené;

³⁵ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1227/2011 z 25. októbra 2011 o integrite a transparentnosti veľkoobchodného trhu s energiou (Ú. v. EÚ L 326, 8.12.2011, s. 1).

³⁶ Nariadenie Komisie (EÚ) č. 543/2013 zo 14. júna 2013 o predkladaní a uverejňovaní údajov na trhoch s elektrickou energiou, ktorým sa mení a dopĺňa príloha I k nariadeniu Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 714/2009 (Ú. v. EÚ L 163, 15.6.2013, s. 1).

- e) „štrukturálne preťaženie“ je preťaženie v prenosovej sústave, ktoré je predvídateľné, v priebehu času geograficky stabilné a ktoré sa často opakovanne vyskytuje v bežných podmienkach elektrizačnej sústavy;
- f) „organizátor trhu“ je subjekt poskytujúci službu, v rámci ktorej sa ponuky na predaj elektriny spárujú s ponukami na nákup elektriny;
- g) „nominovaný organizátor trhu s elektrinou“ alebo „NEMO“ je organizátor trhu, ktorého príslušný orgán poveril, aby vykonával úlohy týkajúce sa jedného prepojenia denných alebo jedného prepojenia vnútrodných trhov;
- h) „hodnota nedodanej elektriny“ je odhad maximálnej ceny elektriny, ktorú sú odberatelia ochotní zaplatiť, aby sa vyhli odstávke, vyjadrený v EUR/MWh;
- i) „vyrovnávanie odchýlok“ sú všetky činnosti a procesy vo všetkých časových rámcoch, prostredníctvom ktorých prevádzkovatelia prenosových sústav nepretržite zabezpečujú udržiavanie frekvencie sústavy vo vopred určenom rozsahu stability a v súlade s výškou rezerv potrebných na dodržiavanie požadovanej kvality;
- j) „regulačná energia“ je energia využívaná prevádzkovateľmi prenosových sústav na vyrovnávanie odchýlok;
- k) „poskytovateľ vyrovnávacích služieb“ je účastník trhu poskytujúci prevádzkovateľom prenosových sústav buď regulačnú energiu alebo disponibilitu, alebo regulačnú energiu aj disponibilitu;
- l) „disponibilita“ je objem výkonu, s ktorého dodržaním súhlasil poskytovateľ vyrovnávacích služieb a vzhľadom na ktorý súhlasil s tým, že prevádzkovateľovi prenosovej sústavy počas trvania zmluvy predloží ponuky na zodpovedajúci objem regulačnej energie;
- m) „samostatný subjekt zúčtovania“ je účastník trhu alebo jeho vybraný zástupca zodpovedný za odchýlky na trhu s elektrinou, ktoré účastník trhu spôsobil;
- n) „obdobie zúčtovania odchýlok“ je časová jednotka, za ktorú sa samostatným subjektom zúčtovania vypočítava odchýlka;
- o) „cena odchýlky“ je cena, či už pozitívna, nulová alebo negatívna, za odchýlku v každom smere v jednotlivých obdobiach zúčtovania odchýlok;
- p) „oblasť ceny odchýlky“ je oblasť, v ktorej sa vypočítava cena odchýlky;
- q) „postup predbežného schválenia“ je postup na overenie toho, či poskytovateľ disponibility vyhovuje požiadavkám stanoveným prevádzkovateľmi prenosových sústav;
- r) „rezervná kapacita“ je výška rezerv na zachovanie frekvencie, rezerv na obnovenie frekvencie alebo nahradzujúcich rezerv, ktoré musia byť k dispozícii prevádzkovateľovi prenosovej sústavy;
- s) „prednostný dispečing“ je nasadzovanie elektrární na základe kritérií, ktoré sú odlišné od ekonomického poradia ponúk a v centrálnych distribučných systémoch od obmedzení siete a ktoré uprednostňujú nasadzovanie určitých technológií výroby;
- t) „región výpočtu kapacity“ je geografická oblasť, v ktorej sa uplatňuje koordinovaný výpočet kapacity;

- u) „kapacitný mechanizmus“ je administratívne opatrenie s cieľom zabezpečiť dosiahnutie želanej úrovne bezpečnosti dodávok prostredníctvom odmeňovania zdrojov za ich dostupnosť, s výnimkou opatrení týkajúcich sa podporných služieb;
- v) „strategická rezerva“ je kapacitný mechanizmus, v ktorom sa zdroje nasadzujú len vtedy, ak nedošlo k vyrovnaní denných a vnútrodenných trhov, prevádzkovatelia prenosových sústav vyčerpali svoje vyrovnávacie zdroje na vytvorenie rovnováhy medzi dopytom a ponukou a odchýlky na trhu v obdobiach, keď boli nasadené rezervy, boli zúčtované v hodnote nedodanej elektriny;
- w) „vysoko účinná kogenerácia“ je kogenerácia spĺňajúca kritériá stanovené v prílohe II smernice Európskeho parlamentu a Rady 2012/27/EÚ³⁷;
- x) „demonštračný projekt“ je projekt, na ktorom sa demonštruje technológia ako prvá svojho druhu v Únii, ktorá predstavuje významnú inováciu výrazne prekračujúcu rámec daného stavu technologického vývoja.

Kapitola II

Všeobecné pravidlá pre trh s elektrinou

Článok 3

Zásady týkajúce sa fungovania trhov s elektrinou

1. Členské štáty, národné regulačné orgány, prevádzkovatelia prenosových sústav, prevádzkovatelia distribučných sústav a organizátori trhu zabezpečia, aby trhy s elektrinou fungovali v súlade s týmito zásadami:
 - a) ceny sa musia tvoriť na základe dopytu a ponuky;
 - b) musí sa upustiť od opatrení, ktoré bránia tvorbe cien na základe dopytu a ponuky alebo odrádzajú od rozvoja flexibilnejšej výroby, nízkouhlíkovej výroby alebo pružnejšieho dopytu;
 - c) odberatelia musia mať možnosť ťažiť z trhových príležitostí a zvýšenej hospodárskej súťaže na maloobchodných trhoch;
 - d) pod podmienkou dodržiavania pravidiel Zmluvy o EÚ týkajúcich sa hospodárskej súťaže sa musí umožniť účasť odberateľov a malých podnikov na trhu agregáciou výroby z viacerých výrobných zariadení alebo odberu z viacerých odberných zariadení, aby mohli poskytovať spoločné ponuky na trhu s elektrinou a aby mohli byť spoločne prevádzkované v elektrizačnej sústave;
 - e) trhové pravidlá musia podporovať dekarbonizáciu hospodárstva tým, že sa umožní integrácia elektriny z obnoviteľných zdrojov a že sa poskytnú stimuly na zvyšovanie energetickej efektívnosti;
 - f) trhové pravidlá musia zabezpečovať vhodné investičné stimuly pre výrobu, skladovanie, energetickú efektívnosť a riadenie odberu, aby sa plnili potreby trhu a aby sa tak zaručila bezpečnosť dodávok;

³⁷ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2012/27/EÚ z 25. októbra 2012 o energetickej efektívnosti, ktorou sa menia a dopĺňajú smernice 2009/125/ES a 2010/30/EÚ a ktorou sa zrušujú smernice 2004/8/ES a 2006/32/ES (Ú. v. EÚ L 315, 14.11.2012, s. 1).

- g) musí sa zabrániť prekážkam pre cezhraničné toky elektriny a cezhraničné transakcie na trhoch s elektrinou a súvisiacich trhoch so službami;
- h) trhové pravidlá musia zabezpečiť regionálnu spoluprácu, ak je efektívna;
- i) všetky výrobné, skladovacie a odberné zdroje sa musia na trhu zúčastňovať za rovnakých podmienok;
- j) všetci výrobcovia musia byť priamo alebo nepriamo zodpovední za predaj elektriny, ktorú vyrobia;
- k) trhové pravidlá musia umožniť, aby sa realizoval pokrok vo výskume a vývoji a aby sa využil na prospech spoločnosti;
- l) trhové pravidlá musia umožniť efektívny dispečing výrobných kapacít a riadenie odberu;
- m) trhové pravidlá musia umožniť vstup a odchod podnikov vyrábajúcich elektrinu a podnikov dodávajúcich elektrinu na základe vlastného posúdenia hospodárskej a finančnej životaschopnosti ich pôsobenia;
- n) s dlhodobými zaisteniami, ktoré účastníkom trhu umožňujú poistiť sa proti rizikám kolísania cien na trhovom základe a odstrániť neistotu budúcej návratnosti investícií, sa musí dať obchodovať na burzách transparentným spôsobom pod podmienkou dodržania pravidiel Zmluvy o EÚ týkajúcich sa hospodárskej súťaže.

Článok 4

Zodpovednosť za vyrovňovanie odchýlok

1. Všetci účastníci trhu sa musia usilovať o rovnováhu sústavy a sú finančne zodpovední za odchýlky, ktoré v sústave spôsobia. Musia byť buď samostatnými subjektmi zúčtovania, alebo svoju zodpovednosť musia preniesť na samostatný subjekt zúčtovania podľa vlastného výberu.
2. Členské štáty môžu stanoviť výnimky zo zodpovednosti za vyrovňovanie odchýlok, pokiaľ ide o:
 - a) demonštračné projekty;
 - b) výrobné zariadenia využívajúce obnoviteľné zdroje energie alebo vysoko účinnú kogeneráciu s inštalovaným elektrickým výkonom menším než 500 kW;
 - c) zariadenia využívajúce podporu schválenú Komisiou na základe pravidiel Únie o štátnej pomoci podľa článkov 107 až 109 ZFEÚ a uvedené do prevádzky pred [OP: entry into force]. Členské štáty môžu v súlade s pravidlami Únie o štátnej pomoci motivovať účastníkov trhu, ktorí sú úplne alebo čiastočne oslobodení od zodpovednosti za vyrovňovanie odchýlok, aby za primeranú kompenzáciu prevzali plnú zodpovednosť za vyrovňovanie odchýlok.
3. Od 1. januára 2026 sa odsek 2 písm. b) uplatňuje len na výrobné zariadenia využívajúce obnoviteľné zdroje energie alebo vysoko účinnú kogeneráciu s inštalovaným elektrickým výkonom menším než 250 kW.

Článok 5

Vyrovňavací trh

1. Všetci účastníci trhu majú prístup na vyrovňavací trh, či už individuálne, alebo prostredníctvom agregácie. Pravidlá a produkty vyrovňavacieho trhu musia rešpektovať potrebu umiestniť rastúce podiely variabilnej výroby a vyhovieť zvýšenej schopnosti riadenia odberu a nástupu nových technológií.
2. Vyrovňavacie trhy musia byť organizované tak, aby sa zaistila účinná nediskriminácia účastníkov trhu a aby sa zároveň brali do úvahy rozličné technické možnosti výroby energie z variabilných obnoviteľných zdrojov a riadenia odberu, ako aj skladovania.
3. Regulačná energia sa obstaráva oddelene od disponibility. Postupy obstarávania musia byť transparentné, no zároveň sa musí dodržiavať dôvernosť.
4. Vyrovňavacie trhy musia zaručiť prevádzkovú bezpečnosť a pritom umožniť maximálne využívanie a efektívne pridelovanie medzioblastnej kapacity v rôznych časových rámcoch v súlade s článkom 15.
5. Na zúčtovanie regulačnej energie sa použijú marginálne ceny. Účastníkom trhu sa umožní predkladať ponuky čo najbližšie k reálnemu času a aspoň po čase uzávierky vnútrodeného medzioblastného trhu určenom v súlade s článkom 59 nariadenia Komisie (EÚ) 2015/1222³⁸.
6. Odchýlky sa účtujú za cenu, ktorá zodpovedá hodnote energie v reálnom čase.
7. Stanovenie veľkosti rezervnej kapacity sa vykonáva na regionálnej úrovni v súlade s bodom 7 prílohy I. Regionálne operačné centrá poskytujú prevádzkovateľom prenosových sústav podporu pri určovaní množstva disponibility, ktoré treba obstaráť v súlade s bodom 8 prílohy I.
8. Obstarávanie disponibility musí byť podporované na regionálnej úrovni v súlade s bodom 8 prílohy I. Obstarávanie musí byť založené na primárnom trhu a usporiadané tak, aby bolo k jednotlivým alebo agregovaným účastníkom trhu v rámci postupu predbežného schválenia nediskriminačné.
9. Obstarávanie zvýšenia disponibility a zníženia disponibility sa vykonáva oddelene. Zmluvy sa neuzatvárajú dlhšie než jeden deň pred poskytnutím disponibility a zmluvné obdobie musí byť najviac jeden deň.
10. Prevádzkovatelia prenosových sústav uverejňujú takmer v reálnom čase údaje o momentálnom stave vyrovňavania odchýlok vo svojich kontrolných oblastiach, cene odchýlky a cene regulačnej energie.

Článok 6

Denné a vnútrodené trhy

1. Prevádzkovatelia prenosových sústav a nominovaní organizátori trhu s elektrinou spoločne organizujú riadenie integrovaných denných a vnútrodených trhov na

³⁸

Nariadenie Komisie (EÚ) 2015/1222 z 24. júla 2015, ktorým sa stanovuje usmernenie pre pridelovanie kapacity a riadenie preťaženia (Ú. v. EÚ L 197, 25.7.2015, s. 24).

základe prepojenia trhov, ako sa stanovuje v nariadení (EÚ) č. 2015/1222. Prevádzkovatelia prenosových sústav a nominovaní organizátori trhu s elektrinou spolupracujú na úrovni Únie, alebo ak je to vhodnejšie, na regionálnom základe s cieľom maximalizovať efektívnosť a účinnosť obchodovania na dennom a vnútrodenom trhu s elektrinou v Únii. Povinnosť spolupracovať platí bez toho, aby bolo dotknuté uplatňovanie ustanovení práva Únie o hospodárskej súťaži. Vo svojich funkciách týkajúcich sa obchodovania s elektrinou podliehajú prevádzkovatelia prenosových sústav a nominovaní organizátori trhu regulačnému dohľadu regulačných orgánov a agentúry podľa článku 59 [prepracované znenie smernice 2009/72/ES podľa návrhu COM(2016) 864/2] a článkov 4 a 9 [prepracované znenie nariadenia (ES) č. 713/2009 podľa návrhu COM(2016) 863/2].

2. Denné a vnútrodené trhy

- a) musia byť organizované tak, aby boli nediskriminačné;
- b) musia maximalizovať schopnosť účastníkov trhu prispievať k predchádzaniu odchýlkam v sústave;
- c) musia maximalizovať príležitosti pre účastníkov trhu zúčastňovať sa na cezhraničnom obchode čo najbližšie k reálnemu času vo všetkých ponukových oblastiach;
- d) musia zabezpečiť, aby ceny odrážali základné danosti trhu a aby sa účastníci trhu na ne mohli spoľahnúť pri dohodách o dlhodobějších zaist'ovacích produktoch;
- e) musia zabezpečiť prevádzkovú bezpečnosť a zároveň umožniť maximálne využitie prenosovej kapacity;
- f) musia byť transparentné a súčasne dodržiavať dôvernosť;
- g) musia zabezpečiť, aby obchody boli anonymné a
- h) nesmú robiť rozdiely medzi obchodmi realizovanými v rámci ponukovej oblasti a naprieč ponukovými oblasťami.

3. Organizátori trhu musia mať voľnosť pri vývoji produktov a obchodných príležitostí, ktoré vyhovujú dopytu a potrebám účastníkov trhu, a musia zabezpečiť, aby všetci účastníci trhu mohli pristupovať na trh individuálne alebo prostredníctvom agregácie. Musia rešpektovať potrebu umiestniť rastúce podiely variabilnej výroby a vyhovieť zvýšenej schopnosti riadenia odberu a nástupu nových technológií.

Článok 7

Obchodovanie na denných a vnútrodených trhoch

1. Organizátori trhu umožnia účastníkom trhu obchodovať s energiou čo najbližšie k reálnemu času a prinajmenšom až do času uzávierky vnútrodeného medzioblastného trhu určeného v súlade s článkom 59 nariadenia (EÚ) 2015/1222.
2. Organizátori trhu poskytnú účastníkom trhu príležitosť obchodovať s energiou v časových intervaloch, ktoré sú aspoň také krátke, ako je obdobie zúčtovania odchýlok na denných a vnútrodených trhoch.
3. Organizátori trhu musia na obchodovanie na denných a vnútrodených trhoch poskytovať produkty, ktoré majú dostatočne malú veľkosť, s minimálnou veľkosťou

ponuky najviac 1 megawatt, aby sa umožnila efektívna účasť riadenia odberu, uskladňovania energie a drobných obnoviteľných zdrojov.

4. Do 1. januára 2025 je obdobie zúčtovania odchýlok vo všetkých kontrolných oblastiach 15 minút.

Článok 8

Forwardové trhy

1. V súlade s nariadením (EÚ) 2016/1719 musia prevádzkovatelia prenosových sústav vydávať dlhodobé prenosové práva alebo mať zavedené rovnocenné opatrenia s cieľom umožniť účastníkom trhu, najmä vlastníkom výrobných zariadení využívajúcich obnoviteľné zdroje energie, zaistiť sa proti cenovým rizikám naprieč hranicami ponukových oblastí.
2. Dlhodobé prenosové práva sa pridelujú transparentným, trhovým a nediskriminačným spôsobom prostredníctvom jednotnej pridelovacej platformy. Dlhodobé prenosové práva sú garantované a prenosné medzi účastníkmi trhu.
3. Pod podmienkou dodržiavania pravidiel zmluvy v oblasti hospodárskej súťaže musia mať organizátori trhu možnosť vyvíjať forwardové zaistovacie produkty, a to aj dlhodobé, aby mohli účastníkom trhu, najmä vlastníkom výrobných zariadení využívajúcich obnoviteľné zdroje energie, poskytnúť vhodné možnosti zaistiť sa proti finančným rizikám z dôvodu kolísania cien. Členské štáty nesmú obmedziť takéto zaistovacie činnosti na obchody v členskom štáte alebo ponukovej oblasti.

Článok 9

Cenové obmedzenia

1. Neexistuje maximálny limit veľkoobchodnej ceny elektriny, pokiaľ nie je stanovená v hodnote nedodanej elektriny určenej v súlade s článkom 10. Neexistuje minimálny limit veľkoobchodnej ceny elektriny, pokiaľ nie je stanovená v hodnote nedodanej elektriny mínus 2 000 EUR alebo v menšej výške, a v prípade, že je pre nasledujúci deň stanovená v menšej hodnote alebo sa predpokladá, že dosiahne túto nižšiu hodnotu. Toto ustanovenie sa uplatňuje okrem iného na ponuky a zúčtovania vo všetkých časových rámcoch a vzťahuje sa aj na ceny regulačnej energie a ceny odchýlok.
2. Odchyľne od odseku 1 môžu organizátori trhu do [OP: *two years after entry into force*] uplatňovať obmedzenia na maximálne zúčtovacie ceny pre denné a vnútrodenne časové rámce v súlade s článkami 41 a 54 nariadenia (EÚ) 2015/1222. V prípade, že sa obmedzenia dosiahnu alebo sa ich dosiahnutie predpokladá, musia sa pre nasledujúci deň zvýšiť.
3. Prevádzkovatelia prenosových sústav nesmú prijať žiadne opatrenia na účely zmeny veľkoobchodných cien. Všetky pokyny na nasadenie sa oznamujú národnému regulačnému orgánu do jedného dňa.
4. Členské štáty identifikujú politiky a opatrenia uplatňované na ich území, ktoré by mohli prispievať k nepriamemu obmedzeniu tvorby cien vrátane obmedzení ponúk týkajúcich sa aktivácie regulačnej energie, kapacitných mechanizmov, opatrení prevádzkovateľov prenosových sústav, opatrení určených na napadnutie výsledkov

trhu alebo zamedzenie zneužívania dominantného postavenia alebo neefektívneho vymedzenia ponukových oblastí.

5. Ak členský štát identifikuje politiku alebo opatrenie, ktoré by mohlo obmedzovať tvorbu cien, prijme všetky primerané opatrenia s cieľom odstrániť, alebo ak to nie je možné, zmierniť ich vplyv na ponukové správanie. Členské štáty predložia Komisii do [OP: *six months after entry into force*] správu, v ktorej podrobne uvedú opatrenia, ktoré prijali alebo sa chystajú prijať.

Článok 10

Hodnota nedodanej elektriny

1. Do [OP: *one year after entry into force*] členské štáty stanovia jednotný odhad hodnoty nedodanej elektriny (Value of Lost Load, ďalej len „VoLL“) pre svoje územie, vyjadrený v EUR/MWh. Tento odhad musia oznámiť Komisii a sprístupniť verejnosti. Ak členské štáty majú na svojom území viac ponukových oblastí, môžu pre jednotlivé ponukové oblasti stanoviť rôzne VoLL. Pri stanovovaní VoLL členské štáty uplatňujú metodiku vypracovanú v súlade s článkom 19 ods. 5.
2. Členské štáty aktualizujú svoje odhady najmenej raz za päť rokov.

Článok 11

Dispečing výrobných kapacít a riadenie odberu

1. Ak nie je v odsekoch 2 až 4 stanovené inak, musí byť dispečing zariadení na výrobu elektriny a riadenie odberu nediskriminačné a trhové.
2. Pri nasadzovaní zariadení vyrábajúcich elektrinu musia prevádzkovatelia prenosových sústav uprednostňovať zariadenia, ktoré vyrábajú elektrinu z obnoviteľných zdrojov energie alebo využívajú vysoko účinnú kogeneráciu z malých výrobných zariadení, alebo výrobné zariadenia využívajúce nové technológie takto:
 - a) výrobné zariadenia využívajúce obnoviteľné zdroje energie alebo vysoko účinnú kogeneráciu s inštalovaným elektrickým výkonom nižším než 500 kW alebo
 - b) demonštračné projekty s inovačnými technológiami.
3. Ak celkový výkon výrobných zariadení nasadzovaných prednostne podľa odseku 2 prekročí 15 % celkového inštalovaného výkonu v členskom štáte, uplatní sa odsek 2 písm. a) iba na ďalšie výrobné zariadenia využívajúce obnoviteľné zdroje energie alebo vysoko účinnú kogeneráciu s inštalovaným elektrickým výkonom nižším než 250 kW.

Od 1. januára 2026 sa odsek 2 písm. a) uplatňuje len na výrobné zariadenia využívajúce obnoviteľné zdroje energie alebo vysoko účinnú kogeneráciu s inštalovaným elektrickým výkonom nižším než 250 kW, alebo ak sa dosiahne prahová hodnota podľa prvej vety tohto odseku, nižším než 125 kW.

4. Výrobné zariadenia využívajúce obnoviteľné zdroje energie alebo vysoko účinnú kogeneráciu, ktoré boli uvedené do prevádzky pred [OP: *entry into force*] a pri uvedení do prevádzky sa nasadzovali prednostne podľa článku 15 ods. 5 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2012/27/EÚ alebo článku 16 ods. 2 smernice

Európskeho parlamentu a Rady 2009/28/ES³⁹, sa naďalej nasadzujú prednostne. Prednostný dispečing sa už neuplatňuje odo dňa, keď sa na výrobnom zariadení uskutočnia významné úpravy, a to je prinajmenšom vtedy, keď je potrebná nová zmluva o pripojení alebo keď sa zvýši výrobná kapacita.

5. Prednostný dispečing nesmie ohroziť bezpečnú prevádzku elektrizačnej sústavy, nesmie sa používať ako zdôvodnenie na obmedzenie cezhraničných kapacít nad rámec toho, čo sa stanovuje v článku 14, a musí byť založený na transparentných a nediskriminačných kritériách.

Článok 12

Redispečing a obmedzenie

1. Obmedzenie alebo redispečing výroby a redispečing riadenia odberu sa musí zakladať na objektívnych, transparentných a nediskriminačných kritériách.
2. Zdroje na obmedzenie alebo redispečing sa vyberajú spomedzi výrobných alebo odberných zariadení predkladajúcich ponuky na obmedzenie alebo redispečing na základe trhových mechanizmov a musia byť finančne kompenzované. Netrhové obmedzenie alebo redispečing výroby alebo redispečing riadenia odberu sa použijú len vtedy, ak nie je k dispozícii žiadna trhovú alternatíva, ak boli použité všetky dostupné trhové zdroje alebo ak je počet výrobných alebo odberných zariadení dostupných v oblasti, kde sa nachádzajú vhodné výrobné alebo odberné zariadenia na poskytovanie tejto služby, príliš nízky na to, aby sa zabezpečila skutočná hospodárska súťaž. Poskytovanie trhových zdrojov musí byť otvorené pre všetky technológie výroby, skladovania a riadenia odberu vrátane prevádzkovateľov nachádzajúcich sa v iných členských štátoch, pokiaľ to nie je technicky nerealizovateľné.
3. Príslušní prevádzkovatelia sústav podávajú aspoň raz ročne príslušnému regulačnému orgánu správu o obmedzovaní alebo zostupnom redispečingu výrobných zariadení využívajúcich obnoviteľné zdroje energie alebo vysoko účinnú kogeneráciu a o opatreniach prijatých na zníženie potreby takéhoto obmedzenia alebo zostupného redispečingu v budúcnosti. Obmedzenie alebo redispečing výrobných zariadení využívajúcich obnoviteľné zdroje energie alebo vysoko účinnú kogeneráciu musí byť predmetom kompenzácie podľa odseku 6.
4. Pod podmienkou splnenia požiadaviek súvisiacich so zachovaním spoľahlivosti a bezpečnosti rozvodnej siete musia prevádzkovatelia prenosových sústav a prevádzkovatelia distribučných sústav na základe transparentných a nediskriminačných kritérií stanovených príslušnými vnútroštátnymi orgánmi:
 - a) zaručiť schopnosť prenosových a distribučných sústav prenášať elektrinu vyrobenú z obnoviteľných zdrojov energie alebo vysoko účinnou kogeneráciou pri čo najmenšom obmedzovaní alebo redispečingu. To nebráni tomu, aby sa pri plánovaní siete zohľadnilo limitované obmedzenie alebo redispečing, ak sa preukáže, že je to ekonomicky efektívnejšie, a ak nepresiahne 5 % inštalovaného výkonu zariadení

³⁹

Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2009/28/ES z 23. apríla 2009 o podpore využívania energie z obnoviteľných zdrojov energie a o zmene a doplnení a následnom zrušení smerníc 2001/77/ES a 2003/30/ES (Ú. v. EÚ L 140, 5.6.2009, s. 16).

využívajúcich obnoviteľné zdroje energie alebo vysoko účinnú kogeneráciu v danej oblasti;

- b) prijať vhodné sieťové a trhové prevádzkové opatrenia s cieľom minimalizovať obmedzovanie alebo zostupný redispečing elektriny vyrobenej z obnoviteľných zdrojov energie alebo vysoko účinnou kogeneráciou.
5. Ak sa používa netrhový zostupný redispečing alebo obmedzenie, uplatňujú sa tieto zásady:
- a) zostupný redispečing výrobných zariadení využívajúcich obnoviteľné zdroje energie sa použije alebo sa tieto zariadenia obmedzia len vtedy, ak neexistuje žiadna iná alternatíva alebo ak by iné riešenia mali za následok neprimerané náklady alebo riziká pre bezpečnosť siete;
 - b) zostupný redispečing výrobných zariadení využívajúcich vysoko účinnú kogeneráciu sa použije alebo sa tieto zariadenia obmedzia len vtedy, ak okrem obmedzenia alebo zostupného redispečingu výrobných zariadení využívajúcich obnoviteľné zdroje energie neexistuje žiadna iná alternatíva alebo ak by iné riešenia mali za následok neprimerané náklady alebo riziko pre bezpečnosť siete;
 - c) ak sa problémy s bezpečnosťou siete dajú riešiť iným spôsobom, nesmie sa elektrina vyrobená vlastnou výrobou vo výrobných zariadeniach využívajúcich obnoviteľné zdroje energie alebo vysoko účinnú kogeneráciu, ktorá sa neprivádza do prenosovej alebo distribučnej sústavy, obmedziť;
 - d) zostupný redispečing alebo obmedzenie podľa písmen a) až c) musia byť riadne a transparentne odôvodnené. Odôvodnenie sa uvedie v správe podľa odseku 3.
6. Ak sa používa netrhové obmedzenie alebo redispečing, musia byť podmienené finančnou kompenzáciou zo strany prevádzkovateľa sústavy, ktorý obmedzenie alebo redispečing požaduje, vlastníkovi výrobného alebo odberného zariadenia, ktoré bolo obmedzené alebo v ktorého prípade sa použil redispečing. Finančná kompenzácia sa musí prinajmenšom rovnať tomu z nasledujúcich prvkov, ktorý má najvyššiu hodnotu:
- a) dodatočné prevádzkové náklady spôsobené obmedzením alebo redispečingom, ako sú dodatočné náklady na palivo v prípade vzostupného redispečingu alebo zabezpečenie záložného tepla v prípade zostupného redispečingu alebo obmedzenia výrobných zariadení využívajúcich vysoko účinnú kogeneráciu;
 - b) 90 % čistých príjmov z predaja elektrickej energie na dennom trhu, ktorú by výrobné alebo odberné zariadenie vyrobilo, ak by neboli požadované obmedzenie alebo redispečing. Ak sa výrobným alebo odberným zariadeniam poskytuje finančná podpora na základe objemu vyrobenej alebo spotrebovanej elektrickej energie, stratená finančná podpora sa považuje za súčasť čistých príjmov.

Kapitola III

Prístup do sústavy a riadenie preťaženia

ODDIEL 1

PRIDEĽOVANIE KAPACITY

Článok 13

Vymedzenie ponukových oblastí

1. Hranice ponukových oblastí musia byť založené na dlhodobých štrukturálnych preťaženiach v prenosovej sústave a ponukové oblasti nesmú takéto preťaženia obsahovať. Usporiadanie ponukových oblastí v Únii musí byť koncipované tak, aby sa maximalizovali ekonomická efektívnosť a cezhraničné obchodné príležitosti a aby sa zároveň zachovala bezpečnosť dodávok.
2. Každá ponuková oblasť by mala byť zhodná s jednou oblasťou ceny odchýlky.
3. Aby sa zabezpečilo optimálne vymedzenie ponukových oblastí v úzko prepojených oblastiach, musí sa vykonať preskúmanie ponukových oblastí. Toto preskúmanie musí zahŕňať analýzu usporiadania ponukových oblastí v koordinácii so zapojením dotknutých zainteresovaných strán zo všetkých dotknutých členských štátov v nadväznosti na postup v súlade s článkami 32 až 34 nariadenia (EÚ) 2015/1222. Metodiku a predpoklady, ktoré sa použijú v procese preskúmania ponukových oblastí, ako aj zvažované alternatívne usporiadania ponukových oblastí schvaľuje agentúra, ktorá môže požiadať o ich zmenu.
4. Prevádzkovatelia prenosových sústav, ktorí sa zúčastňujú na preskúmaní ponukových oblastí, predložia Komisii návrh, v ktorom uvedú, či sa má usporiadanie ponukových oblastí zmeniť alebo zachovať. Na základe tohto návrhu Komisia [*no later than 6 months after entry into force of this Regulation, specific date to be inserted by OP*] alebo do šiestich mesiacov po ukončení usporiadania ponukových oblastí začatého v súlade s článkom 32 ods. 1 písmenami a), b) alebo c) nariadenia (EÚ) 2015/1222, podľa toho, čo nastane neskôr, prijme rozhodnutie, či zmeniť alebo zachovať usporiadanie ponukových oblastí.
5. Rozhodnutie uvedené v odseku 4 sa musí zakladať na výsledku preskúmania ponukových oblastí a na návrhu prevádzkovateľov prenosových sústav týkajúcom sa zachovania alebo zmeny ich usporiadania. Toto rozhodnutie musí byť odôvodnené, najmä vzhľadom na možné odchýlky od výsledkov preskúmania ponukových oblastí.
6. Ak je začaté ďalšie preskúmanie ponukových oblastí podľa článku 32 ods. 1 písm. a), b) alebo c) nariadenia (EÚ) 2015/1222, Komisia môže prijať rozhodnutie do šiestich mesiacov od ukončenia uvedeného preskúmania ponukových oblastí.
7. O svojich rozhodnutiach podľa tohto článku musí Komisia pred ich prijatím viesť konzultácie s príslušnými zainteresovanými stranami.
8. V rozhodnutí Komisie sa uvedie dátum vykonania zmeny. V uvedenom dátume vykonania musí byť vyvážená potreba účelnosti s praktickými aspektmi vrátane

forwardového obchodu s elektrinou. Ako súčasť svojho rozhodnutia môže Komisia určiť vhodné prechodné opatrenia.

↓ 714/2009 (prispôsobené)
⇒ nový

Článok ~~14~~16

Všeobecné zásady ~~pridelovania~~ kapacity a ~~riadenia~~ preťaženia

1. Problémy preťaženia sústavy sa riešia nediskriminačnými, trhovu orientovanými riešeniami, ktoré poskytujú účinné ekonomické signály dotknutým účastníkom trhu a prevádzkovateľom prenosových sústav. Problémy preťaženia sústavy sa ~~prednostne~~ riešia metódami, ktoré nie sú založené na transakciách, t. j. metódami, ktoré nezahŕňajú výber medzi zmluvami jednotlivých účastníkov trhu. ⇒ Prevádzkovateľ prenosovej sústavy musí pri prijímaní prevádzkových opatrení na zabezpečenie toho, aby jeho prevádzková sústava zotrvala v normálnom stave, brať do úvahy účinnosť týchto opatrení na susedné kontrolné oblasti a koordinovať tieto opatrenia s inými dotknutými prevádzkovateľmi prenosových sústav, ako sa stanovuje v nariadení (EÚ) 1222/2015. ⇐
2. Postup obmedzovania ~~krátenia~~ transakcií sa používa len v núdzových situáciách, keď prevádzkovateľ prenosovej sústavy musí konať rýchlo a redispečing alebo protiobchod nie sú možné. Všetky takéto postupy sa uplatňujú nediskriminačným spôsobom. S výnimkou prípadov zásahu vyššej moci sú účastníci trhu, ktorým bola pridelená kapacita, za každé obmedzenie ~~krátenie~~ kompenzovaní.
3. V súlade s bezpečnostnými normami spoľahlivej prevádzky sústavy sa účastníkom trhu sprístupní maximálna kapacita spojovacích vedení a/alebo prenosových sústav, ktoré ovplyvňujú cezhraničné toky. ⇒ Na maximalizáciu dostupných kapacít sa použijú protiobchod a redispečing, a to aj cezhraničný redispečing, pokiaľ sa nepreukáže, že to nie je prospešné pre ekonomickú efektívnosť na úrovni Únie. ⇐

↓ nový

4. Kapacita sa prideliť iba prostredníctvom explicitných aukcií kapacity alebo implicitných aukcií týkajúcich sa kapacity aj energie. Na tom istom spojovacom vedení môžu súčasne existovať obidve metódy. Pre vnútrodenne obchody sa použije priebežné obchodovanie, ktoré môže byť doplnené aukciami.
5. Úspešné budú ponuky s najvyššou hodnotou predložené implicitne alebo explicitne v danom časovom rámci. Okrem prípadu nových spojovacích vedení, pre ktoré platí výnimka podľa článku 7 nariadenia (ES) č. 1228/2003, článku 17 nariadenia 714/2009 alebo článku 59, stanovovanie vyvolávacích cien v metódach pridelovania kapacity nie je povolené.
6. Kapacita musí byť na sekundárnej báze voľne obchodovateľná za predpokladu, že prevádzkovateľ prenosovej sústavy je informovaný v dostatočnom predstihu. Ak prevádzkovateľ prenosovej sústavy odmietne akýkoľvek sekundárny obchod

(transakciu), musí to jasne a transparentne oznámiť a vysvetliť všetkým účastníkom trhu a musí o tom upovedomiť regulačný orgán.

7. Prevádzkovatelia prenosových sústav nesmú obmedziť objem kapacity spojovacích vedení, ktorý má byť sprístupnený ostatným účastníkom trhu, aby vyriešili preťaženie vo svojej kontrolnej oblasti alebo ako prostriedok riadenia tokov na hraniciach medzi dvoma sledovanými kontrolnými oblasťami, aj keď sú bez transakcie, teda toky cez kontrolné oblasti s miestom pôvodu a určenia v jednej kontrolnej oblasti.

Na žiadosť prevádzkovateľa prenosovej sústavy môže príslušný regulačný orgán udeliť výnimku z ustanovení prvého pododseku, ak je to potrebné na zachovanie prevádzkovej bezpečnosti alebo prospešné pre ekonomickú efektívnosť na úrovni Únie. Táto výnimka, ktorá sa nesmie vzťahovať na obmedzenie už pridelennej kapacity podľa odseku 5, musí byť časovo limitovaná, obmedzená výlučne na to, čo je nevyhnutné, a musí sa pri nej zamedziť diskriminácii medzi internými výmenami a výmenami medzi oblasťami. Pred udelením výnimky sa príslušný regulačný orgán poradí s regulačnými orgánmi ostatných členských štátov, ktoré tvoria časť dotknutého regiónu výpočtu kapacity. V prípade, že niektorý regulačný orgán nesúhlasí s navrhovanou výnimkou, o výnimke rozhodne podľa článku 6 ods. 8 písm. a) [prepracované znenie nariadenia (ES) č. 713/2009 podľa návrhu COM(2016) 863/2] agentúra. Odôvodnenie a dôvody výnimky sa uverejnia. Ak sa výnimka udelí, príslušní prevádzkovatelia prenosových sústav vypracujú a uverejnia metodiku a projekty, ktoré zabezpečia dlhodobé riešenie problému, ktorý sa má výnimkou riešiť. Platnosť výnimky sa skončí po uplynutí stanovenej lehoty alebo hneď, ako sa dosiahne riešenie, podľa toho, čo nastane skôr.

↓ 714/2009

~~4.8.~~ Účastníci trhu v dostatočnom časovom predstihu pred príslušným prevádzkovým obdobím informujú dotknutých prevádzkovateľov prenosových sústav, či mienia využiť pridelenú kapacitu. Akákoľvek nevyužitá pridelená kapacita sa vráti na trh otvoreným, transparentným a nediskriminačným spôsobom.

~~5.9.~~ Prevádzkovatelia prenosových sústav, pokiaľ je to technicky možné, započítavajú požiadavky na kapacitu všetkých tokov elektriny v opačnom smere na preťaženom spojovacom vedení tak, aby využili maximálnu kapacitu tohto vedenia. Po úplnom zohľadnení bezpečnosti sústavy sa nikdy nezamietajú transakcie, ktorými sa uvoľňuje preťaženie.

↓ nový

10. Finančné dôsledky neplnenia povinností súvisiacich s prideľovaním kapacity ponesú tí, ktorí sú za neplnenie zodpovední. Ak účastníci trhu nevyužijú kapacitu, ktorú sa zaviazali využiť, alebo ak v prípade explicitne draženej kapacity neuskutočnia obchod na sekundárnej báze alebo nevrátia kapacitu načas, stratia na túto kapacitu práva a uhradia poplatok odrážajúci výšku nákladov. Akékoľvek poplatky odrážajúce výšku nákladov za nevyužívanie kapacity musia byť odôvodnené a primerané. Ak prevádzkovateľ prenosovej sústavy nesplní svoju povinnosť, je povinný odškodniť účastníka trhu za stratu práv na kapacitu. Na tento účel sa nesmú brať do úvahy

vedľajšie straty. Kľúčové pojmy a metódy na určenie zodpovednosti, ktorá vznikne pri neplnení povinností, sa vzhľadom na finančné dôsledky stanovia vopred a podliehajú preskúmaniu príslušného národného regulačného orgánu alebo orgánov.

Článok 15

Pridelovanie medzioblastnej kapacity v rôznych časových rámcoch

1. Prevádzkovatelia prenosových sústav prepočítajú dostupnú medzioblastnú kapacitu aspoň po uzávierke denného a uzávierke vnútrodenného medzioblastného trhu. Prevádzkovatelia prenosových sústav pridelia dostupnú medzioblastnú kapacitu plus zostávajúcu medzioblastnú kapacitu, ktorá predtým nebola pridelená, a medzioblastnú kapacitu uvoľnenú držiteľmi fyzických prenosových práv z predošlých pridelení v ďalšom procese pridelenia medzioblastnej kapacity.
2. Ak je po uzávierke vnútrodenného medzioblastného trhu dostupná medzioblastná kapacita, prevádzkovatelia prenosových sústav ju použijú na výmenu regulačnej energie alebo na vykonanie vzájomného započítania odchýlok.
3. Ak je to vhodné, použijú prevádzkovatelia prenosových sústav na pridelenie medzioblastnej kapacity na účely výmeny disponibilít alebo spoločného využívania rezerv podľa článku 5 ods. 4 a 7 metodiky vypracované v sieťových predpisoch a usmerneniach o vyrovňovaní odchýlok.
4. Prevádzkovatelia prenosových sústav nesmú z dôvodu výmeny disponibilít alebo spoločného využívania rezerv zvýšiť rozpätie spoľahlivosti vypočítané podľa nariadenia (EÚ) 2015/1222.

↓ 714/2009 (prispôsobené)
⇒ nový

ODDIEL 2

⊗ SIEŤOVÉ POPLATKY A PRÍJMY Z PREŤAŽENIA ⊗

Článok ~~16~~14

Poplatky za prístup do sústav

1. Poplatky účtované prevádzkovateľmi sústav za prístup do sústav ⇒ vrátane poplatkov za napojenie na sústavy, poplatkov za používanie sústav, prípadne poplatkov za súvisiace posilnenia sústav ⇐ musia byť transparentné, zohľadňovať potrebu bezpečnosti ⇒ a flexibility ⇐ sústavy, odzrkadľovať skutočné vzniknuté náklady, pokiaľ tieto korešpondujú s nákladmi efektívneho a štrukturálne porovnateľného prevádzkovateľa sústavy, a ⇒ byť ⇐ uplatňované nediskriminačným spôsobom. ⇒ Predovšetkým by sa mali uplatňovať tak, aby nedochádzalo k diskriminácii medzi výrobou pripojenou na úrovni distribúcie a výrobou pripojenou na úrovni prenosu, a to ani v pozitívnom, ani v negatívnom zmysle. Nesmú diskriminovať skladovanie energie a nesmú vytvárať prvky odrádzajúce od účasti na

riadení odberu. Bez toho, aby bol dotknutý odsek 3, ~~⇨ tieto poplatky nie sú závislé~~ od vzdialenosti.

⇩ nový

2. Tarify musia prevádzkovateľom prenosových a distribučných sústav poskytovať krátkodobu aj dlhodobu vhodné stimuly na zvyšovanie efektívnosti vrátane energetickej efektívnosti, posilňovanie integrácie trhu a bezpečnosti dodávok a podporovať investície a súvisiace výskumné činnosti.

⇩ 714/2009 (prispôbené)
⇒ nový

~~2.3.~~ Pokiaľ je to vhodné, výška taríf účtovaných výrobcom a/alebo odberateľom poskytuje lokačné signály na úrovni ~~☒ Únie ☒ Spoločenstva~~ a zohľadňuje objem sieťových strát a spôsobené preťaženie, ako aj investičné náklady na infraštruktúru.

~~3.4.~~ Pri stanovovaní poplatkov za prístup do sústavy sa zohľadňujú:

- a) platby a príjmy vyplývajúce z kompenzačného mechanizmu medzi prevádzkovateľmi prenosových sústav;
- b) skutočne realizované a prijaté platby, ako aj platby očakávané v budúcom období, odhadované na základe minulých období.

~~4.5.~~ Stanovovaním poplatkov za prístup do sústavy podľa tohto článku nie sú dotknuté poplatky ~~za deklarované dovozy a deklarované vývozy~~ vyplývajúce z riadenia preťaženia uvedeného v článku ~~14~~16.

~~5.6.~~ Za individuálne transakcie ~~deklarovaných tranzitov~~ ⇨ cezhraničného obchodu s ~~elektrinou~~ sa nestanovia žiadne špecifické sieťové poplatky.

⇩ nový

7. Distribučné tarify odrážajú náklady na používanie distribučnej sústavy jej používateľmi vrátane aktívnych odberateľov a môžu byť diferencované na základe profilov spotreby alebo výroby používateľov sústavy. Ak členské štáty majú zavedené inteligentné meracie systémy, môžu regulačné orgány transparentným a pre spotrebiteľa predvídateľným spôsobom zaviesť časovo diferencované sieťové tarify odrážajúce využitie siete.
8. Regulačné orgány poskytnú prevádzkovateľom distribučných sústav stimuly na obstarávanie služieb pre prevádzku a rozvoj ich sietí a na integráciu inovačných riešení v distribučných sústavách. Na tento účel regulačné orgány uznajú za oprávnené všetky príslušné náklady a zahrnú ich do distribučných taríf, a zavedú výkonnostné ciele, aby podnietili prevádzkovateľov distribučných sústav na zvyšovanie efektívnosti sietí, a to aj energetickej efektívnosti.
9. Agentúra do [OP: *please add specific date – three months after entry into force*] predloží odporúčanie k postupnému zblížovaniu metodík určovania prenosových a

distribučných taríf určené regulačným orgánom. Uvedené odporúčanie sa musí zaoberať aspoň týmito otázkami:

- a) pomer taríf účtovaných výrobcom a spotrebiteľom;
 - b) náklady, ktoré sa majú vrátiť prostredníctvom taríf;
 - c) časovo diferencované sieťové tarify;
 - d) lokačné signály;
 - e) vzťah medzi prenosovými a distribučnými tarifami vrátane zásad týkajúcich sa nediskriminácie;
 - f) metódy na zabezpečenie transparentnosti pri stanovovaní a štruktúre taríf;
 - g) skupiny používateľov siete, ktorým sa účtujú tarify, ako aj výnimky z uplatňovania taríf.
10. Bez toho, aby bola dotknutá ďalšia harmonizácia prostredníctvom delegovaných aktov podľa článku 55 ods. 1 písm. k), regulačné orgány náležite zohľadnia odporúčanie agentúry pri schvaľovaní alebo stanovovaní prenosových taríf alebo metodík ich určovania v súlade s článkom 59 ods. 6 písm. a) [prepracované znenie smernice 2009/72/ES podľa návrhu COM(2016) 864/2].
11. Agentúra monitoruje vykonávanie odporúčania a do 31. januára každého roka predloží Komisii príslušnú správu. Agentúra aktualizuje odporúčanie aspoň raz za dva roky.

Článok 17

Príjmy z preťaženia

1. Postupy riadenia preťaženia spojené s vopred špecifikovaným časovým rámcom môžu generovať príjem iba v prípade preťaženia vzniknutého v tomto časovom rámci, okrem prípadu nových spojovacích vedení, pre ktoré platí výnimka podľa článku 7 nariadenia (ES) č. 1228/2003, článku 17 nariadenia (ES) č. 714/2009 alebo článku 59. Postup rozdeľovania týchto príjmov podlieha preskúmaniu regulačnými orgánmi a nesmie narúšať postup pridelenia v prospech žiadnej strany, ktorá žiada o kapacitu alebo energiu, ani odrádzať od znižovania preťaženia.

↓ 714/2009 (prispôbené)
⇒ nový

~~2.6.~~ Všetky príjmy vyplývajúce z pridelenia ☒ kapacity ☒ spojovacích vedení sa použijú na tieto účely:

- a) garantovanie skutočnej dostupnosti pridelenej kapacity; ~~a/alebo~~
- b) udržiavanie alebo zvyšovanie kapacít spojovacích vedení prostredníctvom investícií do sústav, najmä do nových spojovacích vedení.

Ak príjmy nemožno efektívne použiť na účely uvedené v prvom pododseku písm. a) ~~a/alebo b)~~, ⇒ uložia sa na osobitný interný účet na budúce použitie na tieto účely. ~~↔ možno ich použiť po schválení regulačnými orgánmi dotknutých členských štátov ako príjem, ktorý regulačné orgány zohľadnia pri schvaľovaní metodiky výpočtu~~

~~a/alebo stanovovania sieťových taríf, pričom maximálnu sumu v takomto prípade určia tieto regulačné orgány.~~

~~Zvyšok príjmov sa uloží na osobitný interný účet, pokiaľ ho nebude možné použiť na účely uvedené v prvom pododseku písm. a) alebo b). Regulačné orgány informujú agentúru o schválení uvedenom v druhom pododseku.~~

↓ nový

3. Na použitie príjmov v súlade s odsekom 2 písm. a) a b) sa vzťahuje metodika navrhnutá agentúrou a schválená Komisiou. Návrh agentúry sa predloží Komisii do [OP: 12 months after entry into force] a schváli sa do šiestich mesiacov.

Z vlastnej iniciatívy alebo na žiadosť Komisie môže agentúra metodiku aktualizovať a Komisia aktualizovanú metodiku schváli najneskôr šesť mesiacov od jej predloženia.

Pred predložením metodiky Komisii o nej agentúra uskutoční konzultácie podľa článku 15 [prepracované znenie nariadenia (ES) č. 713/2009 podľa návrhu COM(2016) 863/2].

V metodike sa musia uvádzať prinajmenšom podmienky, za ktorých sa príjmy môžu použiť na účely uvedené v odseku 2 písm. a) a b), a podmienky, za ktorých sa môžu umiestniť na osobitný interný účet pre budúce použitie na tieto účely, a na ako dlho.

4. Prevádzkovatelia prenosových sústav vopred jasne stanovia spôsob, akým budú použité príjmy z preťaženia, a predložia správy o skutočnom použití tohto príjmu. Do 31. júla každého roka národné regulačné orgány zverejnia výročnú správu, v ktorej uvedú výšku príjmov získaných za 12-mesačné obdobie končiacie 30. júna toho istého roka a spôsob, akým boli tieto príjmy použité vrátane konkrétnych projektov, na ktoré sa príjmy použili, alebo sumu umiestnenú na samostatnom účte, spolu s overením, že toto použitie je v súlade s týmto nariadením a metodikou vypracovanou podľa odseku 3.

Kapitola IV

Primeranosť zdrojov

Článok 18

Primeranosť zdrojov

1. Členské štáty monitorujú primeranosť zdrojov na svojom území na základe posudzovania primeranosti zdrojov na európskej úrovni podľa článku 19.
2. Ak sa pri posudzovaní primeranosti zdrojov na európskej úrovni zistí problém primeranosti zdrojov, členské štáty musia identifikovať všetky regulačné deformácie, ktoré spôsobili vznik problému alebo k nemu prispeli.
3. Členské štáty uverejnia harmonogram prijímania opatrení na odstránenie zistených regulačných deformácií. Pri riešení problémov primeranosti zdrojov členské štáty zväžia najmä odstránenie regulačných deformácií, umožnenie tvorby cien na základe

nedostatočnej ponuky, rozvoj spojovacích vedení, skladovanie energie, opatrenia na strane dopytu a energetickú efektívnosť.

↓ 714/2009 (prispôsobené)
⇒ nový

Článok 19

~~☒~~ Posudzovanie primeranosti zdrojov na európskej úrovni ~~☒~~

~~4.1. = Európsky výhľad primeranosti výroby energie uvedený v odseku 3 písm. b)
⇒ Posudzovanie primeranosti zdrojov na európskej úrovni ⇔ sa zaoberá celkovou primeranosťou elektrizačnej sústavy z hľadiska schopnosti uspokojovať súčasný a projektovaný dopyt po elektrine ⇒ v jednotlivých rokoch počas desaťročného obdobia odo dňa posudzovania. ⇔ počas nasledujúcich piatich rokov, ako aj počas obdobia medzi piatimi a 15 rokmi od vydania výhľadu. Tento európsky výhľad primeranosti výroby energie sa musí zakladať na vnútroštátnych výhľadoch primeranosti výroby energie vypracovaných všetkými jednotlivými prevádzkovateľmi prenosových sústav.~~

↓ nový

2. Návrh metodiky posudzovania primeranosti zdrojov na európskej úrovni na základe zásad stanovených v odseku 4 predloží ENTSO pre elektrinu agentúre do *[OP: six months after entry into force of this Regulation]*.
3. Údaje, ktoré ENTSO pre elektrinu potrebuje na každoročné posudzovanie primeranosti zdrojov na európskej úrovni, mu poskytnú prevádzkovatelia prenosových sústav. ENTSO pre elektrinu vykonáva posudzovanie každý rok.
4. Posudzovanie primeranosti zdrojov na európskej úrovni sa musí zakladať na metodike, ktorá zabezpečí, aby:
 - a) sa posudzovanie vykonávalo na úrovni ponukovej oblasti pokrývajúcej aspoň všetky členské štáty;
 - b) sa posudzovanie zakladalo na vhodných scenároch predpokladaného dopytu a ponuky vrátane ekonomického posúdenia pravdepodobnosti vyradenia výrobných zariadení, postavenia nových výrobných zariadení a opatrení na dosiahnutie cieľov energetickej efektívnosti a primeranej citlivosti na veľkoobchodné ceny a vývoj cien uhlíka;
 - c) posudzovanie náležite zohľadňovalo príspevok všetkých zdrojov vrátane existujúcej aj budúcej výroby, skladovania energie, riadenia odberu, ako aj dovozných a vývozných možností a ich príspevok k flexibilnej prevádzke sústavy;
 - d) posudzovanie predpokladalo pravdepodobný vplyv opatrení uvedených v článku 18 ods. 3;
 - e) posudzovanie obsahovalo scenáre bez existujúcich alebo plánovaných kapacitných mechanizmov;

- f) sa posudzovanie zakladalo na trhovom modeli, ktorý v relevantných prípadoch používa prístup založený na toku;
 - g) posudzovanie uplatňovalo pravdepodobnostné výpočty;
 - h) posudzovanie uplatňovalo prinajmenšom tieto ukazovatele:
 - „predpokladaná nepokrytá energia“ a
 - „predpokladané zníženie záťaže“;
 - i) posudzovanie identifikovalo zdroje možných problémov primeranosti zdrojov, najmä to, či ide o obmedzenie siete alebo zdrojov, alebo oboje.
5. ENTSO pre elektrinu predloží agentúre do [OP: *six months after entry into force of this Regulation*] návrh metodiky výpočtu:
- a) hodnoty nedodanej elektriny;
 - b) „nákladov na nový vstup“ výroby alebo riadenia odberu a
 - c) štandardu spoľahlivosti vyjadreného ako „predpokladaná nepokrytá energia“ a „predpokladané zníženie záťaže“.
6. Návrhy podľa odsekov 2 a 5 a výsledky posudzovania primeranosti zdrojov na európskej úrovni podľa odseku 3 musia byť predmetom predchádzajúcej konzultácie a schválenia agentúrou podľa postupu stanoveného v článku 22.

Článok 20

Štandard spoľahlivosti

1. Pri uplatňovaní kapacitných mechanizmov musia mať členské štáty zavedený štandard spoľahlivosti, ktorý transparentným spôsobom uvádza požadovanú úroveň bezpečnosti dodávok.
2. Štandard spoľahlivosti stanovuje národný regulačný orgán na základe metodiky vypracovanej v súlade s článkom 19 ods. 5.
3. Štandard spoľahlivosti sa vypočítava pomocou hodnoty nedodanej elektriny a nákladov na nový vstup v určitom časovom rámci.
4. Parametre určujúce objem kapacity obstaranej v rámci mechanizmu kapacity schvaľuje národný regulačný orgán.

Článok 21

Cezhraničná účasť na kapacitných mechanizmoch

1. Mechanizmy okrem strategických rezerv musia byť otvorené pre priamu účasť poskytovateľov kapacity z iných členských štátov za predpokladu, že existuje prepojenie sústav medzi daným členským štátom a ponukovou oblasťou, kde sa mechanizmus uplatňuje.
2. Členské štáty zabezpečia, aby zahraničná kapacita schopná poskytovať rovnocenný technický výkon ako domáce kapacity mala možnosť zúčastniť sa na tom istom súťažnom konaní ako domáce kapacity.

3. Členské štáty nesmú obmedziť účasť kapacity, ktorá sa nachádza na ich území, na kapacitných mechanizmoch iných členských štátov.
4. Cezhraničná účasť na celotrhových kapacitných mechanizmoch nesmie meniť, upravovať ani inak ovplyvňovať medzioblastné harmonogramy a fyzické toky medzi členskými štátmi, ktoré sa určujú výhradne na základe výsledkov prideľovania kapacity podľa článku 14.
5. Poskytovatelia kapacity musia mať možnosť podieľať sa v rovnakom dodacom období na viac ako jednom mechanizme. V prípade nedostupnosti musia uhradiť platby za nedostupnosť, a ak sa v dvoch alebo viacerých ponukových oblastiach, kde je poskytovateľ kapacity zmluvne viazaný, vyskytne súbežný nedostatok, musia uhradiť dve alebo viac platieb za nedostupnosť.
6. Regionálne operačné centrá zriadené podľa článku 32, berúc do úvahy očakávanú dostupnosť spojovacích vedení a pravdepodobný súbežný výskyt záťaže sústavy medzi sústavou, kde sa uplatňuje mechanizmus, a sústavou, v ktorej sa geograficky nachádza zahraničná kapacita, každoročne vypočítajú maximálnu vstupnú kapacitu dostupnú pre účasť zahraničnej kapacity. Výpočet sa musí vykonať pre každú hranicu ponukovej oblasti.
7. Členské štáty zabezpečia, aby bola vstupná kapacita uvedená v odseku 6 transparentným, nediskriminačným a trhovým spôsobom pridelená oprávneným poskytovateľom kapacity.
8. Akýkoľvek rozdiel v nákladoch na zahraničnú a domácu kapacitu vyplývajúci z prideľovania uvedeného v odseku 7 prináleží prevádzkovateľom prenosových sústav, ktorí si ho rozdelia podľa metodiky uvedenej v odseku 10 písm. b). Tieto príjmy použijú prevádzkovatelia prenosových sústav na účely stanovené v článku 17 ods. 2.
9. Prevádzkovateľ prenosovej sústavy, kde sa nachádza zahraničná kapacita:
 - a) zistí, či poskytovateľ kapacity, ktorý má záujem, dokáže poskytnúť technický výkon podľa požiadaviek kapacitného mechanizmu, na ktorom sa chce zúčastniť, a zaregistruje daného poskytovateľa kapacity v registri ako oprávneného poskytovateľa kapacity;
 - b) podľa potreby vykonáva kontroly dostupnosti.
10. ENTSO pre elektrinu do [OP: *twelve months after entry into force of this Regulation*] predloží agentúre:
 - a) metodiku výpočtu maximálnej vstupnej kapacity pre cezhraničnú účasť podľa odseku 6;
 - b) metodiku rozdelenia príjmov uvedených v odseku 8;
 - c) spoločné pravidlá na vykonávanie kontrol dostupnosti uvedených v odseku 9 písm. b);
 - d) spoločné pravidlá na určovanie prípadov, v ktorých je splatná platba za nedostupnosť;
 - e) podmienky prevádzky registra uvedeného v odseku 9 písm. a);
 - f) spoločné pravidlá na určenie kapacity oprávnenej na účasť uvedenej v odseku 9 písm. a).

Tento návrh musí byť predmetom predchádzajúcej konzultácie a schválenia agentúrou podľa postupu stanoveného v článku 22.

11. Agentúra overí, či kapacity boli vypočítané v súlade s metodikou uvedenou v odseku 10 písm. a).
12. Národné regulačné orgány zabezpečia, aby cezhraničná účasť na kapacitných mechanizmoch bola organizovaná efektívne a nediskriminačne. Predovšetkým musia zabezpečiť primerané administratívne opatrenia na vynucovanie platieb za nedostupnosť v zahraničí.
13. Pridelené kapacity uvedené v odseku 7 sú medzi oprávnenými poskytovateľmi kapacity prenosné. Oprávnení poskytovatelia kapacity oznámia akýkoľvek prenos registru uvedenému v odseku 9 písm. a).
14. ENTSO pre elektrinu najneskôr do [OP: *two years after the entry into force of this Regulation*] zriadi a uvedie do prevádzky register uvedený v odseku 9 písm. a). Register musí byť otvorený pre všetkých oprávnených poskytovateľov kapacity, sústavy uplatňujúce mechanizmy a prevádzkovateľov týchto prenosových sústav.

Článok 22

Schvaľovací postup

1. Ak sa odkazuje na tento článok, uplatňuje sa na schválenie návrhu predloženého sieťou ENTSO pre elektrinu postup stanovený v odsekoch 2 až 4.
2. Pred predložením návrhu ENTSO pre elektrinu uskutoční konzultácie, do ktorých zapojí všetky relevantné zainteresované strany, národné regulačné orgány a iné vnútroštátne orgány.
3. Agentúra návrh schváli alebo ho zmení do troch mesiacov odo dňa jeho prijatia. Ak ho zmení, pred prijatím zmeneného návrhu sa poradí s ENTSO pre elektrinu. Prijatý návrh sa uverejní na webovej stránke agentúry najneskôr do troch mesiacov po prijatí navrhovaných dokumentov.
4. Agentúra môže kedykoľvek požiadať o zmenu schváleného návrhu. Návrh s navrhovanými zmenami predloží ENTSO pre elektrinu agentúre do šiestich mesiacov od žiadosti. Agentúra zmeny pozmení alebo schváli a uverejní ich na svojej webovej stránke do troch mesiacov odo dňa prijatia návrhu.

Článok 23

Zásady koncipovania kapacitných mechanizmov

1. Na riešenie zostávajúcich problémov, ktoré nie je možné odstrániť pomocou opatrení podľa článku 18 ods. 3, môžu členské štáty v súlade s ustanoveniami tohto článku a s pravidlami Únie o štátnej pomoci zaviesť kapacitné mechanizmy.
2. Ak členský štát chce zaviesť kapacitný mechanizmus, musí o navrhovanom mechanizme uskutočniť konzultácie aspoň so susednými členskými štátmi, s ktorými je prepojená jeho elektrizačná sústava.
3. Kapacitné mechanizmy nesmú vytvárať zbytočné narušenia trhu a obmedzovať cezhraničný obchod. Objem kapacity odovzdaný do mechanizmu nesmie ísť nad rámec toho, čo je potrebné na riešenie problému.
4. Výrobná kapacita, v prípade ktorej bolo konečné investičné rozhodnutie prijaté po [OP: *entry into force*], je oprávnená na účasť na kapacitnom mechanizme iba vtedy,

ak sú jej emisie nižšie než 550 gramov CO₂/kWh. Výrobná kapacita s emisiami 550 gramov CO₂/kWh alebo viac sa počas obdobia piatich rokov po nadobudnutí účinnosti tohto nariadenia nemôže začleniť do kapacitných mechanizmov.

5. Ak posudzovanie primeranosti zdrojov na európskej úrovni nezistilo problém primeranosti zdrojov, členské štáty nesmú uplatniť kapacitné mechanizmy.

Článok 24

Existujúce mechanizmy

Členské štáty, ktoré k [OP: *entry into force of this Regulation*] uplatňujú kapacitné mechanizmy, ich prispôbia tak, aby boli v súlade s ustanoveniami článkov 18, 21 a 23 tohto nariadenia.

↓ 714/2009 (prispôbené)

Kapitola V

⊠ Prevádzka prenosového systému ⊠

Článok 25

Európska sieť prevádzkovateľov prenosových sústav pre elektrinu

~~1. Všetci~~ ~~pr~~ prevádzkovatelia prenosových sústav spolupracujú na úrovni **⊠ Únie ⊠** ~~Spoločenstva~~ prostredníctvom ENTSO pre elektrinu s cieľom podporovať dobudovanie a fungovanie vnútorného trhu s elektrinou a cezhraničný obchod a zabezpečiť optimálne riadenie, koordinovanú prevádzku a vhodný technický vývoj európskej elektrizačnej prenosovej sústavy.

↓ nový

2. ENTSO pre elektrinu pri vykonávaní svojich funkcií podľa práva EÚ koná pre dobro Európy a nezávisle od jednotlivých vnútroštátnych záujmov alebo vnútroštátnych záujmov prevádzkovateľov prenosových sústav a prispieva k efektívnemu a udržateľnému dosahovaniu cieľov stanovených v rámci politik v oblasti klímy a energetiky na obdobie rokov 2020 až 2030, a to najmä prispievaním k účinnej integrácii elektriny vyrobenej z obnoviteľných zdrojov energie a k zvyšovaniu energetickej efektívnosti.

↓ 714/2009 ⇒ nový

Článok ~~265~~

Zriadenie ENTSO pre elektrinu

1. Prevádzkovatelia prenosových sústav pre elektrinu ~~do 3. marca 2011~~ predložia Komisii a agentúre na účel zriadenia ENTSO pre elektrinu návrh stanov, zoznam členov a návrh rokovacieho poriadku ENTSO pre elektrinu vrátane rokovacieho poriadku pre konzultácie s ostatnými zainteresovanými subjektmi.
2. Agentúra poskytne Komisii stanovisko k návrhu stanov, zoznamu členov a návrhu rokovacieho poriadku do dvoch mesiacov odo dňa ich doručenia a po formálnej porade s organizáciami zastupujúcimi všetky zainteresované subjekty, najmä užívateľov sústavy vrátane odberateľov.
3. Komisia vydá stanovisko k návrhu stanov, zoznamu členov a návrhu rokovacieho poriadku po zohľadnení stanoviska agentúry prijatého podľa odseku 2, a to do troch mesiacov odo dňa doručenia stanoviska agentúry.
4. Prevádzkovatelia prenosových sústav do troch mesiacov odo dňa doručenia
⇒ priaznivého ⇐ stanoviska Komisie zriadia ENTSO pre elektrinu, prijmú jej stanovy a rokovací poriadok a uverejnia ich.

↓ nový

5. V prípade zmien alebo na základe odôvodnenej žiadosti Komisie alebo agentúry sa dokumenty uvedené v odseku 1 predložia Komisii a agentúre. Agentúra a Komisia vydajú stanovisko v súlade s odsekmi 2 až 4.

↓ 714/2009 (prispôsobené) ⇒ nový

Článok ~~278~~

Úlohy ENTSO pre elektrinu

~~1. ENTSO pre elektrinu vypracúva na žiadosť Komisie podľa článku 6 ods. 6 sieťové predpisy pre oblasti uvedené v odseku 6 tohto článku.~~

~~2.1. ENTSO pre elektrinu môže:~~

~~a) vypracúvať sieťové predpisy pre oblasti uvedené v odseku 6 článku 55 ods. 1 v záujme splnenia cieľov stanovených v článku 254, pričom takéto sieťové predpisy sa netýkajú oblastí, na ktoré sa vzťahuje žiadosť, ktorú ENTSO pre elektrinu adresovala Komisia. Tieto sieťové predpisy sa predkladajú agentúre, aby k nim zaujala stanovisko. ENTSO pre elektrinu toto stanovisko riadne zohľadní.~~

~~3. ENTSO pre elektrinu prijme:~~

b) ☒ prijíma a uverejňuje ☒ každé dva roky nezáväzný 10-ročný plán rozvoja sústavy pre ☒ celú Úniu ~~☒ celé Spoločenstvo~~ (ďalej len „plán rozvoja sústavy pre ☒ celú Úniu ~~☒ celé Spoločenstvo~~“) ~~obsahujúci európsky výhľad primeranosti výroby energie;~~

⇓ nový

c) vypracúva a prijíma návrhy týkajúce sa posúdenia primeranosti zdrojov na európskej úrovni podľa článku 19 ods. 2, 3 a 5 a návrhy technických špecifikácií cezhraničnej účasti na kapacitných mechanizmoch podľa článku 21 ods. 10;

⇓ 714/2009 (prispôsobené)

~~e)~~ d) ☒ prijíma ☒ odporúčania o koordinácii technickej spolupráce medzi prevádzkovateľmi prenosových sústav ☒ Únie ~~☒ Spoločenstva~~ a prevádzkovateľmi prenosových sústav tretích krajín;

⇓ nový

e) prijíma rámec pre spoluprácu a koordináciu medzi regionálnymi operačnými centrami;

f) prijíma návrhy vymedzujúce regióny prevádzky sústavy v pôsobnosti jednotlivých regionálnych operačných centier;

⇓ 347/2013 (prispôsobené)

⇒ nový

~~e)~~ g) ☒ prijíma ☒ spoločné nástroje na prevádzku sústavy na zabezpečenie koordinácie prevádzky sústavy za normálnych a núdzových podmienok vrátane spoločnej stupnice na klasifikáciu poruchových udalostí a výskumné plány⇒ vrátane realizácie týchto plánov prostredníctvom účinného výskumného programu ⇔. Tieto nástroje konkretizujú okrem iného:

- i) informácie vrátane ☒ primeraných denných a vnútrodených informácií, ako aj informácií v reálnom čase užitočných ~~☒ vhodného dňa vopred, daného dňa a informácie v reálnom čase, užitočné~~ na zlepšenie prevádzkovej koordinácie, ako aj optimálnu frekvenciu zberu a zverejňovania týchto informácií;
- ii) technologickú platformu na výmenu informácií v reálnom čase a podľa potreby technologické platformy na zber, spracovanie a prenos ďalších informácií uvedených v bode i), ako aj na uplatňovanie postupov, ktoré dokážu posilniť prevádzkovú koordináciu medzi prevádzkovateľmi prenosových sústav s cieľom dospieť k takej koordinácii v celej Únii;
- iii) ako prevádzkovatelia prenosových sústav poskytujú prevádzkové informácie ďalším prevádzkovateľom prenosových sústav alebo subjektu, ktorý je riadne

poverený ich ☒ podporou pri dosahovaní ~~☒ podporovaním, v záujme dosiahnutia~~ prevádzkovej koordinácie, a agentúra a

- iv) že prevádzkovatelia prenosových sústav ☒ určia kontaktné miesto ~~☒ navrhnu miesto kontaktu~~ zodpovedné za riešenie žiadostí iných prevádzkovateľov prenosových sústav alebo subjektu, ktorý je riadne poverený, ako sa uvádza v bode iii), alebo agentúry v súvislosti s týmito informáciami.

~~ENTSO pre elektrinu predloží agentúre a Komisii prijaté špecifikácie k uvedeným bodom i) až iv) do 16. mája 2015.~~

~~Agentúra do 12 mesiacov od prijatia špecifikácií vydá stanovisko, v ktorom posúdi, či dostatočne prispievajú k podpore cezhraničného obchodu a k zabezpečovaniu optimálneho riadenia, koordinovanej prevádzke, účinného využívania a plynulého technického vývoja európskej elektrizačnej prenosovej sústavy.~~

↓ 714/2009 (prispôsobené)
⇒ nový

~~d) h)~~ ☒ prijíma ☒ ročný pracovný program;

~~e) i)~~ ☒ prijíma ☒ výročnú správu;

~~j) f)~~ ☒ vykonáva a prijíma ☒ ročný výhľad primeranosti výroby energie v letnom a zimnom období ⇒ sezónne výhľady primeranosti ⇐ ☒ podľa článku 9 ods. 2 [nariadenia o pripravenosti na riziká podľa návrhu COM(2016) 862] ☒ .

~~4. Európsky výhľad primeranosti výroby energie uvedený v odseku 3 písm. b) sa zaoberá celkovou primeranosťou elektrizačnej sústavy z hľadiska schopnosti uspokojovať súčasný a projektovaný dopyt po elektrine počas nasledujúcich piatich rokov, ako aj počas obdobia medzi piatimi a 15 rokmi od vydania výhľadu. Tento európsky výhľad primeranosti výroby energie sa musí zakladať na vnútroštátnych výhľadoch primeranosti výroby energie vypracovaných všetkými jednotlivými prevádzkovateľmi prenosových sústav.~~

↓ nový

2. ENTSO pre elektrinu predloží agentúre správu o zistených nedostatkoch týkajúcich sa zriadenia a fungovania regionálnych operačných centier.
3. ENTSO pre elektrinu uverejňuje zápisnice zo zasadnutí svojho valného zhromaždenia, správnej rady a výborov a pravidelne poskytuje verejnosti informácie o svojom rozhodovaní a svojich činnostiach.

↓ 714/2009 (prispôsobené)
⇒ nový

~~5. 4.~~ Ročný pracovný program uvedený v odseku ~~3~~ 1 písm. ~~d) h)~~ obsahuje zoznam a opis sieťových predpisov, ktoré sa majú vypracovať, plán koordinácie prevádzky sústavy a výskumno-vývojové činnosti, ktoré sa majú vykonať v danom roku, ako aj orientačný harmonogram.

~~9.5.~~ ENTISO pre elektrinu sprístupňuje všetky informácie, ktoré agentúra požaduje na účely plnenia jej úloh podľa článku ~~299~~ ods. 1. ⇒ Prevádzkovatelia prenosových sústav sprístupňujú ENTISO pre elektrinu všetky informácie požadované na účely plnenia jeho úlohy podľa prvej vety. ⇐

~~642.~~ Na žiadosť Komisie poskytuje ENTISO pre elektrinu Komisii stanoviská k prijímaniu usmernení uvedených v článku ~~5748.~~

~~7. Sieťové predpisy sa vypracujú pre cezhraničné sieťové záležitosti a záležitosti týkajúce sa integrácie trhu a nie je nimi dotknuté právo členských štátov ustanoviť národné sieťové predpisy, ktoré neovplyvňujú cezhraničný obeh.~~

~~8. ENTISO pre elektrinu monitoruje a analyzuje vykonávanie sieťových predpisov a usmernení prijatých Komisiou podľa článku 6 ods. 11, ako aj ich účinok na harmonizáciu uplatniteľných pravidiel zameraných na uľahčovanie integrácie trhu. ENTISO pre elektrinu oznamuje svoje zistenia agentúre a výsledky analýzy zahŕňa do výročnej správy uvedenej v odseku 3 písm. d) tohto článku.~~

Článok ~~2840~~

Konzultácie

1. ENTISO pre elektrinu pri vypracúvaní ⇒ návrhov v súlade s úlohami uvedenými v článku 27 ods. 1 ⇐ ~~sieťových predpisov, návrhu plánu rozvoja sústavy pre celé Spoločenstvo a ročného pracovného programu uvedených v článku 8 ods. 1, 2 a 3~~ dôkladne, včas, otvorene a transparentne konzultuje so všetkými relevantnými ~~☒~~ zainteresovanými subjektmi ~~☒ účastníkmi trhu~~, a najmä s organizáciami zastupujúcimi všetky zainteresované subjekty, a to v súlade s rokovacím poriadkom uvedeným v článku ~~26 5 ods. 1~~. Týchto konzultácií sa zúčastňujú aj národné regulačné orgány a ostatné vnútroštátne orgány, dodávateľské a výrobné podniky, užívatelia sústavy vrátane odberateľov, prevádzkovatelia distribučných sústav vrátane relevantných odvetvových združení, technických orgánov a platforiem zainteresovaných subjektov. Cieľom konzultácií je zistiť stanoviská a návrhy všetkých relevantných účastníkov počas rozhodovacieho procesu.
2. Všetky dokumenty a zápisnice zo zasadnutí týkajúce sa konzultácií uvedených v odseku 1 sa zverejnia.
3. ENTISO pre elektrinu pred prijatím ⇒ návrhov podľa článku 27 ods. 1 ⇐ ~~ročného pracovného programu a sieťových predpisov uvedených v článku 8 ods. 1, 2 a 3~~ uvedie spôsob, akým boli zohľadnené pripomienky, ktoré dostala v priebehu konzultácií. Ak pripomienky neboli zohľadnené, uvedie dôvody.

Článok ~~299~~

Monitorovanie agentúrou

1. Agentúra monitoruje plnenie úloh ENTISO pre elektrinu uvedených v článku ~~278~~ ods. 1, 2 a 3 a podáva o tom správy Komisii.

Agentúra monitoruje, ako ENTISO pre elektrinu vykonáva sieťové predpisy vypracované podľa článku ~~55 ods. 14 8 ods. 2~~ a ~~sieťové predpisy, ktoré sa vypracovali v súlade s článkom 6 ods. 1 až 10, ktoré však neprijala Komisia podľa článku 6 ods. 11.~~ V prípade, že ENTISO pre elektrinu nevykonala ktorýkoľvek z

uvedených sieťových predpisov, agentúra požiada ENTSO pre elektrinu, aby poskytla riadne vysvetlenie dôvodov, pre ktoré takéto predpisy nevykonala. Agentúra informuje Komisiu o tomto vysvetlení a poskytne k nemu stanovisko.

Agentúra monitoruje a analyzuje vykonávanie sieťových predpisov a usmernení prijatých Komisiou podľa článku 54 ods. 1 ~~6 ods. 11~~ a ich účinok na harmonizáciu uplatniteľných pravidiel zameraných na uľahčovanie integrácie trhu, ako aj ich účinok na nediskrimináciu, skutočnú hospodársku súťaž a efektívne fungovanie trhu a podáva o tom správy Komisii.

2. ENTSO pre elektrinu predloží agentúre návrh plánu rozvoja sústavy pre ☒ celú Úniu ~~☒ celé Spoločenstvo~~, návrh ročného pracovného programu vrátane informácií týkajúcich sa konzultačného postupu a ďalšie dokumenty uvedené v článku 27 ods. 1 ~~8 ods. 3~~, aby k nim agentúra zaujala stanovisko.

Ak agentúra usúdi, že návrh ročného pracovného programu alebo návrh plánu rozvoja sústavy pre ☒ celú Úniu ~~☒ celé Spoločenstvo~~ predložený ENTSO pre elektrinu neprispieva k nediskriminácii, skutočnej hospodárskej súťaži a efektívnemu fungovaniu trhu, ani k dostatočnej úrovni cezhraničných spojovacích vedení otvorených pre prístup tretích strán, do dvoch mesiacov odo dňa doručenia návrhov poskytne pre ENTSO pre elektrinu a Komisiu riadne odôvodnené stanovisko, ako aj odporúčania.

↓ 347/2013 (prispôsobené)

Článok 30 ~~11~~

☒ Náklady ~~☒ Výdavky~~

Náklady spojené s činnosťami ENTSO pre elektrinu uvedenými v článkoch 25 až 29 a 54 až 57 ~~4 až 12~~ tohto nariadenia a v článku 11 nariadenia (EÚ) č. 347/2013 hradia prevádzkovatelia prenosových sústav a zohľadňujú sa pri výpočte taríf. Regulačné orgány tieto náklady schvália, iba ak sú rozumné a vhodné.

↓ 714/2009
⇒ nový

Článok 31 ~~12~~

Regionálna spolupráca prevádzkovateľov prenosových sústav

1. Prevádzkovatelia prenosových sústav nadviažu regionálnu spoluprácu v rámci ENTSO pre elektrinu s cieľom podieľať sa na činnostiach uvedených v článku 27 ~~8~~ ods. 1, 2 a 3. Konkrétne, každé dva roky uverejnia regionálny investičný plán a môžu prijímať investičné rozhodnutia, ktoré sú na ňom založené. ⇒ ENTSO pre elektrinu podporuje spoluprácu medzi prevádzkovateľmi prenosových sústav na regionálnej úrovni a zabezpečuje interoperabilitu, komunikáciu a monitorovanie regionálnych výsledkov v oblastiach, ktoré ešte nie sú harmonizované na úrovni Únie. ⇐

2. Prevádzkovatelia prenosových sústav podporujú prevádzkové opatrenia, ktorých cieľom je zabezpečiť optimálne riadenie sústavy, ako aj rozvoj výmen energie, koordinované prideľovanie cezhraničnej kapacity prostredníctvom nediskriminačných trhovo orientovaných riešení, v ktorých sa venuje náležitá pozornosť špecifickým výhodám implicitných aukcií pri krátkodobom prideľovaní, a integráciu vyrovnávajúcich a rezervných energetických mechanizmov.
3. V záujme dosiahnutia cieľov uvedených v odsekoch 1 a 2 tohto článku môže Komisia vymedziť zemepisnú oblasť, na ktorú sa vzťahujú jednotlivé štruktúry regionálnej spolupráce, pričom zohľadní existujúce štruktúry regionálnej spolupráce. Každý členský štát môže podporovať spoluprácu vo viacerých zemepisných oblastiach. ⇨ Komisia je splnomocnená prijímať delegované akty v súlade s článkom 63 týkajúce sa zemepisných oblastí spadajúcich do pôsobnosti jednotlivých štruktúr regionálnej spolupráce. ⇧ ~~Opatrenie uvedené v prvej vete, zamerané na zmenu nepodstatných prvkov tohto nariadenia jeho doplnením, sa prijíma v súlade s regulačným postupom s kontrolou uvedeným v článku 23 ods. 2.~~ Na tento účel Komisia konzultuje s agentúrou a ENTSO pre elektrinu.

↓ nový

Článok 32

Zriadenie regionálnych operačných centier a ich poslanie

1. Všetci prevádzkovatelia prenosových sústav do [OP: *twelve months after entry into force*] v súlade s kritériami uvedenými v tejto kapitole zriadia regionálne operačné centrá. Každé regionálne operačné centrum sa zriadi na území jedného z členských štátov regiónu, v ktorom bude pôsobiť.
2. Regionálne operačné centrá majú právnu formu podľa článku 1 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2009/101/ES⁴⁰.
3. Regionálne operačné centrá dopĺňajú úlohu prevádzkovateľov prenosových sústav tým, že vykonávajú funkcie regionálneho významu. Zavedú prevádzkové opatrenia s cieľom zabezpečiť efektívnu, bezpečnú a spoľahlivú prevádzku prepojenej prenosovej sústavy.

Článok 33

Geografická pôsobnosť regionálnych operačných centier

1. ENTSO pre elektrinu do [OP: *six months after entry into force of this Regulation*] predloží agentúre návrh vymedzenia regiónov prevádzky sústavy v pôsobnosti regionálnych operačných centier, v ktorom zohľadní existujúcich regionálnych koordinátorov bezpečnosti, na základe týchto kritérií:

⁴⁰

Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2009/101/ES zo 16. septembra 2009 o koordinácii záruk, ktoré sa od obchodných spoločností v zmysle článku 48 druhého odseku zmluvy vyžadujú v členských štátoch na ochranu záujmov spoločníkov a tretích osôb s cieľom zabezpečiť rovnocennosť týchto záruk (Ú. v. EÚ L 258, 1.10.2009, s. 11).

- a) topológia siete vrátane stupňa prepojenia a vzájomnej závislosti energetických sústav z hľadiska tokov;
 - b) synchrónne spojenie sústav;
 - c) veľkosť regiónu, ktorá pokrýva aspoň jeden región výpočtu kapacity;
 - d) geografická optimalizácia vyrovňovacích rezerv.
2. Agentúra do troch mesiacov od doručenia návrhu vymedzujúceho regióny prevádzky sústavy tento návrh schváli alebo navrhne jeho zmeny. Ak agentúra navrhne zmeny návrhu, poradí sa pred ich prijatím s ENTSO pre elektrinu. Prijatý návrh sa uverejní na webovom sídle agentúry.

Článok 34

Úlohy regionálnych operačných centier

1. Každé regionálne operačné centrum musí v regióne prevádzky sústavy, kde je zriadené, vykonávať všetky tieto funkcie a regionálne operačné centrá vykonávajú aspoň tieto funkcie podrobnejšie uvedené v prílohe I:
- a) koordinovaný výpočet kapacity;
 - b) koordinovaná analýza bezpečnosti;
 - c) vytváranie spoločných modelov sústavy;
 - d) posudzovanie súladu plánov obrany a plánov obnovy prevádzkovateľov prenosových sústav;
 - e) koordinácia a optimalizácia regionálnej obnovy;
 - f) poprevádzková a poporuchová analýza a podávanie správ;
 - g) stanovenie veľkosti rezervnej kapacity na regionálnej úrovni;
 - h) podpora obstarávania disponibilít na regionálnej úrovni;
 - i) týždenné až vnútrodenné regionálne predpovede primeranosti sústavy a príprava opatrení na zníženie rizika;
 - j) koordinácia plánovania výpadkov;
 - k) optimalizácia kompenzačných mechanizmov medzi prevádzkovateľmi prenosových sústav;
 - l) odborná príprava a vydávanie osvedčení;
 - m) identifikácia regionálnych krízových scenárov podľa článku 6 ods. 1 [nariadenia o pripravenosti na riziká podľa návrhu COM(2016) 862], ak ich touto úlohou poverila ENTSO pre elektrinu;
 - n) príprava a vykonávanie každoročných simulácií krízy v spolupráci s príslušnými orgánmi podľa článku 12 ods. 3 [nariadenia o pripravenosti na riziká podľa návrhu COM(2016) 862];
 - o) úlohy týkajúce sa identifikácie regionálnych krízových scenárov, ak sú nimi regionálne operačné centrá poverené podľa článku 6 ods. 1 [nariadenia o pripravenosti na riziká podľa návrhu COM(2016) 862], a v rozsahu, v akom sú nimi poverené;

- p) úlohy týkajúce sa sezónnych výhl'adov primeranosti, ak sú nimi regionálne operačné centrá poverené podľa článku 9 ods. 2 [nariadenia o pripravenosti na riziká podľa návrhu COM(2016) 862], a v rozsahu, v akom sú nimi poverené;
 - q) výpočet maximálnej vstupnej kapacity dostupnej pre účasť zahraničnej kapacity na kapacitných mechanizmoch podľa článku 21 ods. 6.
- 2. Podľa kapitoly VII tohto nariadenia môže Komisia regionálnym operačným centráм pridať ďalšie funkcie, ktoré nezahŕňajú rozhodovacie právomoci.
 - 3. Informácie potrebné na vykonávanie funkcií regionálnych operačných centier poskytujú svojim regionálnym operačným centráм prevádzkovatelia prenosových sústav.
 - 4. Regionálne operačné centrá poskytujú prevádzkovateľom prenosových sústav v regióne prevádzky sústavy všetky informácie potrebné na vykonanie rozhodnutí a odporúčaní navrhovaných regionálnymi operačnými centrami.

Článok 35

Spolupráca v rámci regionálnych operačných centier

- 1. Každodenná prevádzka regionálnych operačných centier sa riadi na základe kooperatívneho rozhodovania. Kooperatívne rozhodovanie sa zakladá na:
 - a) pracovných postupoch v súlade s článkom 36 na riešenie aspektov plánovania a prevádzky, ktoré sa týkajú funkcií;
 - b) postupe konzultácií v súlade s článkom 37 s prevádzkovateľmi prenosových sústav v regióne prevádzky sústavy pri výkone prevádzkových funkcií a úloh;
 - c) postupe prijímania rozhodnutí a odporúčaní v súlade s článkom 38;
 - d) postupe preskúmania rozhodnutia a odporúčaní prijatých regionálnymi operačnými centrami v súlade s článkom 39.

Článok 36

Pracovné postupy

- 1. Regionálne operačné centrá vypracujú pracovné postupy na riešenie aspektov plánovania a prevádzky súvisiacich s funkciami, ktoré treba vykonávať, pričom berú do úvahy najmä špecifiká a požiadavky týchto funkcií špecifikované v prílohe I.
- 2. Regionálne operačné centrá zabezpečia, aby pracovné postupy obsahovali pravidlá na informovanie dotknutých strán.

Článok 37

Postup konzultácií

Regionálne operačné centrá vypracujú postup na organizáciu primeraných a pravidelných konzultácií s prevádzkovateľmi prenosových sústav a príslušných zainteresovaných subjektov pri výkone svojich každodenných prevádzkových povinností a úloh. S cieľom zabezpečiť, aby sa dali riešiť regulačné otázky, musia byť v prípade potreby zapojené regulačné orgány.

Článok 38

Prijímanie rozhodnutí a odporúčaní

1. Regionálne operačné centrá vypracujú postup prijímania rozhodnutí a odporúčaní.
2. Regionálne operačné centrá prijímajú záväzné rozhodnutia určené prevádzkovateľom prenosových sústav v súvislosti s funkciami uvedenými v článku 34 ods. 1 písmenách a), b), g) a q). Prevádzkovatelia prenosových sústav vykonávajú záväzné rozhodnutia vydané regionálnymi operačnými centrami okrem prípadov, keď by bola negatívne ovplyvnená bezpečnosť sústavy.
3. Regionálne operačné centrá prijímajú odporúčania určené prevádzkovateľom prenosových sústav v súvislosti s funkciami uvedenými v článku 34 ods. 1 písmenách c) až f) a h) až p).
4. Regulačné orgány v regióne prevádzky sústavy môžu spoločne rozhodnúť o udelení záväzných rozhodovacích právomocí regionálnemu operačnému centru v súvislosti s jednou alebo viacerými funkciami stanovenými v článku 34 ods. 1 písmenách c) až f) a h) až l).

Článok 39

Preskúmanie rozhodnutí a odporúčaní

1. Regionálne operačné centrá vypracujú postup preskúmania rozhodnutí a odporúčaní.
2. Postup sa spustí na žiadosť jedného alebo viacerých prevádzkovateľov prenosových sústav v regióne prevádzky systému. Po preskúmaní rozhodnutia alebo odporúčania regionálne operačné centrá dané opatrenie potvrdia alebo upravia.
3. Ak je opatrenie, ktoré je predmetom preskúmania, záväzné rozhodnutie v súlade s článkom 38 ods. 2, žiadosť o preskúmanie nemá za následok pozastavenie uplatňovania rozhodnutia okrem prípadov, keď je negatívne ovplyvnená bezpečnosť sústavy.
4. Ak je opatrenie, ktoré je predmetom preskúmania, odporúčanie v súlade s článkom 38 ods. 3 a ak sa prevádzkovateľ prenosovej sústavy po preskúmaní rozhodne odchyliť od odporúčania, prevádzkovateľ prenosovej sústavy predloží regionálnemu operačnému centru a ostatným prevádzkovateľom prenosových sústav v regióne prevádzky sústavy podrobné odôvodnenie.

Článok 40

Správna rada regionálnych operačných centier

1. Regionálne operačné centrá zriadia správnu radu na prijímanie opatrení v súvislosti s ich riadením a na monitorovanie ich fungovania.
2. Správna rada sa skladá z členov zastupujúcich prevádzkovateľov prenosových sústav a pozorovateľov zastupujúcich regulačné orgány regiónu prevádzky sústavy. Zástupcovia regulačných orgánov nemajú hlasovacie práva.
3. Správna rada je zodpovedná za:

- a) navrhovanie a schvaľovanie stanov a rokovacieho poriadku regionálneho operačného centra;
 - b) rozhodovanie o zavedení organizačnej štruktúry;
 - c) prípravu a schvaľovanie ročného rozpočtu;
 - d) vypracúvanie a schvaľovanie postupov kooperatívneho rozhodovania v súlade s článkom 35.
4. Medzi právomoci správnej rady nepatria tie, ktoré sa týkajú každodenných činností regionálnych operačných centier a vykonávania ich funkcií.

Článok 41

Organizačná štruktúra

- 1. Regionálne operačné centrá usporiadajú a riadia svoju organizáciu podľa štruktúry, ktorá prispieva k spoľahlivosti ich funkcií. V ich organizačnej štruktúre sa musia špecifikovať:
 - a) právomoci, povinnosti a zodpovednosť riadiacich pracovníkov;
 - b) vzťahy a hierarchické vzťahy medzi jednotlivými časťami a postupmi organizácie.
- 2. Regionálne operačné centrá môžu zriadiť regionálne kancelárie na riešenie miestnych špecifik alebo záložné operačné centrá na efektívne a spoľahlivé plnenie svojich funkcií.

Článok 42

Vybavenie a personál

Regionálne operačné centrá musia byť vybavené všetkými ľudskými, technickými, materiálnymi a finančnými zdrojmi potrebnými na plnenie svojich povinností podľa tohto nariadenia a na vykonávanie svojich funkcií.

Článok 43

Monitorovanie a podávanie správ

- 1. Regionálne operačné centrá zavedú postup na priebežné monitorovanie aspoň:
 - a) svojej prevádzkovej výkonnosti;
 - b) vydaných rozhodnutí a odporúčaní a dosiahnutých výsledkov;
 - c) efektívnosti a účinnosti všetkých funkcií, za ktoré sú zodpovedné.
- 2. Údaje vyplývajúce z priebežného monitorovania predkladajú regionálne operačné centrá aspoň raz ročne agentúre a regulačným orgánom regiónu prevádzky sústavy.
- 3. Regionálne operačné centrá transparentným spôsobom stanovujú svoje náklady a podávajú o nich správy agentúre a regulačným orgánom regiónu prevádzky sústavy.
- 4. Regionálne operačné centrá predkladajú sieti ENTSO pre elektrinu, agentúre, regulačným orgánom regiónu prevádzky sústavy a skupine pre koordináciu v oblasti

elektrickej energie zriadenej podľa článku 1 rozhodnutia Komisie 2012/C 353/02⁴¹ výročnú správu o svojej činnosti.

5. Regionálne operačné centrá podávajú správy o nedostatkoch zistených pri monitorovaní podľa odseku 1 siete ENTSO pre elektrinu, regulačným orgánom regiónu prevádzky sústavy, agentúre a príslušným orgánom členských štátov zodpovedným za prevenciu a riadenie krízových situácií.

Článok 44

Zodpovednosť

Regionálne operačné centrá prijímajú potrebné kroky na poistenie zodpovednosti v súvislosti s výkonom svojich úloh, najmä pri prijímaní rozhodnutí záväzných pre prevádzkovateľov prenosových sústav. Metóda, ktorá sa použije na zabezpečenie krytia, musí zohľadňovať právne postavenie regionálneho operačného centra a úroveň dostupného komerčného poistného krytia.

↓ 714/2009 (prispôsobené)

Článok ~~45~~⁴²

~~10.~~ Desaťročný plán rozvoja sústavy

1. ~~10. ENTSO pre elektrinu každé dva roky prijme a uverejní plán rozvoja sústavy pre celé Spoločenstvo. Plán rozvoja sústavy pre~~ ~~celú Úniu~~ ~~celé Spoločenstvo~~ ~~uvedený v článku 27 ods. 1 písmene b) musí obsahovať modelovanie integrovanej sústavy, vypracúvanie scenárov, európsky výhľad primeranosti výroby energie a hodnotenie odolnosti sústavy.~~

Plán rozvoja sústavy pre ~~celú Úniu~~ ~~celé Spoločenstvo~~ najmä:

↓ 347/2013 (prispôsobené)

- a) vychádza z národných investičných plánov, zohľadňujúc regionálne investičné plány uvedené v článku 12 ods. 1 a podľa potreby aspekty ~~Únie~~ ~~týkajúce sa~~ plánovania siete, ako sa stanovuje v nariadení Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 347/2013 ~~zo 17. apríla 2013 o usmerneniach pre transeurópsku energetickú~~ ~~infraštruktúru~~⁴²; vypracuje sa analýza nákladov a prínosov s využitím metodiky stanovenej v článku 11 ~~uvedeného~~ ~~tohto~~ nariadenia;

⁴¹ Rozhodnutie Komisie z 15. novembra 2012, ktorým sa zriaďuje skupina pre koordináciu v oblasti elektrickej energie (Ú. v. EÚ C 353, 17.11.2012, s. 2).

⁴² Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 347/2013 zo 17. apríla 2013 o usmerneniach pre transeurópsku energetickú infraštruktúru (Ú. v. EÚ L 115, 25.4.2013, s. 39).

- b) vychádza, pokiaľ ide o cezhraničné spojovacie vedenia, aj z primeraných potrieb jednotlivých užívateľov sústav a integruje dlhodobé záväzky investorov uvedené v článkoch ~~8, 13 a 22~~ 44 a 51 [prepracované znenie smernice 2009/72/ES podľa návrhu COM(2016) 864/2] ~~smernice 2009/72/ES~~ a
- c) identifikuje investičné medzery, obzvlášť pokiaľ ide o cezhraničné kapacity.

So zreteľom na písm. c) ~~druhého pododseku~~ k plánu rozvoja sústavy pre ☒ celú Úniu ☒ ~~celé Spoločenstvo~~ môže byť priložený prehľad prekážok zvyšovania cezhraničnej kapacity sústavy vyplývajúcich z rozličných postupov schvaľovania alebo rozličnej praxe.

~~112.~~ Agentúra vypracuje stanovisko k národným 10-ročným plánom rozvoja sústavy s cieľom posúdiť ich súlad s plánom rozvoja sústavy pre ☒ celú Úniu ☒ ~~celé Spoločenstvo~~. Ak agentúra zistí nesúlad medzi národným 10-ročným plánom rozvoja sústavy a plánom rozvoja sústavy pre ☒ celú Úniu ☒ ~~celé Spoločenstvo~~, navrhne vhodným spôsobom zmeniť národný plán rozvoja sústavy alebo plán rozvoja sústavy pre ☒ celú Úniu ☒ ~~celé Spoločenstvo~~. Ak je takýto národný plán rozvoja sústavy vypracovaný v súlade s článkom ~~5122~~ [prepracované znenie smernice 2009/72/ES podľa návrhu COM(2016) 864/2] ~~smernice 2009/72/ES~~, agentúra odporučí príslušnému národnému regulačnému orgánu zmeniť národný 10-ročný plán rozvoja sústavy v súlade s článkom ~~5122~~ ods. 7 uvedenej smernice a informuje o tom Komisii.

Článok ~~4613~~

Kompenzačný mechanizmus medzi prevádzkovateľmi prenosových sústav

1. Prevádzkovatelia prenosových sústav dostávajú kompenzáciu za náklady, ktoré im vzniknú v dôsledku prenosu cezhraničných tokov elektriny cez ich sústavy.
2. Kompenzáciu uvedenú v odseku 1 platia prevádzkovatelia národných prenosových sústav, z ktorých cezhraničné toky pochádzajú, a sústav, v ktorých tieto toky končia.
3. Kompenzačné platby sa uskutočňujú pravidelne a za dané časové obdobie v minulosti. Ak je to potrebné, vykonajú sa dodatočné úpravy zaplatených kompenzácií, aby zodpovedali skutočne vzniknutým nákladom.

Prvé obdobie, za ktoré sa uskutočnia kompenzačné platby, sa určí v usmerneniach uvedených v článku ~~5718~~.

4. Komisia ~~rozhodne o sumách~~ ⇒ prijme delegované akty v súlade s článkom 63 týkajúce sa výšky ⇐ splatných kompenzačných platieb. ~~Tieto opatrenia zamerané na zmenu nepodstatných prvkov tohto nariadenia jeho doplnením sa prijímú v súlade s regulačným postupom s kontrolou uvedeným v článku 23 ods. 2.~~
5. Objem prenášaných cezhraničných tokov a objem cezhraničných tokov, ktoré sa označia ako toky, ktoré pochádzajú alebo končia v národných prenosových

sústavách, sa určia na základe fyzických tokov elektriny skutočne nameraných v danom časovom období.

6. Náklady, ktoré vznikli v dôsledku prenosu cezhraničných tokov, sa stanovujú na základe projektovaných dlhodobých priemerných prírastkových nákladov, pričom sa zohľadnia straty, investície do novej infraštruktúry a primeraný podiel nákladov na existujúcu infraštruktúru, pokiaľ sa táto infraštruktúra využíva na prenos cezhraničných tokov, obzvlášť pri zvážení potreby garantovať bezpečnosť dodávky. Pri stanovovaní vzniknutých nákladov sa použijú uznávané, štandardné metodiky stanovovania nákladov. Prijímaná kompenzácia sa znižuje zohľadnením výhod, ktoré sústave vzniknú v dôsledku prenosu cezhraničných tokov.

7. Pokiaľ sú prenosové sústavy dvoch alebo viacerých členských štátov úplne alebo čiastočne súčasťou jedného riadiaceho bloku, iba na účely kompenzačného mechanizmu medzi prevádzkovateľmi prenosových sústav ~~uvedeného v článku 13~~ sa riadiaci blok ako celok považuje za časť prenosovej sústavy jedného z dotknutých členských štátov, aby sa zabránilo tomu, aby sa toky v rámci riadiaceho bloku považovali za cezhraničné toky podľa článku 2 ods. 2 písm. b) prvého pododseku tohto odseku, čo by viedlo k vzniku kompenzačných platieb podľa odseku 1 tohto článku 13. Regulačné orgány dotknutých členských štátov môžu rozhodnúť o tom, za súčasť ktorého členského štátu sa bude považovať riadiaci blok ako celok.

↓ 714/2009 (prispôsobené)
⇒ nový

Článok ~~47~~45

Poskytovanie informácií

1. Prevádzkovatelia prenosových sústav vytvoria mechanizmy na koordináciu a výmenu informácií s cieľom zabezpečiť bezpečnosť sústav v kontexte riadenia preťaženia.
2. Bezpečnostné, prevádzkové a plánovacie normy používané prevádzkovateľmi prenosových sústav sa zverejnia. Uverejnené informácie budú zahŕňať všeobecný model pre výpočet celkovej prenosovej kapacity a rozpätie spoľahlivosti prenosu založené na elektrických a fyzikálnych vlastnostiach sústavy. Tieto modely podliehajú schváleniu regulačnými orgánmi.
3. Prevádzkovatelia prenosových sústav zverejňujú odhady dostupnej prenosovej kapacity pre každý deň, pričom uvádzajú všetku už rezervovanú prenosovú kapacitu. Takéto zverejňovanie sa vykonáva v určených časových úsekoch pred dňom prenosu a v každom prípade zahŕňa odhady na týždeň a mesiac vopred, ako aj kvantitatívne určenie očakávanej spoľahlivosti dostupnej kapacity.
4. Prevádzkovatelia prenosových sústav uverejňujú príslušné údaje o súhrnnom predpoklade a skutočnom dopyte, o dostupnosti a skutočnom využívaní výrobných aktív a aktív na strane odberu, o dostupnosti a využití sústav a spojovacích vedení a o ☒ vyrovňavacej energii ☒ ~~regulačnej elektriny~~ a rezervnej kapacite. Pokiaľ ide o dostupnosť a skutočné využívanie malých výrobných aktív a aktív na strane odberu, možno použiť súhrnné odhady.

5. Dotknutí účastníci trhu poskytnú prevádzkovateľom prenosových sústav relevantné údaje.
6. Výrobné podniky, ktoré vlastnia alebo prevádzkujú výrobné aktíva, z ktorých aspoň jedno má inštalovaný výkon $\geq$ výrobnú kapacitu minimálne 250 MW, $\Rightarrow$ alebo ktoré majú portfólio zahŕňajúce výrobné aktíva s výkonom aspoň 400 MW, $\Leftarrow$ uchovávajú pre národný regulačný orgán, národný orgán pre hospodársku súťaž a Komisiu po dobu piatich rokov všetky hodinové údaje za jednotlivé elektrárne, ktoré sú potrebné na overovanie všetkých prevádzkových dispečerských rozhodnutí a ponukového správania na burzách s elektrinou, aukciách kapacity spojovacích vedení, rezervných trhoch a mimoburzových trhoch. Medzi informácie za jednotlivé elektrárne a za každú hodinu, ktoré sa majú uchovávať, patria okrem iného údaje o dostupnej výrobnej kapacite a viazaných rezervách vrátane rozdelenia týchto viazaných rezerv medzi jednotlivé elektrárne v čase uvedenia ponuky a v čase výroby.

↓ nový

7. Prevádzkovatelia prenosových sústav si musia pravidelne vymieňať súbor dostatočne presných údajov o sústave a výkonových tokoch, aby bolo možné uskutočniť výpočty výkonových tokov pre každého prevádzkovateľa prenosovej sústavy v jeho príslušnej oblasti. Rovnaký súbor údajov sa na požiadanie sprístupní regulačným orgánom a Komisii. Regulačné orgány a Európska komisia zaobchádzajú s údajmi v tomto súbore ako s dôvernými a zabezpečia, aby s nimi takto zaobchádzal aj akýkoľvek poradný subjekt, ktorý na ich žiadosť vykonáva analytické práce na základe týchto údajov.

↓ 714/2009

Článok 48~~3~~

Certifikácia prevádzkovateľov prenosových sústav

1. Komisia preskúma oznámenie o rozhodnutí o certifikácii prevádzkovateľa prenosovej sústavy podľa článku ~~5240~~ ods. 6 [prepracované znenie smernice 2009/72/ES podľa návrhu COM(2016) 864/2] ~~smernice 2009/72/ES~~ hneď, ako jej ho doručia. Komisia do dvoch mesiacov odo dňa doručenia tohto oznámenia doručí príslušnému národnému regulačnému orgánu svoje stanovisko o dodržaní ustanovení článku ~~5240~~ ods. 2 alebo článku ~~5344~~ a článku ~~439~~ [prepracované znenie smernice 2009/72/ES podľa návrhu COM(2016) 864/2] ~~smernice 2009/72/ES~~.

Pri príprave stanoviska uvedeného v prvom pododseku si môže Komisia vyžiadať od agentúry stanovisko k rozhodnutiu národného regulačného orgánu. V takomto prípade sa dvojmesačná lehota uvedená v prvom pododseku predlžuje o ďalšie dva mesiace.

Ak Komisia v lehote uvedenej v prvom a druhom pododseku nevydá stanovisko, považuje sa to za nevznesenie námietky voči rozhodnutiu regulačného orgánu.

2. Národný regulačný orgán prijme do dvoch mesiacov od doručenia stanoviska Komisie konečné rozhodnutie ~~ohľadom~~ o certifikácii prevádzkovateľa prenosovej sústavy, pričom v najväčšej možnej miere zohľadní stanovisko Komisie. Rozhodnutie regulačného orgánu a stanovisko Komisie sa uverejňujú spoločne.
3. Regulačné orgány a/alebo Komisia môžu kedykoľvek počas tohto postupu od prevádzkovateľa prenosovej sústavy a/alebo podniku, ktorý vykonáva výrobnú alebo dodávateľskú činnosť, žiadať akékoľvek informácie dôležité pre plnenie svojich úloh podľa tohto článku.
4. Regulačné orgány a Komisia zachovávajú dôvernosť citlivých obchodných informácií.

~~5. Komisia môže prijať usmernenia ustanovujúce podrobný postup, ktorý sa má dodržiavať pri uplatňovaní odsekov 1 a 2 tohto článku. Tieto opatrenia zamerané na zmenu nepodstatných prvkov tohto nariadenia jeho doplnením sa prijímú v súlade s regulačným postupom s kontrolou uvedeným v článku 23 ods. 2.~~

~~5.6.~~ Ak je Komisii doručené oznámenie o certifikácii prevádzkovateľa prenosovej sústavy podľa článku ~~439~~ ods. ~~940~~ [prepracované znenie smernice 2009/72/ES podľa návrhu COM(2016) 864/2] ~~smernice 2009/72/ES~~, Komisia prijme rozhodnutie o certifikácii. Regulačný orgán rozhodnutiu Komisie vyhovie.

↓ nový

Kapitola VI

Prevádzka distribučnej sústavy

Článok 49

Európsky subjekt prevádzkovateľov distribučných sústav

Prevádzkovatelia distribučných sústav, ktorí nie sú súčasťou vertikálne integrovaného podniku alebo ktorí sú oddelení podľa ustanovení článku 35 [prepracované znenie smernice 2009/72/ES podľa návrhu COM(2016) 864/2], spolupracujú na úrovni Únie prostredníctvom európskeho subjektu prevádzkovateľov distribučných sústav (ďalej len „subjekt PDS EÚ“) s cieľom podporovať dobudovanie a fungovanie vnútorného trhu s elektrinou a podporiť optimálne riadenie a koordinovanú prevádzku distribučných a prenosových sústav. Prevádzkovatelia distribučných sústav, ktorí sa chcú podieľať na subjekte PDS EÚ, sa stanú registrovanými členmi subjektu.

Článok 50

Zriadenie subjektu PDS EÚ pre elektrinu

1. Prevádzkovatelia distribučných sústav do [OP: *twelve months after entry into force*] s administratívnou podporou agentúry predložia Komisii a agentúre návrh stanov, zoznam registrovaných členov a návrh rokovacieho poriadku vrátane rokovacieho

poriadku pre konzultácie s ENTSO pre elektrinu a ostatnými zainteresovanými subjektmi a pravidlá financovania subjektu PDS EÚ, ktorý sa má zriadiť.

2. Agentúra poskytne Komisii stanovisko k návrhu stanov, zoznamu členov a návrhu rokovacieho poriadku do dvoch mesiacov od ich doručenia a po formálnej porade s organizáciami zastupujúcimi všetky zainteresované subjekty, najmä používateľov distribučnej sústavy.
3. Komisia vydá stanovisko k návrhu stanov, zoznamu členov a návrhu rokovacieho poriadku po zohľadnení stanoviska agentúry prijatého podľa odseku 2, a to do troch mesiacov od doručenia stanoviska agentúry.
4. Prevádzkovatelia distribučných sústav do troch mesiacov odo dňa doručenia priaznivého stanoviska Komisie zriadia subjekt PDS EÚ, prijmú jeho stanovy a rokovací poriadok a uverejnia ich.
5. V prípade zmien alebo na základe odôvodnenej žiadosti Komisie alebo agentúry sa dokumenty uvedené v odseku 1 predložia Komisii a agentúre. Agentúra a Komisia vydajú stanovisko v súlade s postupom uvedeným v odsekoch 2 až 4.
6. Náklady spojené s činnosťami subjektu PDS EÚ hradia prevádzkovatelia distribučných sústav, ktorí sú registrovanými členmi, a zohľadňujú sa pri výpočte taríf. Regulačné orgány tieto náklady schvália, iba ak sú rozumné a primerané.

Článok 51

Úlohy subjektu PDS EÚ

1. Subjekt PDS EÚ má tieto úlohy:
 - a) koordinované plánovanie a prevádzka prenosových a distribučných sietí;
 - b) integrácia obnoviteľných zdrojov energie, decentralizovanej výroby a iných zdrojov zapojených do distribučnej siete, ako je napríklad skladovanie energie;
 - c) rozvoj riadenia odberu;
 - d) digitalizácia distribučných sústav vrátane zavádzania inteligentných sietí a inteligentných meracích systémov;
 - e) spravovanie údajov, kybernetická bezpečnosť a ochrana údajov;
 - f) účasť na vypracúvaní sieťových predpisov podľa článku 55.
2. Okrem toho subjekt PDS EÚ:
 - a) spolupracuje s ENTSO pre elektrinu pri monitorovaní vykonávania sieťových predpisov a usmernení, ktoré sú relevantné pre prevádzku a plánovanie distribučných sústav a koordinovanú prevádzku prenosových a distribučných sústav a ktoré sú prijaté podľa tohto nariadenia;
 - b) spolupracuje s ENTSO pre elektrinu a prijíma osvedčené postupy v oblasti koordinovanej prevádzky a plánovania prenosových a distribučných sústav vrátane otázok, ako je výmena údajov medzi prevádzkovateľmi a koordinácia distribuovaných zdrojov energie;
 - c) pracuje na identifikácii osvedčených postupov v oblastiach určených v odseku 1 a s cieľom zaviesť zlepšenia energetickej efektívnosti v distribučnej sústave;

- d) prijíma ročný pracovný program a výročnú správu;
- e) pôsobí v plnom súlade s pravidlami hospodárskej súťaže.

Článok 52

Konzultácie v rámci procesu tvorby sieťových predpisov

1. Subjekt PDS EÚ pri vypracúvaní možných sieťových predpisov podľa článku 55 dôkladne, včas, otvorene a transparentne konzultuje so všetkými relevantnými zainteresovanými subjektmi, a najmä s organizáciami zastupujúcimi všetky zainteresované subjekty, a to v súlade s rokovacím poriadkom uvedeným v článku 50. Týchto konzultácií sa zúčastňujú aj národné regulačné orgány a ostatné vnútroštátne orgány, dodávateľské a výrobné podniky, používatelia sústavy vrátane odberateľov, prevádzkovatelia distribučných sústav vrátane relevantných odvetvových združení, technických orgánov a platforiem zainteresovaných subjektov. Cieľom konzultácií je zistiť stanoviská a návrhy všetkých relevantných účastníkov počas rozhodovacieho procesu.
2. Všetky dokumenty a zápisnice zo zasadnutí týkajúce sa konzultácií uvedených v odseku 1 sa zverejnia.
3. Názory predložené počas konzultácií berie subjekt PDS EÚ do úvahy. Subjekt PDS EÚ pred prijatím návrhov sieťových predpisov uvedených v článku 55 uvedie spôsob, akým boli zohľadnené pripomienky, ktoré dostal v priebehu konzultácií. Ak pripomienky neboli zohľadnené, uvedie dôvody.

Článok 53

Spolupráca medzi prevádzkovateľmi distribučných sústav a prevádzkovateľmi prenosových sústav

1. Prevádzkovatelia distribučných sústav spolupracujú s prevádzkovateľmi prenosových sústav pri plánovaní a prevádzke svojich sústav. Prevádzkovatelia prenosových a distribučných sústav si predovšetkým vymieňajú všetky potrebné informácie a údaje týkajúce sa fungovania výrobných aktív a riadenia odberu, každodennej prevádzky svojich sústav a dlhodobého plánovania investícií do sústav s cieľom zabezpečiť nákladovo efektívny, bezpečný a spoľahlivý rozvoj a prevádzku svojich sústav.
2. Prevádzkovatelia prenosových a distribučných sústav spolupracujú s cieľom dosiahnuť koordinovaný prístup k zdrojom, ako sú decentralizovaná výroba, skladovanie energie alebo riadenie odberu, ktoré môžu uspokojovať osobitné potreby tak distribučnej, ako aj prenosovej sústavy.

Kapitola VII

Sieťové predpisy a usmernenia

Článok 54

Prijímanie sieťových predpisov a usmernení

1. Komisia môže na základe poverení uvedených v článkoch 55 a 57 prijímať delegované akty. Tieto delegované akty sa môžu prijímať ako sieťové predpisy na základe návrhov znení, ktoré vypracovala ENTSO pre elektrinu, alebo ak sa tak rozhodlo v zozname priorit podľa článku 55 ods. 2, subjekt PDS EÚ a agentúra, v súlade s postupom uvedeným v článku 55, alebo ako usmernenia v súlade s postupom uvedeným v článku 57.
2. Sieťové predpisy a usmernenia:
 - a) stanovujú minimálny stupeň harmonizácie potrebný na dosiahnutie cieľov tohto nariadenia;
 - b) podľa potreby zohľadňujú regionálne špecifiká;
 - c) nesmú prekračovať rámec toho, čo je potrebné na uvedený účel a
 - d) nesmie nimi byť dotknuté právo členských štátov stanoviť národné sieťové predpisy, ktoré neovplyvňujú cezhraničný obchod.

↓ 714/2009 (prispôsobené)
⇒ nový

Článok ~~55~~ 56

Vypracúvanie sieťových predpisov

~~61.~~ ⇒ Komisia je splnomocnená prijímať delegované akty v súlade s článkom 63, pokiaľ ide o vypracúvanie sieťových predpisov v ~~⇒ Sieťové predpisy uvedené v odsekoch 1 a 2 zahŕňajú tieto oblasti, pričom vo vhodných prípadoch zohľadňujú regionálne špecifiká:~~

- a) pravidlá týkajúce sa bezpečnosti a spoľahlivosti sústavy vrátane pravidiel pre technickú rezervu prenosovej kapacity pre prevádzkovú bezpečnosť sústavy;
- b) pravidlá pripojenia k sústave;
- c) pravidlá prístupu pre tretie strany;
- d) pravidlá výmeny údajov a zúčtovania;
- e) pravidlá interoperability;
- f) prevádzkové havarijné postupy;
- g) pravidlá pridelovania kapacity a riadenia preťaženia ⇒ vrátanie obmedzenia výroby a redispečingu výroby a odberu ⇔;

- h) pravidlá obchodovania týkajúce sa technickej a prevádzkovej stránky poskytovania služieb prístupu k sústave a vyrovnávania odchýlok v sústave;
- i) pravidlá transparentnosti;
- j) pravidlá vyrovnávania odchýlky vrátane pravidiel týkajúcich sa výkonovej rezervy pre potreby sústavy;
- k) pravidlá týkajúce sa harmonizovaných štruktúr taríf za prenos $\Rightarrow$ a distribúciu $\Leftarrow \Rightarrow$ a poplatkov za napojenie $\Leftarrow$ vrátane lokačných signálov a pravidiel kompenzácie medzi prevádzkovateľmi prenosových sústav; ~~z~~
- l) energetická ~~ú~~ efektívnosť ~~súvisiacu s~~ elektrizačnými ~~miestami~~ sústavami; ~~z~~

↓ nový

- m) pravidlá nediskriminačného, transparentného poskytovania nefrekvenčných podporných služieb vrátane regulácie napätia v ustálenom stave, zotrvačnosti, rýchleho prívodu prúdu, schopnosti štartu z tmy;
- n) riadenie odberu vrátane pravidiel agregácie, skladovania energie a obmedzenia odberu;
- o) pravidlá v oblasti kybernetickej bezpečnosti a
- p) pravidlá týkajúce sa regionálnych operačných centier.

↓ 714/2009
 $\Rightarrow$ nový

~~1.2.~~ Komisia po porade s agentúrou, ENTSO pre elektrinu a ostatnými relevantnými zainteresovanými subjektmi $\Rightarrow$ každé tri roky $\Leftarrow$ vypracuje ~~ročný~~ zoznam priorít, v ktorom sa určia oblasti uvedené v odseku 1 článku 8 ods. 6, ktoré sa zohľadnia pri vypracovávaní sieťových predpisov. $\Rightarrow$ Ak predmet sieťového predpisu priamo súvisí s prevádzkou distribučnej sústavy a má menší význam pre prenosovú sústavu, Komisia môže namiesto ENTSO pre elektrinu požiadať o zvolanie prípravného výboru a predloženie návrhu sieťového predpisu agentúre subjekt PDS EÚ. $\Leftarrow$

~~2.3.~~ Komisia požiada agentúru, aby jej v primeranej lehote nepresahujúcej šesť mesiacov predložila nezáväznú rámcovú usmernenia (ďalej len „rámcové usmernenia“) s jasnými a objektívnymi zásadami ~~v súlade s článkom 8 ods. 7~~ pre vypracovanie sieťových predpisov, ktoré súvisia s oblasťami určenými v zozname priorít. $\Rightarrow$ Žiadosť Komisie môže obsahovať podmienky, ktorými sa rámcové usmernenia majú zaoberať. $\Leftarrow$ Všetky rámcové usmernenia musia prispievať k $\Rightarrow$ integrácii trhu, $\Leftarrow$ nediskriminácii, skutočnej hospodárskej súťaži a efektívnemu fungovaniu trhu. Komisia môže na základe odôvodnenej žiadosti agentúry túto lehotu predĺžiť.

~~3.4.~~ Agentúra sa po dobu najmenej dvoch mesiacov otvorene a transparentne formálne radí o rámcových usmerneniach s ENTSO pre elektrinu $\Rightarrow$, so subjektom PDS EÚ $\Leftarrow$ a s ostatnými relevantnými zainteresovanými stranami.

↓ nový

5. Na žiadosť podľa odseku 3 predloží agentúra Komisii nezáväzný rámcový usmernenia. Na žiadosť podľa odseku 6 agentúra prepracuje nezáväzný rámcový usmernenia a opäť ich predloží Komisii.
-

↓ 714/2009

⇒ nový

~~4.6.~~ Ak Komisia usúdi, že rámcové usmernenia neprispievajú k ⇒ integrácii trhu, ⇨ nediskriminácii, skutočnej hospodárskej súťaži a efektívnemu fungovaniu trhu, môže agentúru požiadať, aby rámcové usmernenia v primeranej lehote prepracovala a opätovne ich predložila Komisii.

~~5.7.~~ Ak agentúra nepredloží alebo opätovne nepredloží rámcové usmernenia v lehote stanovenej Komisiou podľa odseku ~~32~~ alebo ~~64~~, príslušné rámcové usmernenia vypracuje Komisia.

~~6.8.~~ Komisia požiada ENTSO pre elektrinu ⇒ , alebo v prípadoch, v ktorých tak bolo rozhodnuté v zozname priorít podľa odseku 2, subjekt PDS EÚ ⇨ , aby agentúra v primeranej lehote nepresahujúcej dvanásť mesiacov predložila ⇒ návrh ⇨ sieťového predpisu, ktorý je v súlade s príslušnými rámcovými usmerneniami.

~~7. Agentúra do troch mesiacov odo dňa doručenia sieťového predpisu, počas ktorých môže uskutočniť formálne konzultácie s relevantnými zainteresovanými subjektmi, poskytne ENTSO pre elektrinu odôvodnené stanovisko k sieťovému predpisu.~~

~~8. ENTSO pre elektrinu môže na základe stanoviska agentúry sieťový predpis zmeniť a opätovne ho predložiť agentúre.~~

↓ 714/2009 (prispôbené)

⇒ nový

~~1.9.~~ ⇒ ENTSO pre elektrinu, alebo v prípadoch, v ktorých tak bolo rozhodnuté v zozname priorít podľa odseku 2, subjekt PDS EÚ, zvolajú prípravný výbor, ktorý im má poskytovať podporu pri vypracúvaní sieťového predpisu. Prípravný výbor sa skladá zo zástupcov ENTSO pre elektrinu, agentúry, subjektu PDS EÚ, prípadne nominovaných organizátorov trhu a obmedzeného počtu hlavných dotknutých zainteresovaných subjektov. ⇨ ENTSO pre elektrinu ⇒ alebo v prípadoch, v ktorých tak bolo rozhodnuté v zozname priorít podľa odseku 2, subjekt PDS EÚ, ⇨ vypracúva na žiadosť Komisie podľa ~~odseku 8 článku 6 ods. 6~~ ⇒ návrhy ⇨ sieťových predpisov pre oblasti uvedené v odseku ~~1 6 tohto článku~~.

~~9.10. Po tom, čo sa a~~ Agentúra ⇒ sieťový predpis prepracuje a zabezpečí, aby ⇨ ~~uistí, že~~ sieťový predpis ~~bol~~ je v súlade s príslušnými rámcovými usmerneniami ⇒ a prispieval k integrácii trhu, nediskriminácii, skutočnej hospodárskej súťaži a efektívnemu fungovaniu trhu, a do šiestich mesiacov od doručenia návrhu ⇨ ~~3~~ predloží ⇒ prepracovaný ⇨ sieťový predpis Komisii a môže odporučiť jeho prijatie v primeranej lehote. Ak Komisia sieťový predpis neprijme, uvedie dôvody neprijatia. ⇒ V návrhu predloženom Komisii agentúra zohľadní názory všetkých zúčastnených strán poskytnuté počas prípravy návrhu pod vedením

ENTSO pre elektrinu alebo subjektu PDS EÚ a k zneniu, ktoré sa má predložiť Komisii, vedie formálne konzultácie s príslušnými zainteresovanými subjektmi. ⇐

~~10-11.~~ Ak ENTSO pre elektrinu ⇐ alebo subjekt PDS EÚ ⇐ nevypracovali ~~a~~ sieťový predpis v lehote stanovenej Komisiou podľa odseku ~~86~~, Komisia môže požiadať agentúru, aby na základe príslušných rámcových usmernení vypracovala návrh sieťového predpisu. Agentúra môže počas vypracovávania návrhu sieťového predpisu na základe tohto odseku začať ďalšie konzultácie. Agentúra predloží Komisii návrh sieťového predpisu, ktorý vypracovala na základe tohto odseku, a môže odporučiť jeho prijatie.

~~11-12.~~ Komisia môže z vlastného podnetu, ak ENTSO pre elektrinu ⇐ alebo subjekt PDS EÚ nevypracovali ⇐ ~~nevypracovala~~ sieťový predpis, alebo ak agentúra nevypracovala návrh sieťového predpisu uvedeného v odseku ~~11-10~~ tohto článku, alebo na odporúčanie agentúry podľa odseku ~~109~~ tohto článku, prijať jeden alebo viaceré sieťové predpisy v oblastiach uvedených v ~~odseku 1 článku 8 ods. 6.~~

13. Ak Komisia navrhuje prijatie sieťového predpisu z vlastného podnetu, najmenej počas obdobia dvoch mesiacov konzultuje návrh sieťového predpisu s agentúrou, ENTSO pre elektrinu a všetkými relevantnými zainteresovanými stranami. ~~Tieto opatrenia zamerané na zmenu nepodstatných prvkov tohto nariadenia jeho doplnením sa prijímú v súlade s regulačným postupom s kontrolou uvedeným v článku 23 ods. 2.~~

~~12-14.~~ Týmto článkom nie je dotknuté právo Komisie prijímať a meniť usmernenia uvedené v článku ~~57-18~~. ⇐ Nie je ním dotknuté to, že ENTSO pre elektrinu môže vypracúvať nezáväzné usmernenia v oblastiach uvedených v odseku 1, ak sa to netýka oblastí uvedených v žiadosti Komisie. Tieto usmernenia sa predkladajú agentúre, aby k nim zaujala stanovisko. ENTSO pre elektrinu toto stanovisko riadne zohľadní. ⇐

Článok ~~56-7~~

Zmeny ~~a doplnenia~~ sieťových predpisov

⇓ nový

1. Komisia je splnomocnená prijímať delegované akty v súlade s článkom 63 týkajúce sa zmien sieťových predpisov podľa postupu uvedeného v článku 55. Pozmeňujúce návrhy môže predložiť aj agentúra podľa postupu stanoveného v odsekoch 2 až 4 tohto článku.

↓ 714/2009 (prispôsobené)
⇒ nový

~~1-2.~~ Osoby, pri ktorých sa dá predpokladať záujem o sieťový predpis, vrátane ENTSO pre elektrinu, ⇐ subjektu PDS EÚ, ⇐ prevádzkovateľov prenosových sústav, užívateľov sústav a ~~spotrebiteľov, odberateľov~~ môžu agentúre predkladať návrhy na zmeny ~~a doplnenia~~ sieťového predpisu prijatého podľa článku ~~55-6~~. Agentúra môže predkladať návrhy úprav aj z vlastného podnetu.

~~23.~~ ~~Agentúra sa poradí so všetkými zainteresovanými stranami v súlade s článkom 10 nariadenia (ES) č. 713/2009. Agentúra potom môže predložiť odôvodnené návrhy zmien a doplnení Komisii, pričom uvedie, ako sú tieto návrhy v súlade s cieľmi sieťových predpisov~~

ustanovenými v článku ~~6~~ 55 ods. 2. ⇒ Ak agentúra považuje návrh na zmenu za prípustný, a v prípade zmien z vlastného podnetu sa ~~⇒~~ ☒ agentúra ~~sa~~ poradí so všetkými zainteresovanými stranami v súlade s článkom 15 [prepracované znenie nariadenia (ES) č. 713/2009 podľa návrhu COM(2016) 863/2]. ☒

~~3.4. Komisia je splnomocnená môže prijímať zmeny a doplnenia všetkých sieťových predpisov prijatých podľa článku 556, pričom zohľadňuje návrhy agentúry. Tieto opatrenia zamerané na zmenu nepodstatných prvkov tohto nariadenia jeho doplnením sa prijímajú ⇒ ako delegované akty ⇒ v súlade s článkom 63, pričom zohľadňuje návrhy agentúry. regulačným postupom s kontrolou uvedeným v článku 23 ods. 2.~~

~~4.5. Zvažovanie návrhov zmien a doplnení podľa postupu uvedeného v článku 63 23 ods. 2 sa obmedzuje na zvažovanie aspektov, ktoré súvisia s navrhovanými zmenami a doplneniami. Takýmito navrhovanými zmenami a doplneniami nie sú dotknuté iné zmeny a doplnenia, ktoré môže navrhnúť Komisia.~~

Článok ~~57~~48

Usmernenia

☐ nový

1. Komisia môže prijať záväzné usmernenia v oblastiach uvedených ďalej.
2. Komisia môže prijať delegovaný akt ako usmernenie v oblastiach, kde by sa takéto akty mohli vypracovať aj na základe postupu prijímania sieťového predpisu podľa článku 55 ods. 1.

☒ 714/2009 (prispôbené)
☒ nový

~~1.3. V súlade so zásadami ustanovenými v článkoch 13 a 14 ⇒ Môžu byť prijaté ⇒ usmernenia týkajúce sa kompenzačných mechanizmov medzi prevádzkovateľmi prenosových sústav. V súlade so zásadami ustanovenými v článkoch 4613 a 1614 usmernenia týkajúce sa kompenzačných mechanizmov medzi prevádzkovateľmi prenosových sústav vo vhodných prípadoch obsahujú:~~

- a) informácie o postupe na určenie prevádzkovateľov prenosových sústav, ktorí sú povinní zaplatiť kompenzáciu za cezhraničné toky, aj pokiaľ ide o rozdelenie medzi prevádzkovateľov národných prenosových sústav, z ktorých cezhraničné toky pochádzajú, a sústav, v ktorých tieto toky končia, v súlade s článkom ~~4613~~ ods. 2;
- b) informácie o platobnom postupe, ktorý sa má dodržiavať, vrátane určenia prvého obdobia, za ktoré sa má kompenzácia zaplatiť, v súlade s druhým pododsekom článku ~~4613~~ ods. 3;
- c) informácie o metodikách na určovanie prijatých cezhraničných tokov, za ktoré sa má podľa článku ~~4613~~ zaplatiť kompenzácia, pokiaľ ide o množstvo aj druh takýchto tokov, a stanovenie objemu tokov, ktoré pochádzajú z prenosových sústav jednotlivých členských štátov alebo v nich končia, v súlade s článkom ~~4613~~ ods. 5;

- d) informácie o metodike na určovanie nákladov a výnosov vzniknutých v dôsledku prenosu ~~tranzitných~~ cezhraničných tokov v súlade s článkom ~~46~~⁴³ ods. 6;
- e) informácie o postupe súvisiacom s kompenzačným mechanizmom uplatňovaným medzi prevádzkovateľmi prenosových sústav pre toky elektriny, ktoré pochádzajú z krajín mimo Európskeho hospodárskeho priestoru alebo v nich končia, a
- f) informácie o účasti národných sústav, ktoré sú prepojené vedeniami jednosmerného prúdu, v súlade s článkom ~~46~~⁴³.

~~2.4.~~ Usmerneniami sa tiež môžu ustanoviť vhodné pravidlá ~~vedúce k postupnej harmonizácii základných zásad určovania~~ ⇒ týkajúce sa ⇨ poplatkov účtovaných výrobcom ⇨, zariadeniam na skladovanie energie ⇨ a ☒ odberateľom ☒ spotrebiteľom (zaťaženie) v národných ~~tarifných~~ systémoch ⇒ distribučných a prenosových taríf a režimoch pripojenia ⇨, vrátane premietnutia kompenzačného mechanizmu uplatňovaného medzi prevádzkovateľmi prenosových sústav do poplatkov v národnej sústave a poskytnutia vhodných a účinných lokačných signálov v súlade so zásadami stanovenými v článku ~~16~~¹⁴.

Usmerneniami sa ⇒ môžu ⇨ zabezpečiť ~~a~~ vhodné a efektívne harmonizované lokačné signály na úrovni ☒ Únie ☒ Spoločenstva.

Žiadna harmonizácia v tejto oblasti nebráni členským štátom, aby používali mechanizmy na zabezpečenie toho, aby poplatky za prístup do sústavy zo strany odberateľov (záťaž) boli na celom ich území porovnateľné.

~~3.5.~~ Ak je to vhodné, usmernenia ~~ustanovujúce~~ minimálny stupeň harmonizácie potrebný na dosiahnutie cieľov tohto nariadenia ⇒ môžu ⇨ obsahovať ~~aj~~ aj:

- ~~a) informácie o poskytovaní informácií v súlade so zásadami ustanovenými v článku 15;~~
- ~~a) b)~~ informácie o pravidlách obchodovania s elektrinou;
- ~~b) e)~~ informácie o pravidlách stimulovania investícií do kapacity spojovacích vedení vrátane lokačných signálov;
- ~~b) informácie o oblastiach uvedených v článku 8 ods. 6.~~

~~Na tento účel Komisia konzultuje s agentúrou a ENTSO pre elektrinu.~~

~~4. Usmernenia o riadení a pridelovaní dostupnej prenosovej kapacity spojovacích vedení medzi národnými sústavami sú uvedené v prílohe I.~~

↓ 347/2013 (prispôsobené)

~~4a.6.~~ Komisia môže prijať usmernenia o uplatňovaní prevádzkovej koordinácie medzi prevádzkovateľmi prenosových sústav na úrovni Únie. Uvedené usmernenia sú v súlade so sieťovými predpismi uvedenými v článku ~~55~~⁵⁶ tohto nariadenia, vychádzajú z nich, ako aj z prijatých špecifikácií ~~a zo stanoviska agentúry uvedených~~ v článku 27 ods. 1 písm. g) ~~8 ods. 3 písm. a)~~ tohto nariadenia. Pri prijímaní týchto usmernení Komisia berie do úvahy líšiace sa regionálne a národné prevádzkové požiadavky.

Tieto usmernenia sa prijímajú v súlade s postupom preskúmania uvedeným v článku ~~62~~⁶³ ods. 2 ~~23 ods. 3.~~

~~75. Komisia môže prijať usmernenia o otázkach uvedených v odsekoch 1, 2 a 3. V súlade so zásadami ustanovenými v článkoch 15 a 16 môže zmeniť usmernenia uvedené v odseku 4 tohto článku, predovšetkým tak, aby zahŕňali podrobné usmernenia pre všetky postupy pridelovania kapacity používané v praxi a aby sa nimi zabezpečilo, že pravidlá riadenia preťaženia sa budú vyvíjať spôsobom, ktorý bude zlučiteľný s cieľmi vnútorného trhu. Pokiaľ je to vhodné, pri týchto zmenách sa pre používanie a prevádzku siete ustanovia spoločné pravidlá pre minimálne bezpečnostné a prevádzkové normy uvedené článku 15 ods. 2. Tieto opatrenia zamerané na zmenu nepodstatných prvkov tohto nariadenia jeho doplnením sa prijímú v súlade s regulačným postupom s kontrolou uvedeným v článku 23 ods. 2.~~

Pri prijímaní alebo zmene usmernení Komisia: ⇒ vedie konzultácie s agentúrou, ENTSO pre elektrinu a prípadne s ostatnými zainteresovanými subjektmi. ⇐

~~a) zabezpečiť, aby sa v nich ustanovovala minimálna úroveň harmonizácie potrebná na dosiahnutie cieľov tohto nariadenia a aby neprekračovali rámec nevyhnutný na dosiahnutie týchto cieľov, a~~

~~b) uvedie, aké kroky podnikla, pokiaľ ide o súlad týchto usmernení s predpismi v tretích krajinách, ktoré tvoria súčasť elektrizačnej sústavy Spoločenstva.~~

~~Pri prvom prijímaní usmernení podľa tohto článku Komisia zabezpečí, aby vo forme jediného návrhu opatrenia pokrývali aspoň otázky uvedené v odseku 1 písm. a) a d) a v odseku 2.~~

Článok 58~~21~~

Právo členských štátov vydať podrobnejšie opatrenia

Týmto nariadením nie sú dotknuté práva členských štátov udržiavať alebo zavádzať opatrenia, ktoré obsahujú podrobnejšie ustanovenia ako tie, ktoré sú ~~u~~ ustanovené v tomto nariadení, ~~a~~ v usmerneniach uvedených v článku ~~57~~~~48~~ ⇒ alebo v sieťových predpisoch uvedených v článku 55, ak uvedené opatrenia neohrozujú účinnosť právnych predpisov Únie ⇐.

Kapitola VIII

⊠ Záverečné ustanovenia ⊠

Článok 59~~47~~

Nové spojovacie vedenia

1. Novým spojovacím vedeniam jednosmerného prúdu možno na základe žiadosti udeliť na obmedzenú dobu výnimku z uplatňovania ustanovení článku ~~17~~ ods. 2 ~~16~~ ods. 6 tohto nariadenia ~~a/alebo~~ článkov ~~69~~, ~~43~~~~32~~ a článku ~~59~~~~37~~ ods. 6 a článku 60 ods. 1 ~~40~~ [prepracované znenie smernice 2009/72/ES podľa návrhu COM(2016) 864/2] ~~smernice 2009/72/ES~~, ak sú splnené tieto podmienky:

a) investícia musí zvyšovať hospodársku súťaž v oblasti dodávok elektriny;

- b) úroveň rizika spojeného s investíciou je taká, že investícia by sa bez udelenia výnimky neuskutočnila;
 - c) spojovacie vedenie musí vlastniť fyzická alebo právnická osoba, ktorá je, minimálne pokiaľ ide o jej právnu formu, oddelená od prevádzkovateľov sústav, v ktorých sa takéto spojovacie vedenie vybuduje;
 - d) od užívateľov takéhoto spojovacieho vedenia sa budú vyberať poplatky;
 - e) od čiastočného otvorenia trhu uvedeného v článku 19 smernice Európskeho parlamentu a Rady 96/92/ES ~~z 19. decembra 1996 o spoločnej právnej úprave vnútorného trhu s elektrickou energiou~~⁴³ sa žiadna časť kapitálových alebo prevádzkových nákladov na spojovacie vedenie nezískala späť zo žiadnej zložky poplatkov za využívanie prenosových alebo distribučných sústav spojených daným spojovacím vedením a
 - f) výnimka nesmie poškodzovať hospodársku súťaž, efektívne fungovanie vnútorného trhu s elektrinou, ani účinné fungovanie regulovanej sústavy, na ktorú je spojovacie vedenie napojené.
2. Odsek 1 sa vo výnimočných prípadoch uplatňuje aj na spojovacie vedenia striedavého prúdu, pokiaľ sú náklady a riziko danej investície obzvlášť vysoké v porovnaní s nákladmi a rizikom, ktoré normálne vzniknú pri spájaní dvoch susediacich národných prenosových sústav spojovacím vedením striedavého prúdu.
3. Odsek 1 sa vzťahuje aj na prípady výrazného zvyšovania kapacity existujúcich spojovacích vedení.
4. Regulačné orgány dotknutých členských štátov prijímajú rozhodnutie o udelení výnimky podľa odsekov 1, 2 a 3 v každom jednotlivom prípade osobitne. Výnimka sa môže vzťahovať na celú kapacitu nového spojovacieho vedenia alebo existujúceho spojovacieho vedenia s výrazne zvýšenou kapacitou, alebo časť ich kapacity.

Do dvoch mesiacov od dátumu doručenia žiadosti o výnimku poslednému z dotknutých regulačných orgánov môže agentúra predložiť týmto regulačným orgánom poradné stanovisko, na základe ktorého môžu tieto orgány rozhodnúť.

Pri rozhodovaní o udelení výnimky je potrebné brať v každom jednotlivom prípade osobitne do úvahy potrebu stanoviť podmienky týkajúce sa doby trvania výnimky a nediskriminačného prístupu k spojovaciemu vedeniu. Pri rozhodovaní o uvedených podmienkach je potrebné brať do úvahy predovšetkým dodatočnú kapacitu, ktorá sa má vybudovať, alebo modifikáciu existujúcej kapacity, časový horizont projektu a okolnosti v danom štáte.

Regulačné orgány dotknutých členských štátov pred udelením výnimky rozhodnú o pravidlách a mechanizmoch riadenia a pridelovania kapacity. Pravidlá riadenia preťaženia zahŕňajú povinnosť ponúknuť nevyužitú kapacitu na trhu a užívatelia zariadenia majú právo obchodovať so svojimi zmluvnými kapacitami na sekundárnom trhu. Pri posudzovaní kritérií uvedených v odseku 1 písm. a), b) a f) sa zohľadňujú výsledky postupu pridelovania kapacity.

Ak všetky dotknuté regulačné orgány dosiahli dohodu týkajúcu sa rozhodnutia o výnimke do šiestich mesiacov, informujú o tomto rozhodnutí agentúru.

⁴³

Smernica Európskeho parlamentu a Rady 96/92/ES z 19. decembra 1996 o spoločnej právnej úprave vnútorného trhu s elektrickou energiou (Ú. v. ES L 27, 30.1.1997, s. 20).

Rozhodnutie o udelení výnimky vrátane podmienok uvedených v druhom pododseku tohto odseku sa musí riadne odôvodniť a uverejniť.

5. Rozhodnutie uvedené v odseku 4 prijíma agentúra:

- a) vtedy, ak všetky dotknuté regulačné orgány neboli schopné dosiahnuť dohodu do šiestich mesiacov od dátumu doručenia žiadosti o výnimku poslednému z nich, alebo
- b) na základe spoločnej žiadosti dotknutých regulačných orgánov.

Pred prijatím takéhoto rozhodnutia uskutočňuje agentúra konzultácie s dotknutými regulačnými orgánmi a žiadateľmi.

6. Bez ohľadu na odseky 4 a 5 môžu členské štáty ~~ustanoviť~~, že regulačné orgány, prípadne agentúra, musia na účely formálneho rozhodnutia predkladať príslušnému orgánu v členskom štáte svoje stanovisko k žiadosti o udelenie výnimky. Takéto stanovisko sa uverejní spolu s rozhodnutím.

7. Regulačné orgány pošlú kópiu každej žiadosti o výnimku bezodkladne po jej doručení agentúre a Komisii na informačné účely. Dotknuté regulačné orgány alebo agentúra (ďalej len „oznamujúce orgány“) ihneď oznámia rozhodnutie Komisii spolu so všetkými relevantnými informáciami týkajúcimi sa daného rozhodnutia. Tieto informácie môžu byť Komisii zaslané v súhrnnej forme, čo umožní Komisii prijať dostatočne podložené rozhodnutie. Tieto informácie obsahujú najmä:

- a) podrobné zdôvodnenie, na základe ktorého sa výnimka udelila alebo zamietla, vrátane finančných informácií, ktoré odôvodňujú potrebu výnimky;
- b) analýzu vplyvu udelenia výnimky na hospodársku súťaž a efektívne fungovanie vnútorného trhu s elektrinou;
- c) zdôvodnenie časového obdobia a podielu na celkovej kapacite spojovacieho vedenia, pre ktoré sa udeľuje výnimka, a
- d) výsledok konzultácie s dotknutými regulačnými orgánmi.

8. Do ⇒ 50 pracovných dní ⇐ ~~dvoch mesiacov~~ odo dňa nasledujúceho po doručení oznámenia podľa odseku 7 môže Komisia vydať rozhodnutie, ktorým požiada oznamujúce orgány o zmenu alebo stiahnutie rozhodnutia o udelení výnimky. Táto ~~dvojmesačná~~ lehota ⇒ 50 pracovných dní ⇐ sa môže predĺžiť o ⇒ ďalších 50 pracovných dní ⇐ ~~ďalšie dva mesiace~~, ak Komisia potrebuje získať dodatočné informácie. Táto dodatočná lehota začína plynúť dňom nasledujúcim po doručení úplných informácií. Pôvodná ~~dvojmesačná~~ lehota sa môže predĺžiť aj na základe súhlasu Komisie a oznamujúcich orgánov.

Ak sa požadované informácie neposkytnú v lehote stanovenej v žiadosti, oznámenie sa považuje za stiahnuté, pokiaľ sa pred uplynutím danej lehoty táto lehota so súhlasom Komisie a oznamujúcich orgánov nepredĺži, alebo pokiaľ oznamujúce orgány v riadne odôvodnenom vyhlásení neinformujú Komisiu o tom, že oznámenie považujú za úplné.

Oznamujúce orgány vyhovejú rozhodnutiu Komisie zmeniť alebo stiahnuť rozhodnutie o výnimke v lehote jedného mesiaca od prijatia rozhodnutia Komisie a informujú o tom Komisiu.

Komisia zachováva dôvernosť citlivých obchodných informácií.

Schválenie rozhodnutia o udelení výnimky Komisiou stráca účinnosť dva roky po jeho prijatí, ak sa výstavba spojovacieho vedenia dovtedy nezačala, a po piatich

rokoch od jeho prijatia, ak sa spojovacie vedenie dovtedy nesprevádzkovalo, pokiaľ Komisia ⇒ na základe odôvodnenej žiadosti oznamujúcich orgánov ⇐ nerozhodne, že ~~akékoľvek~~ omeškanie je spôsobené závažnými prekážkami mimo kontroly osoby, ktorej bola výnimka udelená.

⇓ nový

9. Ak regulačné orgány dotknutých členských štátov rozhodnú o zmene rozhodnutia podľa odseku 1, oznámia toto rozhodnutie bezodkladne Komisii spolu so všetkými relevantnými informáciami týkajúcimi sa daného rozhodnutia. Na toto oznámené rozhodnutie sa uplatňujú odseky 1 až 8, pričom sa berú do úvahy osobitosti existujúcej výnimky.
10. Komisia môže na žiadosť alebo na vlastný podnet obnoviť konanie:
- a) ak po riadnom zohľadnení legitímnych očakávaní strán a ekonomickej rovnováhy dosiahnutej v pôvodnom rozhodnutí o výnimke usúdi, že nastala podstatná zmena niektorej zo skutočností, na ktorých bolo rozhodnutie založené;
 - b) ak dotknuté podniky konajú v rozpore so svojimi záväzkami alebo
 - c) ak bolo rozhodnutie založené na neúplných, nesprávnych alebo zavádzajúcich informáciách poskytnutých stranami.

↓ 714/2009 (prispôsobené)
⇒ nový

~~11.9. Komisia ☒ je splnomocnená ☒ môže prijímať usmernenia ⇒ delegované akty v súlade s článkom 63 týkajúce sa prijímania usmernení ⇐ o uplatňovaní podmienok uvedených v odseku 1 tohto článku a na stanovenie postup, ktorý sa má dodržiavať pri uplatňovaní odsekov 4, 7, 8 a 9 a 10 ⇐ tohto článku. Tieto opatrenia zamerané na zmenu nepodstatných prvkov tohto nariadenia jeho doplnením sa prijímajú v súlade s regulačným postupom s kontrolou uvedeným v článku 23 ods. 2.~~

~~Článok 19~~

~~Regulačné orgány~~

~~Regulačné orgány pri vykonávaní svojich povinností zabezpečujú dodržiavanie tohto nariadenia a usmernení prijatých podľa článku 18. Keď je to vhodné, na splnenie cieľov tohto nariadenia, spolupracujú medzi sebou navzájom, s Komisiou a agentúrou v súlade s kapitolou IX smernice 2009/72/ES.]~~

~~Článok 60~~

Poskytovanie informácií a dôvernosť

1. Členské štáty a regulačné orgány poskytujú Komisii na požiadanie všetky informácie potrebné na účely ⇒ presadzovania ustanovení tohto nariadenia ⇐ ~~článku 13 ods. 4 a článku 18.~~

~~Konkrétne, na účely článku 13 ods. 4 a 6 regulačné orgány pravidelne poskytujú informácie o skutočných nákladoch, ktoré vznikli prevádzkovateľom národných prenosových sústav, údaje a všetky relevantné informácie týkajúce sa fyzických tokov v sústavách prevádzkovateľov prenosových sústav a náklady sústavy.~~

Komisia určí primeranú lehotu, v ktorej sa majú tieto informácie poskytnúť, pričom berie do úvahy komplexnosť požadovanej informácie a naliehavosť, s akou je potrebná.

2. Pokiaľ dotknutý členský štát alebo regulačný orgán neposkytne informácie uvedené v odseku 1 v stanovenej lehote podľa odseku 1 ~~tohto článku~~, Komisia môže požiadať priamo dotknuté podniky o všetky informácie potrebné na účely ⇒ presadzovania ustanovení tohto nariadenia ⇐ ~~článku 13 ods. 4 a článku 18.~~

Komisia pri posielaní žiadosti o informácie podniku zároveň pošle kópiu žiadosti regulačným orgánom členského štátu, na ktorého území sa nachádza sídlo podniku.

3. Vo svojej žiadosti o informácie podľa odseku 1 Komisia uvedie právny základ žiadosti, lehotu, v rámci ktorej sa majú informácie poskytnúť, účel žiadosti, ako aj sankcie uvedené v článku ~~6122~~ ods. 2 za poskytnutie nesprávnych, neúplných alebo zavádzajúcich informácií. Komisia určí primeranú lehotu, pričom berie do úvahy komplexnosť požadovanej informácie a jej naliehavosť.
4. Požadované informácie poskytujú vlastníci podniku alebo ich zástupcovia a₃ v prípade právnických osôb₃ osoby oprávnené na ich zastupovanie zo zákona alebo ich zakladateľským dokumentom. Ak informáciu za svojho klienta poskytujú riadne splnomocnení právni zástupcovia, klient ostáva v plnej miere zodpovedný za to, ak sú poskytnuté informácie neúplné, nesprávne alebo zavádzajúce.
5. Pokiaľ podnik neposkytne požadované informácie v rámci lehoty stanovenej Komisiou alebo poskytne neúplné informácie, Komisia môže rozhodnutím požiadať o poskytnutie informácií. V rozhodnutí sa uvedie, aké informácie sa požadujú, a stanoví sa v ňom primeraná lehota, v rámci ktorej sa majú informácie poskytnúť. Uvedú sa v ňom sankcie ~~ustanovené~~ v článku ~~6122~~ ods. 2. Takisto sa v ňom uvedie právo na preskúmanie rozhodnutia Súdnym dvorom ☒ Európskej únie ☒ ~~Európskych spoločenstiev.~~

Komisia zároveň pošle kópiu tohto rozhodnutia regulačným orgánom členského štátu, na území ktorého sa nachádza bydlisko osoby alebo sídlo podniku.

6. Informácie uvedené v odsekoch 1 a 2 sa používajú len ~~na pre~~ účely ⇒ presadzovania ustanovení tohto nariadenia ⇐ ~~článku 13 ods. 4 a článku 18.~~

Komisia zachováva mlčanlivosť o informáciách získaných podľa tohto nariadenia, na ktoré sa vzťahuje služobné tajomstvo.

Článok ~~6122~~

Sankcie

1. Bez toho, aby bol dotknutý odsek 2, členské štáty ~~ustanovia~~ pravidlá týkajúce sa sankcií uplatniteľných v prípade porušenia ustanovení tohto nariadenia ⇒ , sieťových predpisov prijatých podľa článku 55 a usmernení prijatých podľa článku 57 ⇐ a prijímú všetky opatrenia potrebné na zabezpečenie ich vykonávania. Stanovené sankcie musia byť účinné, primerané a odrádzajúce. ~~Členské štáty oznámia Komisii pravidlá zodpovedajúce ustanoveniam nariadenia (ES) č. 1228/2003 do 1. júla 2004 a~~

~~bezodkladne jej oznamujú všetky následné zmeny a doplnenia, ktoré ich ovplyvňujú. Členské štáty oznámia Komisii tie pravidlá, ktoré nezodpovedajú ustanoveniam nariadenia (ES) č. 1228/2003 do 3. marca 2011 a bezodkladne jej oznamujú všetky následné zmeny a doplnenia, ktoré ich ovplyvňujú.~~

2. Komisia môže rozhodnutím uložiť podnikom pokuty neprevyšujúce 1 % z ich celkového obratu za predchádzajúci obchodný rok, pokiaľ v odpovedi na žiadosť podľa článku ~~6020~~ ods. 3 zámerne alebo z nedbanlivosti poskytnú nesprávne, neúplné, alebo zavádzajúce informácie, alebo neposkytnú informácie v lehote stanovenej rozhodnutím prijatým podľa prvého pododseku článku ~~6020~~ ods. 5. Pri stanovovaní výšky pokuty Komisia prihliada na závažnosť nedodržania požiadaviek prvého pododseku.
3. Sankcie podľa odseku 1 a rozhodnutia prijaté podľa odseku 2 nemajú trestnoprávnu povahu.

↓ 714/2009

Článok ~~6223~~

Výbor

1. Komisii pomáha výbor zriadený článkom ~~6846~~ smernice 2009/72/ES [prepracované znenie smernice 2009/72/ES podľa návrhu COM(2016) 864/2].
- ~~2. Ak sa odkazuje na tento odsek, uplatňuje sa článok 5a ods. 1 až 4 a článok 7 rozhodnutia 1999/468/ES so zreteľom na ustanovenia jeho článku 8.~~

↓ 347/2013

~~23. Ak sa odkazuje na tento odsek, uplatňuje sa článok 5 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 182/2011⁴⁴ zo 16. februára 2011, ktorým sa ustanovujú pravidlá a všeobecné zásady mechanizmu, na základe ktorého členské štáty kontrolujú vykonávanie vykonávacích právomocí Komisie.~~

↓ 714/2009

Článok 24

Správa Komisie

~~Komisia monitoruje vykonávanie tohto nariadenia. Vo svojej správe podľa článku 47 ods. 6 smernice 2009/72/ES Komisia tiež uvedie skúsenosti získané pri uplatňovaní tohto nariadenia.~~

⁴⁴ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 182/2011 zo 16. februára 2011, ktorým sa ustanovujú pravidlá a všeobecné zásady mechanizmu, na základe ktorého členské štáty kontrolujú vykonávanie vykonávacích právomocí Komisie (Ú. v. EÚ L 55, 28.2.2011, s. 13).

~~Správa najmä skúma, v akom rozsahu bolo toto nariadenie úspešné pri zabezpečovaní nediskriminačných a nákladovo efektívnych podmienok prístupu do sústavy pre cezhraničné výmeny elektriny s cieľom prispieť k možnostiam výberu odberateľa na dobre fungujúcom vnútornom trhu s elektrinou a k dlhodobej bezpečnosti dodávok, ako aj to, v akom rozsahu existujú účinné lokálne signály. V prípade potreby sa k správe priložia vhodné návrhy a/alebo odporúčania.~~

↓ nový

Článok 63

Vykonávanie delegovania právomoci

1. Právomoc prijímať delegované akty sa Komisii udeľuje za podmienok stanovených v tomto článku.
2. Právomoc prijímať delegované akty uvedené v článku 31 ods. 3, článku 46 ods. 4, článku 55 ods. 1, článku 56 ods. 1 a 4 a článku 59 ods. 11 sa Komisii udeľuje na neurčitý čas od [OP: *please insert the date of entry into force*].
3. Delegovanie právomoci uvedené v článku 31 ods. 3, článku 46 ods. 4, článku 55 ods. 1, článku 56 ods. 1 a 4 a článku 59 ods. 11 môže Európsky parlament alebo Rada kedykoľvek odvolať. Rozhodnutím o odvolaní sa končí delegovanie v ňom uvedenej právomoci. Rozhodnutie nadobúda účinnosť dňom nasledujúcim po uverejnení rozhodnutia v *Úradnom vestníku Európskej únie* alebo k neskoršiemu dátumu, ktorý je v ňom určený. Nie je ním dotknutá platnosť delegovaných aktov, ktoré už nadobudli účinnosť.
4. Pred prijatím delegovaného aktu Komisia vedie konzultácie s odborníkmi určenými jednotlivými členskými štátmi v súlade so zásadami stanovenými v Medziinštitucionálnej dohode o lepšej tvorbe práva z 13. apríla 2016.
5. Komisia oznamuje delegovaný akt Európskemu parlamentu a Rade súčasne, a to hneď po jeho prijatí.
6. Delegovaný akt prijatý podľa článku 31 ods. 3, článku 46 ods. 4, článku 55 ods. 1, článku 56 ods. 1 a 4 a článku 59 ods. 11 nadobudne účinnosť, len ak Európsky parlament alebo Rada voči nemu nevzniesli námietku v lehote dvoch mesiacov odo dňa oznámenia uvedeného aktu Európskemu parlamentu a Rade alebo ak pred uplynutím uvedenej lehoty Európsky parlament a Rada informovali Komisiu o svojom rozhodnutí nevzniesť námietku. Na podnet Európskeho parlamentu alebo Rady sa táto lehota predĺži o dva mesiace.

↓ 714/2009 (prispôsobené) ⇒ nový

Článok ~~64~~²⁵

Zrušovacie ustanovenie

Nariadenie (ES) č. ~~714/2009~~ ☒ ~~1228/2003~~ sa zrušuje ~~od 3. marca 2011~~. Odkazy na zrušené nariadenie sa považujú za odkazy na toto nariadenie a znejú v súlade s tabuľkou zhody uvedenou v prílohe II.

↓ 714/2009 (prispôsobené)

Článok ~~65~~²⁶

Nadobudnutie účinnosti

Toto nariadenie nadobúda účinnosť dvadsiatym dňom po jeho uverejnení v *Úradnom vestníku Európskej únie*.

Uplatňuje sa od ~~3. marca 2011~~ ☒ 1. januára 2020 ☒.

Toto nariadenie je záväzné v celom rozsahu a priamo uplatniteľné vo všetkých členských štátoch.

V Bruseli

*Za Európsky parlament
predseda*

*Za Radu
predseda*